

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Č. j.: MPSV-2016/225554-992

**Věc: Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti
v 1. pololetí 2016**

Obsah:

- I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- II. Zaměstnanost
- III. Nezaměstnanost
- IV. Politika zaměstnanosti
- V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti
- VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Listopad 2016

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2016

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	2
II. Zaměstnanost	7
1. STAV A VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI	7
2. STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V SEKTORECH, ODVĚTVÍCH A PODLE KLASIFIKACE ZAMĚSTNÁNÍ.....	14
3. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI	16
4. REGIONÁLNÍ ZAMĚSTNANOST	18
5. INSOLVENCE	22
III. Nezaměstnanost	24
1. STAV A VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI.....	24
2. TOKY NEZAMĚSTNANOSTI	32
3. STRUKTURA UHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ	34
4. REGIONÁLNÍ NEZAMĚSTNANOST	44
IV. Politika zaměstnanosti	49
1. ZAMĚŘENÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI.....	49
2. VÝDAJE NA POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI	50
3. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI REALIZOVANÁ ÚP ČR.....	51
4. SYSTÉM INVESTIČNÍCH POBÍDEK.....	64
5. PROJEKTY FINANCOVANÉ Z PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU	65
V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	77
VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	84

Metodické poznámky
Seznam použitých zkratk

Přílohy

Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)
Údaje platné k 12. říjnu 2016

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- **V 1. pololetí 2016** dosáhl podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ (VŠPS) průměrný **počet zaměstnaných** ve všech sférách národního hospodářství **5 107,6 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně **o 91,9 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,8 %**. Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí představoval meziroční nárůst v 1. čtvrtletí 2,0 %, ve 2. čtvrtletí zpomalil na 1,7 %.
- **Na zvýšení zaměstnanosti** se podílely větší měrou **ženy**, jejich počet **se zvýšil** (o 50,8 tis.) **na 2 246,0 tis.**, počet zaměstnaných **mužů se zvýšil** (o 41,1 tis.) **na 2 861,6 tis.** **Zastoupení žen** mezi zaměstnanými se **zvýšilo** (ze 43,8 %) **na 44,0 %**.
- Zaměstnanost **v primárním sektoru** se po nárůstu v předchozím roce meziročně nepatrně snížila (o 0,6 tis.) **na 145,1 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti poklesl (o 0,1 p. b.) **na 2,8 %**.
- K celkovému nárůstu zaměstnanosti přispěl **sekundární sektor** (průmysl vč. stavebnictví), v němž **zaměstnanost meziročně vzrostla** (o 28,6 tis.) **na 1 939,7 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru **mírně poklesl** (o 0,1 p. b.) **na 38,0 %**. **Na nárůstu** se podílel **průmysl**, kde se **zvýšil** počet zaměstnaných osob (o 51,2 tis.) **na 1 560,6 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,5 p. b.) **na 30,6 %**. Zaměstnanost ve **stavebnictví** klesla (o 22,5 tis.) **na 379,2 tis. osob**. **Podíl** stavebnictví na celkové zaměstnanosti se snížil (o 0,6 p. b.) **na 7,4 %**.
- Významnou roli **sehrál terciární sektor služeb**, kde se zaměstnanost zvýšila (o 63,8 tis.) **na 3 022,7 tis. osob**. **Podíl terciárního sektoru** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,2 p. b.) **na 59,2 %**.
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných (83,0 %)**, významně vzrostl (o 99,0 tis.) **na 4 237,6 tis.**, **vyšší byl nárůst počtu mužů** (o 63,0 tis. na 2 286,4 tis.), nárůst **počtu žen byl mírnější** (o 36,1 tis. na 1 951,2 tis.).
- **Celkový počet podnikatelů ve sledovaném období poklesl na 869,9 tis.** **Vzrostl počet podnikatelů bez zaměstnanců** (o 13,9 tis.) **na 679,9 tis.**, ale

počet podnikatelů **se zaměstnanci** se snížil (o 18,0 tis.) **na 162,3 tis.** Počet pomáhajících rodinných příslušníků se snížil pouze nepatrně (o 3,2 tis.). **Podíl podnikatelů** včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně snížil (o 0,5 p. b.) **na 17,0 %.**

- Počet **osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel) **se zvýšil** (o 98,6 tis.) **na 4 682,7 tis. osob**, a to díky **růstu** počtu **zaměstnanců** (o 105,8 tis.) na 3 812,8 tis. **Počet osob pracujících na dobu určitou** (včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv) naopak **poklesl** (o 5,4 tis.) **na 423,2 tis.**
- Výrazně **vzrostl** počet osob pracujících **na plnou pracovní dobu** (o 70,8 tis.) **na 4 768,6 tis.**, počet pracujících **na kratší dobu vzrostl** (o 21,0 tis.) **na 317,9 tis. osob** (jednalo se téměř výhradně o ženy, jejichž počet vzrostl o 20,8 tis.).
- **Největší** meziroční **nárůst zaměstnanosti** byl zaznamenán u pracujících s bydlištěm **v Ústeckém** (o 20,4 tis. osob), **Moravskoslezském** (o 16,0 tis.) a **Jihomoravském** (o 13,5 tis.). Zaměstnanost meziročně nepatrně **poklesla** pouze v **Královéhradeckém, Plzeňském a Zlínském kraji.**
- S absolutním nárůstem zaměstnanosti **rostla i míra zaměstnanosti (MZ)** Celková MZ osob ve věku **15+** **se zvýšila** (o 1,1 p. b.) **na 57,2 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,6 p. b.) **na 71,4 %.**
- V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** si **ČR** do roku 2020 stanovila **národní cíle v oblasti zaměstnanosti**, a to zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %. MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v 1. pololetí 2016 meziročně **zvýšila** (o 1,7 p. b.) **na 76,1 %**, MZ **žen** ve stejném věku **vzrostla** (o 1,8 p. b.) **na 67,9 %**, MZ ve věkové skupině **55 - 64 let vzrostla** (o 2,2 p. b.) **na 57,3 %**. Cíle jsou tedy aktuálně plněny u všech třech ukazatelů.
- Obecná míra nezaměstnanosti (metodika ILO) v 1. pololetí 2016 se v důsledku poklesu nezaměstnaných o 68,5 tis. meziročně snížila z 5,4 % na 4,1 % (o 1,3 p. b.).

- **Průměrný podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku **za 1. pololetí 2016 poklesl na 5,9 %**, meziročně byl nižší o 1,2 p. b. **K 30. 6. 2016 se snížil** na hodnotu **5,2 %** a proti červnu 2015 byl nižší o 1,0 p. b.
- **Průměrný počet** uchazečů o zaměstnání **se** v hodnoceném období **snížil** o 80,5 tis. **na 433,4 tis., na konci června jich bylo evidováno 384,3 tis.,** o 67,1 tis. (tj. o 14,9 %) méně než před rokem.
- **Počty nahlášených volných pracovních míst se** v průběhu pololetí plynule zvyšovaly, na konci **června** jejich počet dosáhl **133,9 tis.** a byl o 31,4 tis. meziročně vyšší. Jejich **průměrný počet** v 1. pololetí 2016 (**118,6 tis.**), byl proti 1. pololetí 2015 vyšší o 41,7 tis.
- Počet **uchazečů o zaměstnání** připadající **na 1 volné pracovní místo (3,7)** byl ve srovnání s 1. pololetím 2015 (6,7) **výrazně nižší.** **K 30. 6. 2016** dosáhl tento ukazatel hodnoty **2,9**, zatímco na konci června 2015 to bylo 4,7 uchazeče na 1 VPM.
- **Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 30. 6. 2016 pobíralo 86,0 tis. uchazečů** o zaměstnání, pouze o 522 osob méně než před rokem. **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN v 1. pololetí 2016 meziročně poklesl** o 6,3 tis. **na 105,7 tis.**
- **Podíl uchazečů o zaměstnání s PvN** k tomuto datu **vzrostl na 22,4 %** (k 30. 6. 2015 činil 19,2 %) a **průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti za celé pololetí se zvýšil z 21,8 % **na 22,4 %.**
- **Průměrná výše PvN za 1. pololetí 2016 vzrostla o 215 Kč** (o 3,5 %) **na 6 267 Kč.** Průměrná podpora **k 30. 6. 2016 činila 6 390 Kč** a byla **meziročně vyšší o 151 Kč** (o 2,4 %).
- **K 30. 6. 2016** bylo v evidenci ÚP ČR **55,7 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 2,9 tis. méně než před rokem. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci června 2016 vzhledem k pomalejšímu poklesu meziročně **vzrostl z 13,0 % na 14,5 %.**

- **Počet uchazečů ve věku 50 a více let** v polovině roku meziročně **poklesl** celkem o 12,7 tis. osob **na 126,0 tis.** Jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů **se však zvýšil** o 2,1 p. b. **na 32,8 %**.
- Věková kategorie uchazečů **do 25 let** zaznamenala pokles **o 13,3 tis.**, k 30. 6. 2016 jich bylo evidováno **48,2 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **12,5 %** byl ve srovnání s polovinou roku 2015 nižší o 1,1 p. b.
- Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání **a mladistvých** po ukončení základní školy. K **30. 6. 2016** jich bylo evidováno **14,6 tis.**, což je **o 3,5 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil** pouze mírně, ze 4,0 % **na 3,8 %**.
- Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** meziročně **poklesl** o 42,5 tis. (tj. o 22,3 %) **na 163,4 tis.**, jejich podíl na celkové nezaměstnanosti se snížil ze 46,6 % **na 42,5 %**. Z nich cca dvě třetiny tvoří ti, kteří jsou v evidenci ÚP ČR **déle než 24 měsíců**, **jejich počet se výrazně snížil o 25,8 tis.** (o 18,4%).
- K 30. 6. 2016 byl zaznamenán meziroční **nárůst** uchazečů o zaměstnání **pouze** v početně malé skupině **osob bez vzdělání**. **Absolutně i relativně nejvíce poklesl** počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 28,3 tis., tj. o 17,5 %).
- **Uchazeči s vyučením** (133,8 tis.) i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představují **34,8 %** všech uchazečů o zaměstnání. Druhou nejpočetnější skupinou zůstávají uchazeči **se základním vzděláním** (110,2 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 28,7 %.
- **Průměrný počet** evidovaných **žen v 1. pololetí 2016 dosáhl 217,6 tis.**, oproti předchozímu roku je to méně o 37,8 tis. **Mužů** bylo v průměru **215,8 tis.**, což je o 42,7 tis. méně než v 1. pololetí 2015. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 50,2 %** (v 1. pololetí 2015 – 49,7 %). K 30. 6. 2016 bylo evidováno **182,4 tis. mužů a 201,9 tis. žen**.
- **Podíl nezaměstnaných osob** vyšší než celorepublikový průměr (5,2 %) byl k 30. 6. 2016 zaznamenán v šesti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém** (8,3 %), **Moravskoslezském** (7,6 %) a **Jihomoravském kraji** (5,9 %).

- **Největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání** zaznamenali v Moravskoslezském (o 8 906), Středočeském (7 976), Jihomoravském (o 6 803) a Ústeckém kraji (6 266 osob), **v relativním vyjádření** byl jejich pokles nejvýraznější **v Královéhradeckém (o 21,2 %) a Zlínském kraji (o 18,2 %)**.
- Výdaje **ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor** v nezaměstnanosti **v 1. pololetí 2016 dosáhly 4 483 289 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v 1. pololetí 2015 (4 615 332 tis. Kč) **o 132 043 tis. Kč, tj. o 2,9 % nižší**.
- **Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ)** bylo v **1. pololetí 2016** na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **3 733 092 tis. Kč**, ve srovnání s 1. pololetím 2015 výdaje **klesly o 320 385 tis. Kč, tj. o 7,9 %**. Nejvíce využívanými nástroji byly společensky účelná pracovní místa, veřejně prospěšné práce a rekvalifikace.
- Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením** podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, vynaloženo **2 260 682 tis. Kč**. Na příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti tedy bylo vynaloženo o 202 062 tis. Kč, tj. o 9,8 %, více než v 1. pololetí 2015.
- Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **119 569 tis. Kč** (meziročně méně o 15 001 tis. Kč, tj. o 11,1 %).

II. Zaměstnanost

1. Stav a vývoj zaměstnanosti

Část II.1 až II.4 je zpracována na základě údajů z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS - ČSÚ)¹. Hodnoty za 1. pololetí 2015 a 2016 jsou spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce.

Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let tab. č. 1

	1. pololetí 2015			1. pololetí 2016			rozdíl 2016 - 2015			Index16/15
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
	v tis.			v tis.			v tis.			(%)
Populace 15+ celkem	8939,3	4356,9	4582,4	8928,3	4353,1	4575,2	-11,0	-3,8	-7,2	99,9
z toho: 15 – 64 let	7043,9	3571,8	3472,1	6982,4	3543,2	3439,2	-61,5	-28,6	-32,9	99,1
20 – 64 let	6582,1	3335,2	3246,9	6524,2	3308,1	3216,1	-57,9	-27,1	-30,8	99,1
Ekonomicky aktivní celkem (zaměst.+nezam.)	5304,7	2959,3	2345,5	5328,1	2968,7	2359,4	23,4	9,4	13,9	100,4
z toho: 15 – 64 let	5202,7	2900,2	2302,5	5203,8	2897,6	2306,2	1,1	-2,6	3,7	100,0
20 – 64 let	5174,3	2883,1	2291,2	5178,8	2883,9	2294,9	4,5	0,8	3,7	100,1
55 – 64 let	808,7	463,0	345,6	819,1	467,0	352,0	10,4	4,0	6,4	101,3
Zaměstnaní v NH	5015,7	2820,5	2195,2	5107,6	2861,6	2246,0	91,9	41,1	50,8	101,8
z toho: 15 – 64 let	4915,1	2762,4	2152,7	4984,1	2790,9	2193,2	69,0	28,5	40,5	101,4
20 – 64 let	4896,0	2751,3	2144,7	4964,3	2779,8	2184,5	68,3	28,5	39,8	101,4
55 - 64 let	770,7	443,8	326,9	783,5	446,6	336,9	12,8	2,8	10,0	101,7
Nezaměstnaní	289,0	138,8	150,2	220,5	107,1	113,4	-68,5	-31,7	-36,8	76,3
z toho: 15 – 64 let	287,6	137,8	149,8	219,7	106,7	113,0	-67,9	-31,1	-36,8	76,4
20 – 64 let	278,4	131,9	146,5	214,4	104,1	110,3	-64,0	-27,8	-36,2	77,0
55 - 64 let	38,0	19,3	18,7	35,6	20,4	15,1	-2,4	1,1	-3,6	93,7
Ekonomicky neaktivní	3634,5	1397,6	2236,9	3600,3	1384,4	2215,9	-34,2	-13,2	-21,0	99,1
z toho: 15 – 64 let	1841,2	671,5	1169,6	1778,6	645,6	1133,0	-62,6	-25,9	-36,6	96,6
20 – 64 let	1407,8	452,1	955,7	1345,4	424,2	921,2	-62,4	-27,9	-34,5	95,6
55 - 64 let	591,0	217,5	373,5	547,6	199,2	348,4	-43,4	-18,3	-25,1	92,7
důchodci v předčas. důchodu	27,4	15,2	12,2	27,1	14,0	13,1	-0,3	-1,2	0,9	98,9
důchodci v řádném důchodu	2232,8	861,7	1371,2	2220,5	858,5	1362,1	-12,3	-3,2	-9,1	99,4
invalidní důchodci	237,7	125,2	112,5	239,7	129,0	110,7	2,0	3,8	-1,8	100,8
žáci zákl.školy	74,0	43,3	30,7	70,7	39,3	31,4	-3,3	-4,0	0,7	95,5
učení bez maturity	70,0	46,5	23,5	72,9	47,1	25,8	2,9	0,6	2,3	104,1
střední škola*)	315,3	142,8	172,5	317,0	149,4	167,7	1,7	6,6	-4,8	100,5
vysokoškolské studium	271,5	121,6	149,9	249,4	105,7	143,7	-22,1	-15,9	-6,2	91,9
doktorské studium	2,9	1,0	1,9	3,9	2,6	1,3	1,0	1,6	-0,6	134,5

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) včetně konzervatoří a VOŠ

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

Poznámka: Případné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od celkového počtu souvisejí se zaokrouhlováním hodnot na jedno desetinné místo.

V 1. pololetí 2016 počet obyvatel starších 15 let meziročně mírně poklesl (o 11,0 tis., tj. 0,1 %) na 8 928,3 tis., ale ve věkové skupině 15 – 64 let, rozhodující pro zaměstnanost, byl pokles výrazný, a to (o 61,5 tis.) na 6 982,4 tis. Pokles obyvatel v produktivním věku byl zaznamenán v mladších věkových skupinách 15 až 39 let - celkem o 90,1 tis., především ve věku 15 – 24 let a 35 – 39 let, kde pokles činil 38,1 tis., resp. 33,7 tis. Počet obyvatel vzrostl pouze ve věkové skupině 40 – 54 let (o 61,5 tis.), a to ve všech pětiletých kohortách (ve skupině 40 - 44 let zahrnující větší část silné populační vlny ze 70. let minulého století o 39,7 tis., ve věku 45 – 49 let o 7,2 tis. a ve věku 50 – 54 let o 14,6 tis.). Počet obyvatel poklesl i ve skupině 55 až 64 let - celkem o 33,0 tis. Pokles v této kategorii a nárůst počtu obyvatel ve věku 65+ let (o 50,6 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do poproduktivního věku, a také prodlužující se délky života.

Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

tab. č. 2

Věkové skupiny	1. pololetí 2015			1. pololetí 2016			rozdíl 2016 – 2015			Index 16/15 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15 - 24	1077,5	551,4	526,1	1039,4	532,4	507,0	-38,1	-19,0	-19,1	96,5
25 - 39	2350,8	1207,6	1143,2	2298,8	1180,7	1118,2	-52,0	-26,9	-25,0	97,8
40 - 54	2215,9	1132,2	1083,6	2277,4	1163,8	1113,6	61,5	31,6	30,0	102,8
55 - 64	1399,7	680,5	719,2	1366,7	666,3	700,5	-33,0	-14,2	-18,7	97,6
65+	1895,4	785,1	1110,3	1946,0	809,9	1136,1	50,6	24,8	25,8	102,7
15+	8939,3	4356,9	4582,4	8928,3	4353,1	4575,2	-11,0	-3,8	-7,2	99,9
15 - 64	7043,9	3571,8	3472,1	6982,4	3543,2	3439,2	-61,5	-28,6	-32,9	99,1
20 - 64	6582,1	3335,2	3246,9	6524,2	3308,1	3216,1	-57,9	-27,1	-30,8	99,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet ekonomicky aktivních osob (EAO), tj. souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných se zvýšil (o 23,4 tis.) na 5 328,1 tis. Vzrostly především počty ekonomicky aktivních žen (o 13,9 tis.) na 2 359,4 tis., zatímco nárůst počtu mužů (o 9,4 tis.) na 2 968,7 tis. byl mírnější. Pozitivní vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil zejména nárůstem zaměstnaných (o 91,9 tis.), který převýšil pokles počtu nezaměstnaných (úbytek 68,5 tis.). K nárůstu zaměstnanosti přispěly především ženy (nárůst o 50,8 tis.), nárůst počtu zaměstnaných mužů byl o něco pomalejší (nárůst o 41,1 tis.).

Celkový počet ekonomicky neaktivních poklesl (o 34,2 tis.) na 3 600,3 tis. (větší pokles zaznamenaly ženy, a to o 21,0 tis.).

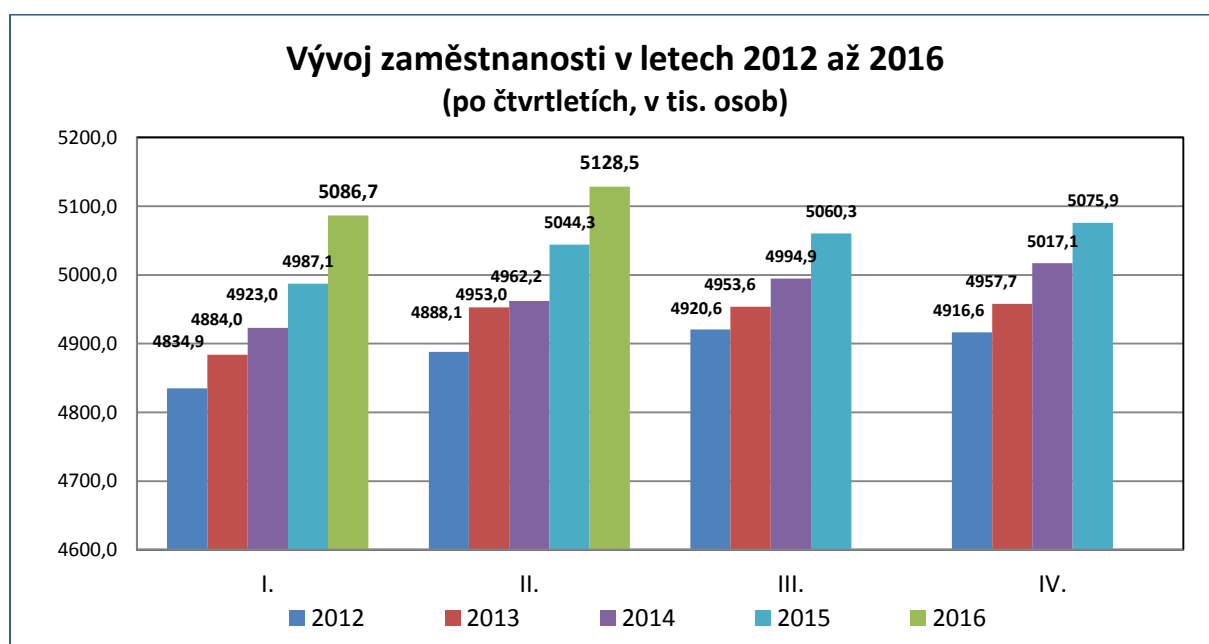
Počet ekonomicky neaktivních ve věku 65 let a více vzrostl o 28,3 tis., tj. o 22,3 tis. méně než celkový nárůst počtu obyvatel tohoto věku. Tento rozdíl přibližně odpovídá nárůstu zaměstnanosti těchto osob (o 22,9 tis.).

Snížení počtu neaktivních v nejmladších věkových skupinách produktivního věku se projevil v kategorii osob připravujících se na povolání (pokles celkem o 19,8 tis.). V této skupině se nejvíce snížily počty ekonomicky neaktivních studujících na vysoké škole (o 22,1 tis.), zatímco vzrostly počty osob v učení bez maturity a studujících na střední škole, především mužů (tomu odpovídá mírný nárůst ekonomicky neaktivních mužů ve věku 15 – 19 let). Mezi studujícími na středních a vysokých školách stále mírně převažují ženy (52,9 % resp. 57,6 %), v učení bez maturity a v doktorandském studiu představují muži přibližně 2/3 muži všech studujících.

Pokles ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55 – 64 let (o 43,4 tis.) souvisí s prodlužující se věkovou hranicí odchodu do důchodu. V kategorii neaktivních důchodců poklesl počet řádných starobních důchodců o 12,3 tis., počet invalidních důchodců vzrostl o 2,0 tis., počet předčasných důchodců poklesl o 0,3 tis. K poklesu počtu řádných starobních důchodců došlo i přesto, že při dosažení 65 let se automaticky přerazuje invalidní důchod na starobní.

Průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství v 1. pololetí 2016 dosáhl 5 107,6 tis. osob, a to je vůbec nejvyšší hodnota od roku 1993. Jejich počet meziročně vzrostl o 91,9 tis., tj. o 1,8 %.

graf č. 1

Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí 2016 představoval meziroční nárůst zaměstnanosti v 1. čtvrtletí 2,0 %, ve 2. čtvrtletí zpomalil na 1,7 %.

Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

tab. č. 3

Věkové skupiny	1. pololetí 2015			1. pololetí 2016			rozdíl 2016 - 2015			Index 16/15 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
Celkem	5015,7	2820,5	2195,2	5107,6	2861,6	2246,0	91,9	41,1	50,8	101,8
15 – 24	302,3	179,0	123,3	293,1	179,0	114,1	-9,2	0,0	-9,2	97,0
25 – 39	1859,8	1095,9	763,9	1849,3	1084,2	765,1	-10,5	-11,7	1,2	99,4
40 – 54	1982,4	1043,7	938,7	2058,1	1081,1	977,0	75,7	37,4	38,3	103,8
55 – 64	770,7	443,8	326,9	783,5	446,6	336,9	12,8	2,8	10,0	101,7
65+	100,6	58,1	42,5	123,5	70,7	52,8	22,9	12,6	10,3	122,8
15 – 64	4915,1	2762,4	2152,7	4984,1	2790,9	2193,2	69,0	28,5	40,5	101,4
20 – 64	4896,0	2751,3	2144,7	4964,3	2779,8	2184,5	68,3	28,5	39,8	101,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vývoj zaměstnanosti z hlediska její věkové struktury se od vývoje věkové struktury obyvatelstva **výrazněji lišil** pouze ve skupině **55 – 64 let**, v níž při poklesu obyvatelstva o 33,0 tis. **počet zaměstnaných vzrostl o 12,8 tis.** Tento vývoj ovlivnily pouze osoby **ve věku 60 – 64 let**, u nichž nárůst zaměstnanosti souvisí **s delším setrváním v zaměstnání** z důvodu prodlužující se věkové hranice pro odchod do důchodu (u mužů se zvýšila zaměstnanost 8,9 tis., u žen o 11,2 tis.).

K poklesu zaměstnanosti ve věku 15 – 24 let o 9,2 tis. došlo v důsledku **poklesu zaměstnanosti žen**, počet zaměstnaných mužů zůstal stejný. Naopak ve věkové kategorii **25 – 39 let poklesla zaměstnanost** o 10,5 tis., přičemž **počet zaměstnaných mužů se snížil** o 11,7 tis. Počet pracujících žen v nejmladším produktivním věku je stále nižší než počet mužů v tomto věku.

Zaměstnanost v nejstarších kategoriích věku 65+ (nárůst o 22,9 tis.) ovlivňují i pracující důchodci, jejichž počet vzrostl (v 1. pololetí 2016 pracovalo 194,9 tis. důchodců v řádném starobním důchodu, tj. o 18,5 tis. více než v 1. pololetí 2015).

Přestože růst zaměstnanosti mužů zrychlil, na jejím celkovém nárůstu se **větší měrou podílely ženy**. Jejich počet **se zvýšil** o 50,8 tis. **na 2 246,0 tis.** Počet zaměstnaných **mužů se zvýšil** o 41,1 tis. **na 2 861,6 tis.** V důsledku toho **se zastoupení žen mezi zaměstnanými zvýšilo** (ze 43,8 %) **na 44,0 %²**.

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v přílohách č. 4a, b, c

Souběžně s absolutním nárůstem zaměstnanosti rostla i **míra zaměstnanosti** (MZ). Celková **MZ** osob ve věku **15+** se **zvýšila** (o 1,1 p. b.) **na 57,2 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,6 p. b.) **na 71,4 %**.

V návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** si **ČR** stanovila **do roku 2020** dosažení těchto **národních cílů**: zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %.

Nad hranicí stanovených cílů jsou v současné době všechny ukazatele. Celková míra zaměstnanosti obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se především díky rostoucí zaměstnanosti žen a starších pracovníků meziročně zvýšila (o 1,7 p. b.) **na 76,1 %**.

MZ žen ve věku 20 – 64 let vzrostla (o 1,8 p. b.) **na 67,9 %** (MZ mužů v tomto věku vzrostla o 1,5 p. b. na 84,0 %). MZ věkové skupiny **55 – 64 let se zvýšila** (o 2,2 p. b.) **na 57,3 %** především v souvislosti s prodlužující se hranicí pro odchod do důchodu. V rámci této skupiny rychleji rostla MZ žen a mužů ve věku 60 – 64 let (o 3,2 p. b., resp. 3,0 p. b.).

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání.

Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

tab. č. 4

Věkové skupiny	1. pololetí 2015			1. pololetí 2016		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15 - 24	28,1	32,5	23,4	28,2	33,6	22,5
25 - 39	79,1	90,8	66,8	80,4	91,8	68,4
40 - 54	89,5	92,2	86,6	90,4	92,9	87,7
55 - 64	55,1	65,2	45,5	57,3	67,0	48,1
15+	56,1	64,7	47,9	57,2	65,7	49,1
15 - 64	69,8	77,3	62,0	71,4	78,8	63,8
20 - 64	74,4	82,5	66,1	76,1	84,0	67,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pokračoval nárůst počtu **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných** (83,0 %). Stejně jako v 1. pololetí 2015 byl nárůst zaměstnanců výrazný, a to (o 99,0 tis.) na **4 237,6 tis.**, **vyšší byl nárůst počtu mužů** (o 63,0 tis.) na 2 286,4 tis., počet žen se zvýšil (o 36,1 tis.) na 1 951,2 tis. Mezi zaměstnanými ženami je 86,9 % zaměstnankyň, mezi zaměstnanými muži tvoří zaměstnanci 79,9 %.

Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

tab. č. 5

Zaměstnaní v NH	1. pololetí 2015		1. pololetí 2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 015,7	100,0	5 107,6	100,0	91,9	101,8
z toho:						
zaměstnanci	4 138,6	82,5	4 237,6	83,0	99,0	102,4
podnikatelé bez zaměstnanců	666,0	13,3	679,9	13,3	13,9	102,1
podnikatelé se zaměstnanci	180,3	3,6	162,3	3,2	-18,0	90,0
pomáhající rodinní příslušníci	30,8	0,6	27,6	0,5	-3,2	89,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS; Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Pokračoval pokles **celkového počtu podnikatelů** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků), v 1. pololetí 2016 jejich počet mírně **poklesl** (o 7,3 tis.) na **869,9 tis.** Výrazně **poklesl počet podnikatelů se zaměstnanci** (o 18,0 tis.) na **162,3 tis.**, počet **pomáhajících rodinných příslušníků se snížil** (o 3,2 tis.) na **27,6 tis.** **Pokles celkového počtu podnikatelů zmírnil nárůst** počtu podnikatelů **bez zaměstnanců** (o 13,9 tis.) na **679,9 tis.**³ Na **poklesu celkového počtu podnikatelů se podíleli muži** (pokles o 21,8 tis.), zatímco celkový **počet podnikajících žen vzrostl** o 14,6 tis., a to **díky nárůstu počtu podnikatelek bez zaměstnanců** (o 21,8 tis.).

Podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti se meziročně snížil o 0,5 p. b. na **17,0 %**. Mezi zaměstnanými muži je 20,1 % podnikatelů a mezi ženami 13,1 %, (zatímco v 1. pololetí to bylo 21,2 % resp. 12,8 %).

Z hlediska odvětvové příslušnosti byl **vysoký podíl podnikatelů** (na celkové zaměstnanosti v rámci odvětví) v odvětví „činnosti v oblasti nemovitosti“ 47,3 % (meziroční pokles o 4,1 p. b.) a „profesní, vědecké a technické činnosti“ 46,7 % (nárůst o 1,6 p. b.), ve velkém odvětví **ve stavebnictví se snížil podíl podnikatelů na 41,1 %** (o 0,8 p. b.).

Pokračoval trend **nárůstu počtu osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo jako podnikatel). V 1. pololetí 2016 se jejich počet zvýšil (o 98,6 tis.) na **4 682,7 tis. osob** (počet mužů vzrostl o 51,0 tis., počet žen se zvýšil o 47,6 tis.), podobně jako v 1. pololetí 2015 díky růstu počtu zaměstnanců o 105,8 tis. na 3 812,8 tis.

³ Část Zaměstnanost v analýze je zpracována na základě údajů z Výběrových šetření pracovních sil ČSÚ. Podle statistiky ČSSZ k 30. 6. 2016 poklesl počet osob samostatně výdělečně činných vykonávajících tuto činnost jako hlavní o 5,8 tis. na 586,8 tis., zatímco počet těch, pro které je tato činnost vedlejší, vzrostl o 8,7 tis. na 403,9 tis.

Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

tab. č. 6

Zaměstnaní v NH	1. pololetí 2015		1. pololetí 2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 015,7	100,0	5 107,6	100,0	91,9	101,8
v tom:						
- mající druhé (další) zaměstnání	119,9	2,4	117,0	2,3	-2,9	97,6
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 584,1	91,4	4 682,7	91,7	98,6	102,2
- úvazek na dobu určitou	428,6	8,5	423,2	8,3	-5,4	98,7
- na plnou pracovní dobu	4 697,8	93,7	4 768,6	93,4	70,8	101,5
- na kratší pracovní dobu	317,9	6,3	338,9	6,6	21,0	106,6
- podzaměstnaní	58,4	1,2	46,9	0,9	-11,5	80,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS; Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Počet osob pracujících na dobu určitou včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv **se snížil** (o 5,4 tis.) **na 423,2 tis.**, a to zejména poklesem počtu mužů (o 8,2 tis.), počet žen se zvýšil o 2,8 tis.

Příznivý ekonomický vývoj se projevil také dalším **nárůstem počtu osob pracujících na plnou pracovní dobu**, jejichž **počet se zvýšil** (o 70,8 tis.) **na 4 768,6 tis.** osob. Na tomto nárůstu se větší měrou podíleli **muži** (nárůst o 40,9 tis., počet žen vzrostl o 30,0 tis.). **Počet osob pracujících na kratší pracovní dobu se zvýšil** (o 21,0 tis.) **na 317,9 tis. osob**, přitom se jednalo **téměř výhradně o ženy** (nárůst o 20,8 tis.), jejichž počet **se zvýšil na 247,1 tis.** (72,9 % všech pracujících na kratší pracovní dobu).

Počet **podzaměstnaných** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) opět poklesl na **46,9 tis. osob**, tj. **o 11,5 tis.** Počet podzaměstnaných **mužů** se snížil o 5,6 tis. **na 12,1 tis.**, počet podzaměstnaných **žen** poklesl o 5,9 tis. **na 34,8 tis.**

Souběžně s hlavním zaměstnáním pracovalo **ve druhém (dalším) zaměstnání 117,0 tis. osob**, **58,1 %** z nich **tvorí muži**. Četnost této kategorie **se meziročně snížila o 2,9 tis. osob**, **u mužů vzrostla** (o 5,2 tis. na 68,0 tis.), **u žen poklesla** (o 8,0 tis. na 49,1 tis.).

Postavení osob v druhém zaměstnání je odlišné od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali podnikatelé** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků),

jejich **počet** meziročně **poklesl** (o 3,6 tis.) **na 66,6 tis.** (počet podnikatelů bez zaměstnanců se snížil o 3,3 tis. na 60,7 tis.)³. **Počet zaměstnanců se zvýšil** (o 0,8 tis.) **na 50,3 tis.**

2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání

Zaměstnanost **v primárním sektoru** v 1. pololetí 2016 se po nárůstu v předchozím roce meziročně nepatrně **snížila** (o 0,6 tis.) **na 145,1 tis. osob.** **Podíl** tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti **poklesl** (o 0,1 p. b.) **na 2,8 %.**

Příznivá ekonomická situace se projevila pokračujícím **růstem zaměstnanosti v sekundárním sektoru** (průmysl vč. stavebnictví). **Zaměstnanost v tomto sektoru meziročně vzrostla** (o 28,6 tis.) **na 1 939,7 tis. osob.** **Podíl** sektoru na celkové zaměstnanosti ovšem **mírně poklesl** (o 0,1 p. b.) **na 38,0 %.**

Sektorová struktura zaměstnanosti

tab. č. 7

Zaměstnaní v NH	1. pololetí 2015		1. pololetí 2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 015,7	100,0	5 107,6	100,0	91,9	101,8
I. sektor	145,7	2,9	145,1	2,8	-0,6	99,6
II. sektor	1 911,1	38,1	1 939,7	38,0	28,6	101,5
<i>v tom stavebnictví</i>	401,7	8,0	379,2	7,4	-22,5	94,4
III. sektor *)	2 958,9	59,0	3 022,7	59,2	63,8	102,2

Zdroj: ČSÚ – VŠPS; Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a
*) vč. nezjištěné sektorové příslušnosti

Pro vývoj zaměstnanosti v tomto sektoru měl rozhodující význam **nárůst zaměstnanosti v průmyslu**, kde vzrostl počet zaměstnaných osob (o 51,2 tis.) na **1 560,6 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,5 p. b.) **na 30,6 %.** **K nárůstu přispěl zejména zpracovatelský průmysl** (zvýšení o 56,9 tis. na 1 421,4 tis. osob), zaměstnanost naopak nejvíce poklesla v sekci zásobování vodou; činnosti související s odpady (o 13,9 tis. na 45,7 tis.).

Prohloubil se **pokles ve stavebnictví**, zaměstnanost se snížila (o 22,5 tis.) na **379,2 tis. osob.** **Podíl** stavebnictví na celkové zaměstnanosti se snížil (o 0,6 p. b.) na 7,4 %.

Velký význam pro nárůst celkové zaměstnanosti měl terciární sektor služeb, v němž se v 1. pololetí 2016 zaměstnanost zvýšila (o 63,8 tis.) **na**

3 022,7 tis. osob. Nejvýraznější **nárůst** zaznamenala **sekce veřejná správa, obrana** (o 16,6 tis.), **vzdělávání** (o 16,2 tis.) a **velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel** (o 15,2 tis.). Naopak zaměstnanost **poklesla** zejména v **sekcích ubytování a stravování** (o 9,8 tis.) a činnosti v oblasti nemovitostí (o 5,0 tis.).

Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti **se zvýšil** (o 0,2 p. b.) na **59,2 %**.

Změny v sektorové struktuře zaměstnanosti ovlivnily i strukturu zaměstnanosti podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO). Nejvíce **vzrostl** počet zaměstnaných v nejpočetnějších třídách, a to **ve třídě 8 – obsluha strojů a zařízení (o 23,9 tis.)**, ve třídě 2 - specialisté (o 20,4 tis.), třídě 3- techničtí a odborní pracovníci (o 14,5 tis.) a třídě 5 – pracovníci ve službách a prodeji (o 14,3 tis.). V ostatních skupinách zaměstnání byl nárůst mírnější, nejmenší byl ve třídě 4 – úředníci.

Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

tab. č. 8

Zaměstnaní v NH	1. pololetí 2015		1. pololetí 2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 015,7	100,0	5 107,6	100,0	91,9	101,8
z toho:						
1 Zákonodárci a řídicí pracovníci	269,3	5,4	277,3	5,4	8,0	103,0
2 Specialisté	757,6	15,1	778,0	15,2	20,4	102,7
3 Techničtí a odborní pracovníci	858,8	17,1	873,3	17,1	14,5	101,7
4 Úředníci	467,4	9,3	468,2	9,2	0,8	100,2
5 Pracovníci ve službách a prodeji	767,8	15,3	782,1	15,3	14,3	101,9
6 Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	61,7	1,2	65,7	1,3	3,9	106,4
7 Řemeslníci a opraváři	864,0	17,2	866,6	17,0	2,6	100,3
8 Obsluha strojů a zařízení	675,0	13,5	699,0	13,7	23,9	103,5
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	277,7	5,5	282,4	5,5	4,7	101,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS; Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4c

Struktura zaměstnanosti podle vykonávaného zaměstnání se částečně změnila. Absolutně nejvíce osob pracovalo **ve třídě 3 – techničtí a odborní pracovníci (17,1 %)**, po ní následovala **třída 7 – řemeslníci a opraváři (17,0 %)**, následované třídami 5 a 2. **Nejvíce mužů** (27,0 % z celkového počtu zaměstnaných mužů) pracovalo i nadále ve **třídě 7, nejvíce žen** (22,8 % z celkového počtu zaměstnaných

žen) bylo zařazeno stále ve **třídě 5** - pracovníci ve službách a prodeji (viz příloha č. 4c).

3. Vzdelanostní struktura zaměstnanosti

V 1. pololetí 2016 se (mezi zaměstnanými ve věku 15 – 64 let) meziročně zaměstnanost **snížila** pouze **u osob se středním vzděláním s maturitou** (o 16,4 tis.).

Pozitivní skutečností je nárůst počtu zaměstnaných **se základním vzděláním a bez vzdělání** (o 5,0 tis.) a se **středním vzděláním bez maturity** (o 36,4 tis., tj. o 2,1 %). Nejvíce absolutně i relativně (o 44,1 tis., tj. o 3,9 %) vzrostla zaměstnanost osob **s vysokoškolským vzděláním**.

Vzdelanostní struktura zaměstnaných (15-64 let)

tab. č. 9

Zaměstnaní v NH	1. pololetí 2015		1. pololetí 2016		rozdíl 16-15 (tis.)	index 16/15 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 915,1	100,0	4 984,1	100,0	69,0	101,4
v tom:						
základní a bez vzdělání	193,9	3,9	198,9	4,0	5,0	102,6
střední bez maturity	1 736,0	35,3	1 772,4	35,6	36,4	102,1
střední s maturitou	1 861,3	37,9	1 844,9	37,0	-16,4	99,1
vysokoškolské	1 123,4	22,9	1 167,5	23,4	44,1	103,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS; Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4b

Z údajů o vzdelanostní struktuře zaměstnaných v jednotlivých věkových kategoriích **je patrné**, že **nejvyšší** zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob je mezi osobami ve věku 65 a více let (33,5 %), což ovšem souvisí s charakterem vykonávaného zaměstnání (v poproduktivním věku často zůstávají v zaměstnání spíše lidé v profesích méně náročných na fyzickou zdatnost, ale s požadovaným vyšším formálním vzděláním).

**Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+
podle věku v 1. pololetí 2016 (v %)**

tab. č. 10

Věk	Zaměstnaní celkem	Vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
			bez maturity	s maturitou	
15-24 let	100,0	9,0	34,9	47,1	9,0
25-39 let	100,0	3,6	29,7	37,0	29,8
40-54 let	100,0	3,1	38,8	37,4	20,7
55-64 let	100,0	5,4	41,3	32,3	21,0
65+ let	100,0	5,1	26,0	33,5	35,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS; Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4b

Mezi zaměstnanými v produktivním věku je jich **nejvíce ve věkových kategoriích 25 – 39 let (29,8 %)** a je zřejmé, že zastoupení má s rostoucím věkem klesající tendenci.

Při podrobnějším zkoumání vzdělanostní struktury zaměstnaných je patrné, že **nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných osob mají věkové skupiny 25 – 29 let (31,8 %) a 30 – 34 let (31,4 %)**, když podíl těchto věkových skupin na celkové zaměstnanosti vysokoškoláků představuje 10,2 %, resp. 11,3 %. Naproti tomu ve věkové kategorii **35 – 39 let** je podíl na celkové zaměstnanosti vyšší (14,7 %) a **vysokoškolské vzdělání má v této skupině pracujících pouze 27,1 %**. **Ještě výraznější je to ve skupině 40 – 44letých**, kam spadá část populačně silných ročníků ze 70. let minulého století. Jejich **podíl na celkové zaměstnanosti byl 15,8 %**, ale **podíl vysokoškoláků** v ní byl proti mladším věkovým skupinám ještě nižší (**20,2 %**), v komparaci s mladší věkovou skupinou 25 – 29 let o více než 11 p. b. nižší. Prohlubuje se tak rozpor mezi populačně silnými ročníky starších třicátníků a čtyřicátníků s nižším podílem vyššího stupně vzdělání a početně slabšími mladšími ročníky s vysokým podílem vysokoškolského vzdělání. Přitom populačně silná generace v mladším středním věku bude významně ovlivňovat celkovou zaměstnanost v příštích 25 - 30 letech. Je tedy zřejmé, že v tomto smyslu je nutné posilovat roli celoživotního vzdělávání.

Srovnání vzdělanostní struktury zaměstnaných mužů a žen je uvedeno v příloze č. 4b.

4. Regionální zaměstnanost

Největší meziroční **nárůst zaměstnanosti** v absolutním vyjádření byl v 1. pololetí 2016 zaznamenán v **Ústeckém** (o 20,4 tis.), **Moravskoslezském** (o 16,0 tis.) a **Jihomoravském kraji** (o 13,5 tis. osob). Relativně nejvíce (o 5,7 %) vzrostla zaměstnanost v Ústeckém kraji, následoval kraj Olomoucký (o 3,9 %) a Moravskoslezský kraj (o 2,9 %). Zaměstnanost meziročně nepatrně **poklesla** pouze v **Královéhradeckém, Plzeňském a Zlínském kraji**.

Míry zaměstnanosti (vypočtené jako podíl zaměstnaných ve věku 20 - 64 let k bydlícím obyvatelům ve stejném věku – ukazatel Strategie Evropa 2020) **vyšší nebo stejné než je průměrná míra zaměstnanosti** za ČR (76,1 %), dosáhlo **osm krajů**. **Nejvyšší** byla v **Hl. m. Praze** (79,4 %), Pardubickém (78,6 %), Středočeském (77,6 %) a Plzeňském (77,4 %) kraji. Nejnižší, i přes výrazný nárůst zaměstnanosti zůstává v Moravskoslezském (72,7 %) a Ústeckém kraji (72,8 %). Meziročně **vzrostla** ve všech krajích **kromě Plzeňského a Zlínského kraje** (pokles o 0,3 p. b., resp. 0,4 p. b.), **nejvíce v Ústeckém** (o 4,0 p. b.), **Karlovarském a Olomouckém kraji** (v obou o 3,2 p. b.).

Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

tab. č. 11

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20 - 64 (v %)		
	1. pololetí 2015	1. pololetí 2016	rozdíl 16-15 (tis.)	1. pololetí 2015	1. pololetí 2016	rozdíl 16-15 (p. b.)
Celkem	5015,7	5107,6	91,9	74,4	76,1	1,7
Hl. m. Praha	650,2	657,7	7,5	78,3	79,4	1,1
Středočeský kraj	645,2	650,5	5,3	77,0	77,6	0,6
Jihočeský kraj	301,2	307,7	6,5	74,6	76,6	2,0
Plzeňský kraj	286,5	285,6	-0,9	77,7	77,4	-0,3
Karlovarský kraj	143,4	147,1	3,7	73,3	76,5	3,2
Ústecký kraj	359,7	380,1	20,4	68,8	72,8	4,0
Liberecký kraj	203,6	207,9	4,3	73,2	75,4	2,2
Královéhradecký kraj	261,8	261,5	-0,3	75,4	76,1	0,8
Pardubický kraj	250,6	254,4	3,8	76,3	78,6	2,4
Kraj Vysočina	236,8	239,4	2,7	73,5	74,8	1,4
Jihomoravský kraj	564,7	578,3	13,5	75,2	76,9	1,7
Olomoucký kraj	285,9	297,0	11,1	71,1	74,2	3,2
Zlínský kraj	279,2	277,4	-1,8	75,3	74,9	-0,4
Moravskoslezský kraj	547,0	563,0	16,0	70,0	72,7	2,7

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet zaměstnanců se nejvíce zvýšil v Hl. m. Praze (o 24,4 tis.), Ústeckém (o 21,2 tis.) a Moravskoslezském kraji (o 17,2 tis.). **Poklesl** v krajích s poklesem celkové zaměstnanosti, tj. **Plzeňském, Zlínském a Královéhradeckém kraji**, v nichž ovšem mírně vzrostl **počet podnikatelů** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků). Ten **vzrostl celkem v sedmi krajích**, zejména v **Jihomoravském** (o 8,9 tis.) a Olomouckém kraji (o 4,8 tis.).

Krajem **s nejvyšším podílem podnikatelů podobně jako v předchozím roce** zůstává **Středočeský kraj** (22,3 % z celkové zaměstnanosti) před Hl. m. Prahou (19,8 %) a Ústeckým krajem (17,7 %).

V podílu zaměstnaných v postavení zaměstnanců na celkové zaměstnanosti se před Plzeňský kraj (85,6 %) opět dostal **Moravskoslezský** (86,5 %) a také **Karlovarský kraj** (86,2 %).

Nejvýznamněji k nárůstu zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu přispěl **Ústecký, Zlínský a Středočeský kraj**. V Ústeckém kraji se růst v tomto odvětví o 14,0 tis. podílel na nárůstu celkové zaměstnanosti (o 20,4 tis.) cca dvěma třetinami. V tomto kraji se projevil zejména nárůst zaměstnaných jako obsluha strojů a zařízení. Při poklesu celkové zaměstnanosti (o 1,8 tis.) ve Zlínském kraji vzrostla zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu o 13,4 tis. Nejvíce přibýlo technických a odborných pracovníků a řemeslníků a opravářů. Ve Středočeském kraji byl nárůst ve zpracovatelském průmyslu o 12,2 tis. ve srovnání s nárůstem celkové zaměstnanosti (o 5,3 tis.) téměř 2,3násobný. Největší nárůst zaznamenala skupina zaměstnání spadající do třídy řemeslníků a opravářů.

Pokles zaměstnanosti ve stavebnictví byl zaznamenán **v devíti krajích, největší v Hl. m. Praze** (o 8,9 tis.), Moravskoslezském kraji (o 6,0 tis.) a Pardubickém kraji (o 4,4 tis.). **Výraznější nárůst** zaměstnanosti v tomto odvětví byl patrný pouze **v Jihomoravském kraji** (o 7,7 tis.), v dalších 4 krajích byl pouze nepatrný.

Na nárůstu zaměstnanosti v terciárním sektoru se podílely především sekce veřejná správa, obrana, vzdělávání a velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel. Výraznější nárůst v sekci **veřejná správa, obrana** byl zaznamenán zejména **v Hl. m. Praze** (o 13,1 tis.), **v sekci vzdělávání v Ústeckém kraji** (o 8,3 tis.) a v sekci **velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel v Hl. m. Praze** (o 6,3 tis.) a **Jihomoravském kraji** (o 6,2 tis.).

Nejvyšší podíl primárního sektoru zůstal v Kraji Vysočina (6,6 %). V **Hl. m. Praze** byl i nadále nejnižší podíl sekundárního sektoru (17,3 %), ale **nejvyšší podíl sektoru terciárního (82,3 %)**. Rozdílný vývoj zaměstnanosti v jednotlivých krajích **se nejvíce projevilo v sekundárním sektoru. Nejvíce byl zastoupen ve Zlínském kraji (50,4 %) a v Kraji Vysočina (47,8 %)**. V Libereckém kraji, kde byl podíl tohoto sektoru sektor dlouhodobě nejvyšší, poklesl (na 44,7 %). Tyto tři kraje patří spolu s Plzeňským a Středočeským krajem ke krajům s nejnižším podílem terciárního sektoru, viz příloha č. 3a.

**Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v 1. pololetí 2016
v krajích (v %)**

tab. č. 12

CZ-ISCO	ISCO 1	ISCO 2	ISCO 3	ISCO 4	ISCO 5	ISCO 7	ISCO 8	ISCO 9
Celkem	5,4	15,2	17,1	9,2	15,3	17,0	13,7	5,5
Hl. m. Praha	7,7	28,7	19,8	11,6	14,1	9,4	5,1	3,3
Středočeský	6,8	14,0	16,6	10,3	16,6	16,9	12,5	4,9
Jihočeský	4,7	11,5	17,1	7,7	15,0	18,4	17,0	5,2
Plzeňský	4,6	11,1	17,1	8,6	15,3	17,6	16,9	6,8
Karlovarský	5,3	10,6	13,9	8,2	17,7	17,5	16,6	8,0
Ústecký	2,7	11,0	16,5	9,7	19,7	18,1	16,4	4,9
Liberecký	6,4	11,7	17,4	6,5	15,8	18,7	16,7	5,7
Královehradecký	5,4	14,3	18,6	8,0	13,1	17,6	13,5	8,1
Pardubický	4,6	11,7	17,5	9,4	13,9	17,8	16,0	7,1
Kraj Vysočina	3,9	11,6	13,0	7,5	14,4	22,9	17,7	5,3
Jihomoravský	7,0	18,3	17,0	10,1	13,4	15,9	11,2	5,6
Olomoucký	4,3	13,5	15,5	8,1	14,3	20,3	15,2	6,1
Zlínský	3,9	12,3	17,0	8,0	14,2	20,5	17,4	5,4
Moravskoslezský	4,3	13,2	17,5	8,3	16,8	17,6	15,2	6,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vysvětlivky:

CZ-ISCO1 - *Zákonodárci a řídicí pracovníci*

2 - *Specialisté*

3 - *Techničtí a odborní pracovníci*

4 - *Úředníci*

5 - *Pracovníci ve službách a prodeji*

7 - *Řemeslníci a opraváři*

8 - *Obsluha strojů a zařízení, montéři*

9 - *Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci*

Vzhledem k rozdílnému vývoji v jednotlivých sektorech a odvětvích se meziročně změnila i struktura zaměstnanosti podle zastoupení skupin zaměstnání v jednotlivých krajích. Z tabulky č. 13 je patrné, že **Hl. m. Praha** má nadále nejvyšší zastoupení (67,8 %) ve skupinách zaměstnání spadajících do **třídy 1 – 4** (zákonodárci a řídicí pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci, úředníci). Nejvyšší podíl zaměstnaných ve skupině zaměstnání **třídy 7** (řemeslníci a opraváři)

a **třídy 8** (obsluha strojů a zařízení, montéři) má **Kraj Vysočina** (22,9 %, resp. 17,7 %). Na první místo mezi všemi kraji v republice se s 19,7 % v zastoupení skupin zaměstnání spadajících do **třídy 5** (pracovníci ve službách a prodeji) dostal **Ústecký kraj**. Do **třídy 9** (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci) je nejvíce pracujících zařazeno v **Královéhradeckém a Karlovarském kraji** (8,1 %, resp. 8,0 % všech zaměstnaných v kraji).

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojená se **vzdělanostní strukturou** obyvatelstva. Největší podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** stále zůstává v **Karlovarském a Ústeckém kraji** (8,3 %, resp. 7,1 %). Naopak **podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním** byl v 1. pololetí 2016 **nejvyšší v Hl. m. Praze** (42,5 %) a Jihomoravském kraji (29,5 %). S tím souvisí i vysoký podíl zaměstnaných ve třídách 5, 7, 8 a 9 (vyžadujících nižší kvalifikaci) v Karlovarském (59,8 %) a Ústeckém kraji (59,1 %) a naopak vysoký podíl ve třídách 1 až 4 v Hl. m. Praze (67,8 %) a Jihomoravském kraji (52,5 %).

Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v 1. pololetí 2016 v krajském členění v %

tab. č. 13

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Celkem	4,0	35,3	36,9	23,7
Hl. m. Praha	2,7	16,6	38,2	42,5
Středočeský	3,0	36,6	38,3	22,2
Jihočeský	3,8	38,9	38,3	18,9
Plzeňský	4,9	37,4	38,2	19,5
Karlovarský	8,3	39,8	37,4	14,5
Ústecký	7,1	40,4	37,1	15,4
Liberecký	5,2	39,8	35,4	19,5
Královéhradecký	4,4	37,6	36,6	21,5
Pardubický	4,0	37,9	38,4	19,8
Kraj Vysočina	3,7	44,0	35,2	17,0
Jihomoravský	2,6	32,6	35,3	29,5
Olomoucký	3,2	41,5	35,6	19,6
Zlínský	4,1	40,5	35,4	20,0
Moravskoslezský	4,7	37,7	36,2	21,5

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

5. Insolvence

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mohou zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, požádat kteroukoliv krajskou pobočku Úřadu práce nebo kontaktní pracoviště krajské pobočky Úřadu práce, o uspokojení splatných mzdových nároků, které jim nebyly zaměstnavatelem vyplaceny. Ve smyslu výše zmíněného zákona je zaměstnavatel v platební neschopnosti dnem následujícím po dni, kdy na něho bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, nebo po dni, kdy byl na něho podán insolvenční návrh. Žádosti zaměstnanců o uspokojení mzdových nároků vyřizují krajské pobočky Úřadu práce ČR. Zaměstnanci mohou požádat o uspokojení mzdových nároků odpovídající maximálně 3 měsíčním mzdám. V období od 1. 5. 2015 do 30. 4. 2016 mohla být zaměstnanci vyplacena za 1 měsíc maximálně částka 38 529 Kč. Od 1. 5. 2016 (do 30. 4. 2017) činí tato maximální částka 39 701 Kč.

Zatímco v 1. pololetí 2015 podali zaměstnanci 378 zaměstnavatelů na pracoviště ÚP ČR 2 892 žádostí a pracovníci ÚP ČR vyřídili 3 146 žádostí, **v 1. pololetí 2016 to bylo 1 758 žádostí zaměstnanců 275 zaměstnavatelů a pracoviště ÚP ČR vyřídila (včetně žádostí z předchozích období) 2 379 žádostí.**

Nejvíce podaných a také vyřízených žádostí bylo u ÚP ČR – krajské pobočce pro v Brně – 609 podaných a 620 vyřízených žádostí, dále krajské pobočce v Příbrami – 319, resp. 568 žádostí, krajské pobočce pro hlavní město Prahu – 292, resp. 516 žádostí a krajské pobočce v Ústí nad Labem – 138, resp. 124 žádostí. **Nejmenší počty vykázal ÚP ČR - krajská pobočka ve Zlíně – 16 podaných a 19 vyřízených žádostí.**

Nejvíce žádostí v 1. pololetí 2016 podali zaměstnanci z firem Technic Tube, a.s., Brno (477), POLDI s.r.o., Kladno (205), TABUC-PACK s.r.o., Teplice (72) a GAMA Logistic s.r.o., Praha (58 podaných žádostí).

Výše **výdajů** ze státního rozpočtu na insolvenční řízení, které **v 1. pololetí 2016 dosáhly 119 569 tis. Kč**, byly oproti stejnému období předchozího roku (134 570 tis. Kč) **o 15 001 tis. Kč, tj. o 11,1 %, nižší. Nejvyšší objem finančních prostředků** byl v 1. pololetí 2016 vyplacen **v Jihomoravském (34 618 tis. Kč), Středočeském kraji (32 750 tis. Kč) a Hl. m. Praze (21 620 tis. Kč).**

V 1. pololetí 2016 bylo do příjmů státního rozpočtu přijato vymožené **plnění za předchozí výplaty insolvence** z minulých let ve výši **38 812 tis. Kč**. **Celkem** bylo za dobu účinnosti tohoto zákona žadatelům za jejich zaměstnavatele **vyplaceno** cca **4 772,7 mil. Kč**. Do státního rozpočtu bylo od roku 2000 postupně vráceno celkem **1 006,0 mil. Kč**, tj. **21,1 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele**.

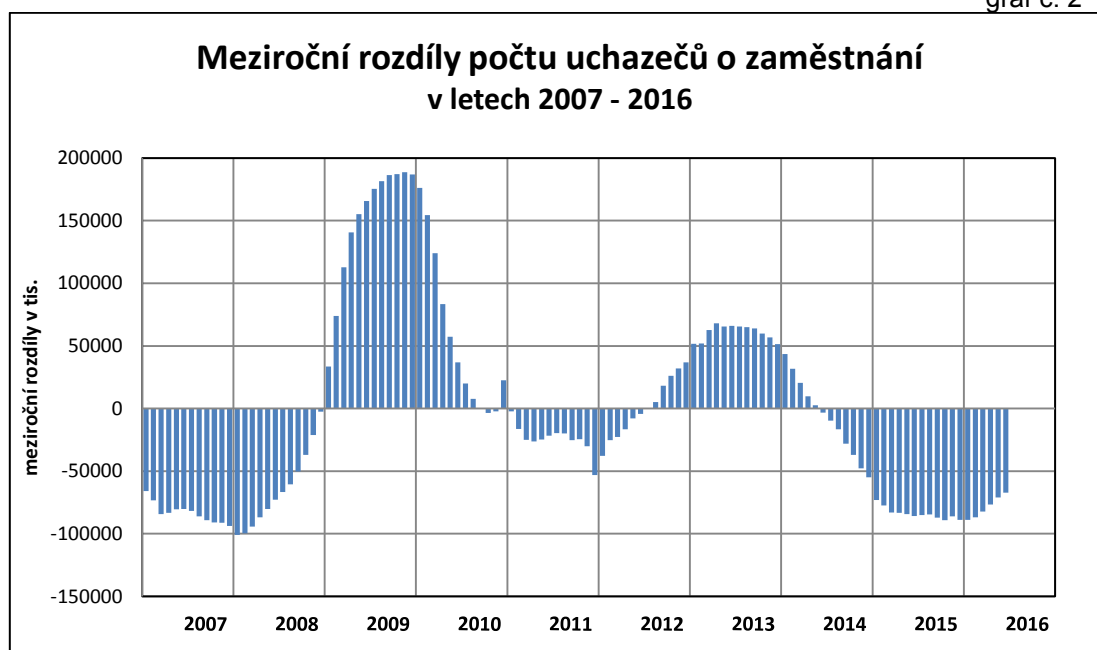
III. Nezaměstnanost

1. Stav a vývoj nezaměstnanosti

V 1. pololetí 2016 pokračoval meziroční pokles registrované nezaměstnanosti patrný od druhé poloviny roku 2014. **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání klesl** v hodnoceném období **na 433,4 tis. a** meziročně byl **nižší o 80,5 tis. Průměrný počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let**, rozhodující pro výpočet podílu nezaměstnaných osob, dosáhl **415,4 tis.** (95,8 % všech uchazečů o zaměstnání) a byl meziročně **nižší o 81,1 tis.**

Z údajů charakterizujících konec 1. pololetí 2016 je patrné, že pokles registrované nezaměstnanosti zpomaluje. Zatímco na konci roku 2015 bylo na pracovištích Úřadu práce ČR (ÚP ČR) evidováno 453,1 tis. a meziroční rozdíl činil 88,8 tis., **k 30. 6. 2016 klesl jejich počet na 384,3 tis., ale meziroční pokles se snížil na 67,1 tis. Počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání (365,6 tis.) byl** ve srovnání s koncem června 2015 **nižší o 68,5 tis.** Zpomalování poklesu registrované nezaměstnanosti dokresluje následující graf.

graf č. 2

Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

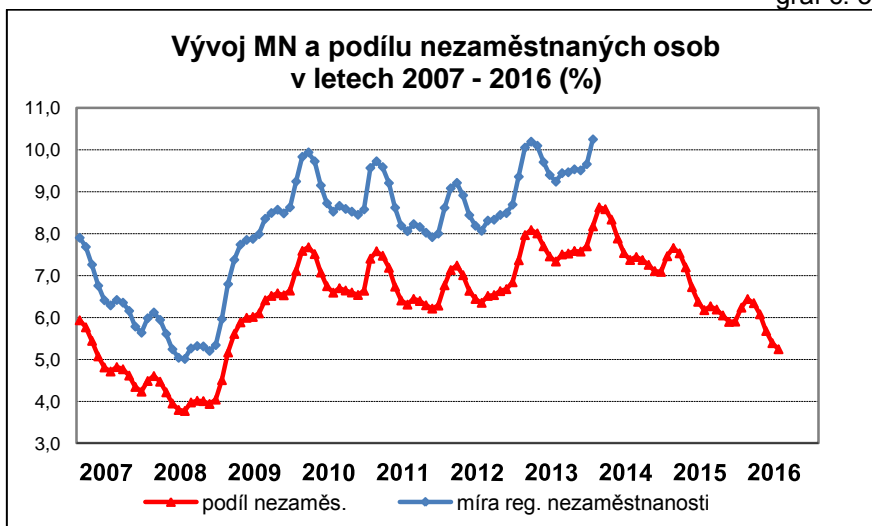
tab. č. 14

	1. pol. 2015 průměr	31. 12. 2015	1. pololetí 2016						1. pol. 2016 průměr
			31.1.	28.2.	31.3.	30.4.	31.5.	30.6.	
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	513,9	453,1	467,4	461,3	443,1	415,0	394,8	384,3	433,4
z toho – ženy	255,4	227,9	229,1	225,7	219,5	211,5	204,8	201,9	217,6
– muži	258,5	225,2	238,3	235,6	223,6	203,5	190,0	182,4	215,8
– ženy (v %)	49,7	50,3	49,0	48,9	49,5	51,0	51,9	52,5	50,2
– muži (v %)	50,3	49,7	51,0	51,1	50,5	49,0	48,1	47,5	49,8
– dosažitelní	496,5	436,5	450,7	443,6	424,7	396,4	375,9	365,6	415,4
– ženy	245,9	219,1	220,1	216,2	209,7	201,5	194,7	192,0	207,9
– muži	250,5	217,4	230,6	227,4	215,0	195,0	181,2	173,6	207,4
Pobírající PvN (v tis.)	112,0	108,3	123,7	120,4	94,6	94,6	88,8	86,0	105,7
z toho – ženy	53,7	53,1	55,7	53,7	51,0	48,9	48,6	48,1	51,4
– muži	58,3	55,2	68,0	66,7	43,7	45,7	40,2	37,9	54,3
Pobírající PvN na celkovém počtu uchazečů (v %)	21,8	23,9	26,5	26,1	21,4	22,8	22,5	22,4	24,4
– ženy (v %)	21,0	23,3	24,3	23,8	23,2	23,1	23,7	23,8	23,6
– muži (v %)	22,5	24,5	28,5	28,3	19,5	22,5	21,1	20,8	25,2
Průměrná výše Pvn (v Kč)	6052	6251	6292	6266	6143	6255	6347	6390	6267
z toho – ženy	5473	5696	5675	5672	5602	5685	5684	5693	5669
– muži	6586	6785	6797	6744	6614	6864	7149	7275	6833
Volná pracovní místa (v tis.)	76,9	102,5	107,8	114,8	117,3	124,3	129,1	133,9	118,6
Počet uchazečů na 1 VPM	6,7	4,4	4,3	4,0	3,8	3,3	3,1	2,9	3,7
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	7,1	6,2	6,4	6,3	6,1	5,7	5,4	5,2	5,9
z toho – ženy	7,1	6,4	6,4	6,3	6,1	5,9	5,7	5,6	6,0
– muži	7,0	6,1	6,5	6,4	6,1	5,5	5,1	4,9	5,8

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podíl nezaměstnaných osob (PNO) po obvyklém nárůstu na přelomu let se postupně snížil až na **5,2 % na konci 1. pololetí 2016**, oproti červnu 2015 byl nižší o 1,0 p. b. Pomalejší pokles PNO ve srovnání s poklesem počtu uchazečů o zaměstnání byl důsledkem poklesu počtu obyvatel ve věku 15 – 64 let (mezi červnem 2015 a červnem 2016 o cca 0,8 %). **Průměrný PNO za 1. pololetí 2016** byl nižší o 1,2 p. b., když dosáhl **5,9 %**, zatímco v 1. pololetí 2015 činil 7,1 %.

Při srovnávání vývoje nezaměstnanosti v 1. pololetí 2016 z VŠPS podle metodiky ILO (meziroční pokles nezaměstnaných o 68,5 tis. na 220,5 tis., pokles míry nezaměstnanosti o 1,3 p. b. na 4,1 %) a registrované nezaměstnanosti (meziroční pokles průměrného počtu uchazečů o zaměstnání o 80,5 tis. na 433,4 tis., pokles PNO o 1,2 p. b. na 5,9 %) se projeví rozdíly vyplývající z definice těchto ukazatelů (viz Metodické poznámky). V případě absolutní hodnoty nezaměstnanosti byl rozdíl ovlivněn zejména uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním (v rámci VŠPS jsou považováni za zaměstnané) nebo uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání (v případě VŠPS jsou ekonomicky neaktivní).

Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 30. 6. 2016 pobíralo 86,0 tis. uchazečů o zaměstnání, pouze o 0,6 tis. osob méně než před rokem. **Podíl** uchazečů o zaměstnání **s PvN** k tomuto datu **vzrostl** vzhledem k výraznějšímu meziročnímu poklesu celkového počtu UoZ **na 22,4 %** (k 30. 6. 2015 činil 19,2 %).

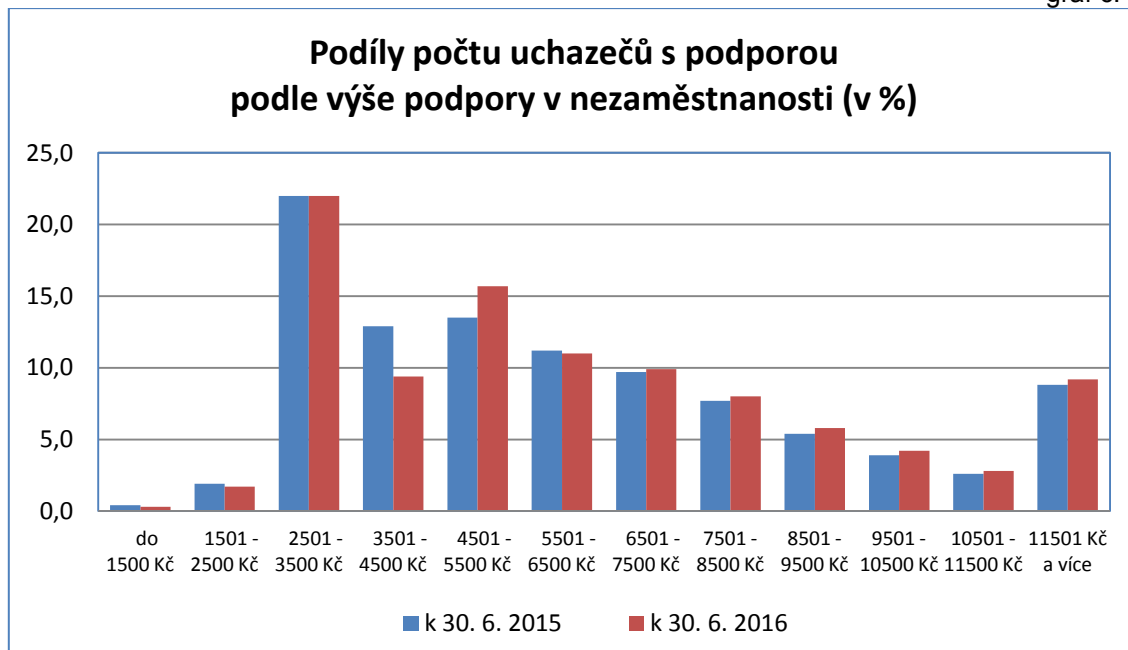
Průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN v 1. pololetí 2015 dosáhl 112,0 tis., v hodnoceném období **poklesl na 105,7 tis.**, tj. o 6,3 tis. **Průměrný podíl** na celkové registrované nezaměstnanosti **představoval 24,4 %** a byl ve srovnání se stejným obdobím 2015 vyšší o 2,6 p. b.

Počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na podporu v nezaměstnanosti ovlivňují především nově přicházející osoby do evidence, jejichž počet při výrazném poklesu nezaměstnanosti byl s předchozím rokem srovnatelný (viz část III. 2. Toky nezaměstnanosti). Dalším faktorem je věkové složení uchazečů o zaměstnání. Uchazeči o zaměstnání ve věku 50 let a více mají delší podpůrnou dobu. Jejich počet se sice snížil, ale pokles byl ve srovnání s mladšími uchazeči o zaměstnání pomalejší (viz část III. 3. Struktura uchazečů o zaměstnání).

Průměrná výše PvN za 1. pololetí 2016 vzrostla o 215 Kč (o 3,5 %) na **6 267 Kč**. Průměrná podpora k 30. 6. 2016 činila **6 390 Kč** a byla **meziročně vyšší o 151 Kč** (o 2,4 %). Vzhledem k rozdílům v úrovni výdělků byla průměrná podpora v nezaměstnanosti k tomuto datu **u žen** (5 693 Kč) **nižší** (o 21,7 %) než mužů (7 275 Kč). **Maximální PvN ve výši 0,58 násobku průměrné mzdy** (v národním hospodářství za 1. - 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN) pobíralo v červnu 2016 nepatrně méně uchazečů o zaměstnání (3,3 tis.) než před rokem (3,4 tis.), **jejich podíl** na celkovém

počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících Pvn se meziročně snížil ze 4,0 % v červnu 2015 na 3,8 %.

graf č. 4

Z grafu a následující tabulky je patrné, že počet uchazečů o zaměstnání s podporou v nezaměstnanosti s výší podpory v rozmezí 1 501 – 4 500 Kč a 5 501 – 6 500 Kč poklesl, zatímco v rozmezí od 4 501 – 5 500 Kč a 6 501 Kč a více Kč počet příjemců podpory v nezaměstnanosti vzrostl.

Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše Pvn

tab. č. 15

	k 30. 6. 2015		k 30. 6. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s Pvn	86,5	100,0	86,0	100,0	-0,5	-0,6
z toho:						
do 1500 Kč	0,3	0,4	0,3	0,3	0,0	0,0
1501 - 2500 Kč	1,6	1,9	1,4	1,7	-0,2	-12,5
2501 - 3500 Kč	19,1	22,0	18,9	22,0	-0,2	-1,0
3501 - 4500 Kč	11,1	12,9	8,1	9,4	-3,0	-27,0
4501 - 5500 Kč	11,7	13,5	13,5	15,7	1,8	15,4
5501 - 6500 Kč	9,7	11,2	9,5	11,0	-0,2	-2,1
6501 - 7500 Kč	8,4	9,7	8,5	9,9	0,1	1,2
7501 - 8500 Kč	6,7	7,7	6,9	8,0	0,2	3,0
8501 - 9500 Kč	4,7	5,4	5,0	5,8	0,3	6,4
9501 - 10500 Kč	3,4	3,9	3,6	4,2	0,2	5,9
10501 - 11500 Kč	2,2	2,6	2,4	2,8	0,2	9,1
11501 Kč a více	7,6	8,8	7,9	9,2	0,3	3,9

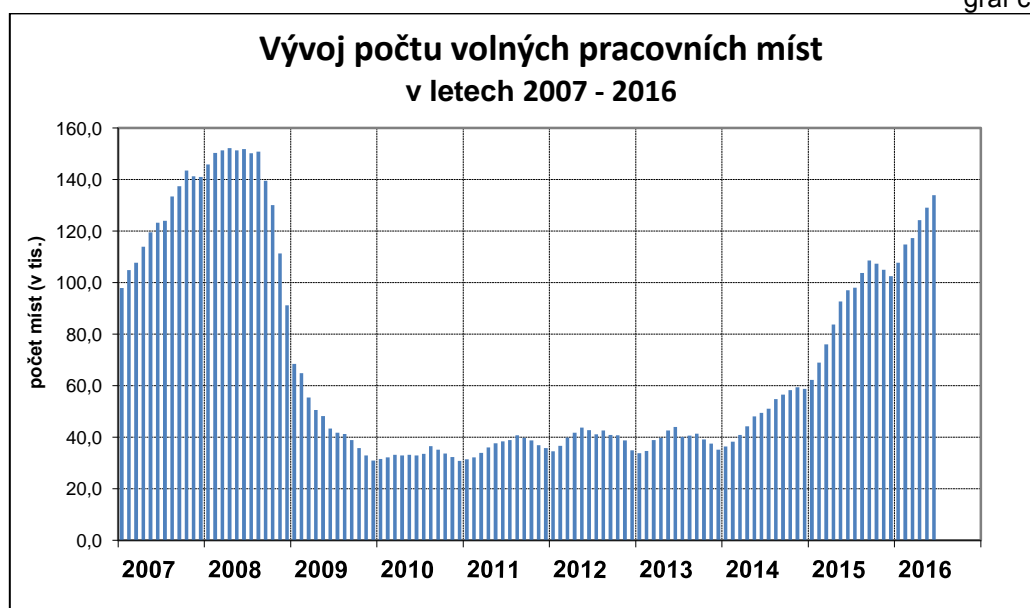
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Důvodem poklesu v nižších kategoriích byl především rychlejší růst nízkých mezd a s tím souvisejícím posunem do vyšších kategorií. Pokles v kategorii výše podpory 3 501 – 4 500 Kč a nárůst v podpory nezaměstnanosti v rozmezí 4 501 – 5 500 Kč může souviset i s růstem minimální mzdy. Nárůst ve vyšších kategoriích souvisel s nárůstem mezd a platů obecně.

Přesto podíl osob s **podprůměrnou podporu v nezaměstnanosti** meziročně **mírně vzrostl** z 56,8 % na cca **57,5 %**.

Po obvyklém sezónním poklesu na přelomu let se **počty volných pracovních míst (VPM)** nahlášených zaměstnavateli **na ÚP ČR v 1. pololetí 2016** dále **plynule zvyšovaly**, dynamika nárůstu byla obdobná jako v 1. pololetí 2015. **Ke konci června 2016** evidoval ÚP ČR již celkem **133,9 tis. VPM**, o 31,4 tis. více než na konci roku 2015 a téměř 1,5násobek počtu z konce června 2015, kdy jich bylo nahlášeno 97,0 tis. Jejich **průměrný počet** v hodnoceném období **118,6 tis.**, byl proti 1. pololetí 2015 vyšší o 41,7 tis.

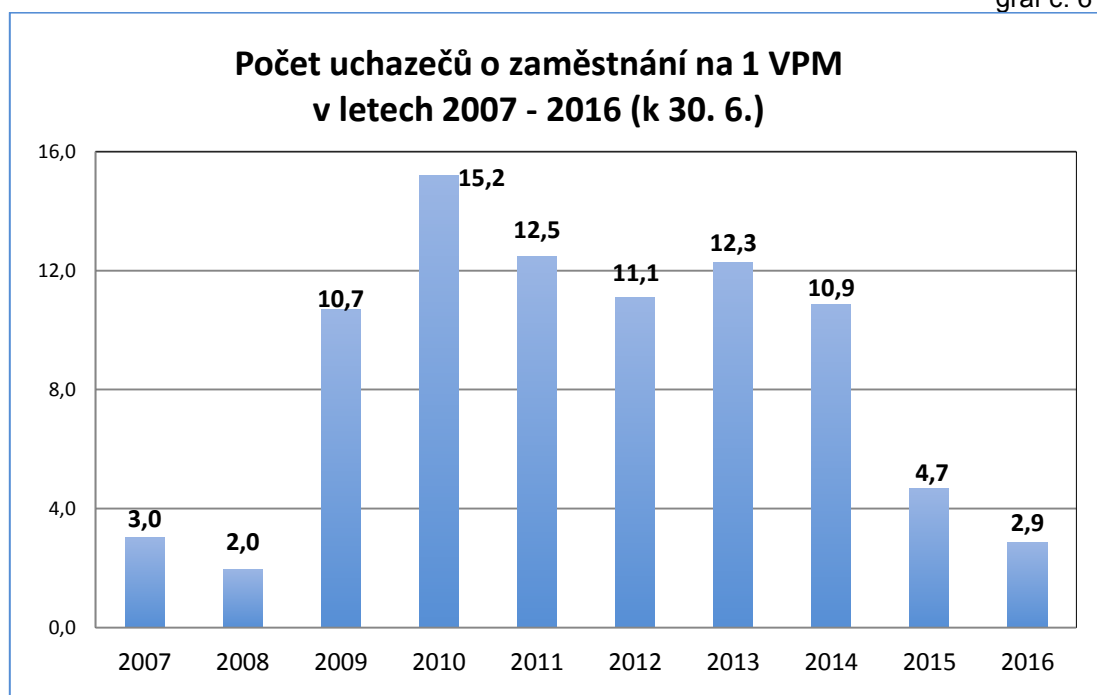
graf č. 5

Vzhledem k výraznému nárůstu počtu hlášených VPM a poklesu počtu uchazečů o zaměstnání se **převaha nabídky pracovní síly nad poptávkou** po ní také výrazně snížila. **Na 1 volné pracovní místo připadalo v průměru 3,7 uchazečů o zaměstnání**, zatímco v 1. pololetí 2015 jich bylo 6,7. **Výrazný** byl i **rozdíl** hodnot tohoto ukazatele na konci pololetí, **k 30. 6. 2016** dosáhl hodnoty **2,9**, **zatímco** na konci června 2015 to bylo 4,7 uchazeče na 1 VPM. Současná hodnota tohoto ukazatele se tak významně přiblížila hodnotám z předkrizového období, tj.

z roku 2007 a 2008 (kdy byla historicky nejvíce VPM při zákonné povinnosti zaměstnavatelů volná místa na ÚP nahlásit). Situace v regionech je ovšem rozdílná, počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno VPM se pohybuje od 1,3 v Plzeňském a 1,4 v Pardubickém kraji až po 5,6 v Moravskoslezském a 6,2 v Ústeckém kraji (viz část III.4. Regionální nezaměstnanost).

graf č. 6

V nabídce volných pracovních míst nahlášených na ÚP ČR k 30. 6. 2016 představovala místa určená pro kvalifikované pracovníky v zemědělství, lesnictví a rybářství, řemeslníky a opraváře, obsluhu strojů a zařízení a montéry (**CZ-ISCO hlavní třídy 6 – 8**), celkem **41,7 %** (v 1. pololetí 2015 41,9 %). Převažovala volná místa pro montážní dělníky výrobků a zařízení, pro řidiče nákladních automobilů, autobusů a tramvají, kováře a nástrojáře, pracovníky obsluhy pojízdných zařízení, slévače a svářeče, řemeslníky a kvalifikované pracovníky hlavní stavební výroby.

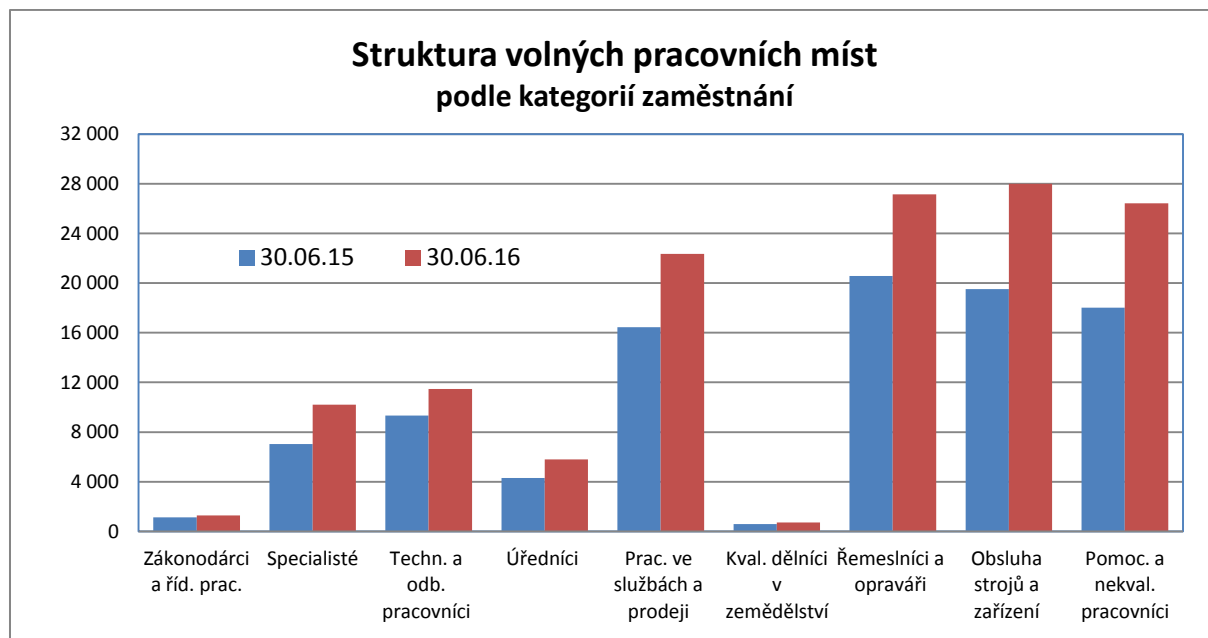
Podíl volných pracovních míst pro řídicí pracovníky, specialisty, technické a odborné pracovníky a úředníky (**CZ-ISCO hlavní třída 1 - 4**) poklesl z 22,5 % na **21,5 %**. Nejvýznamnější podíl v rámci těchto tříd měla místa pro techniky ve fyzikálních a průmyslových oborech, pracovníky informačních služeb, odborné pracovníky v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupce, nákupčí a obchodní makléře, pro analytiky a vývojáře softwaru a počítačových aplikací, pro všeobecné administrativní pracovníky, pro zprostředkovatele služeb.

Místa pro **pracovníky ve službách a prodeji (CZ-ISCO 5)** tvořila v celkovém počtu volných míst **16,7 %** (v 1. pololetí 2015 17,0 %), šlo zejména o místa pro pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy, kuchaře a pomocné kuchaře, provozovatele maloobchodních a velkoobchodních prodejen, prodavače v prodejnách, číšníky, servírky a barmany.

U volných míst pro **pomocné a nekvalifikované pracovníky (CZ-ISCO 9)** tento podíl meziročně vzrostl z 18,6 % **na 19,7 %**, poptávka byla po pomocných pracovnících ve výrobě, v oblasti těžby a stavebnictví, po uklízečích a pomocnících v domácnostech, hotelích, administrativních a průmyslových objektech, pomocných pracovnících v zemědělství, lesnictví a rybnářství a v dopravě a skladování, po pracovnících s odpady.

Meziročně absolutně nejvíce **vzrostl počet volných míst** v třídě 8 - **obsluha strojů a zařízení** (z 19,5 tis. na 28,0 tis.), v třídě 9 - **pomocní a nekvalifikovaní dělníci** (z 18,0 tis. na 26,4 tis.), v třídě 7 - **řemeslníci a opraváři** (z 20,6 tis. na 27,2 tis.) a v třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji** (z 16,4 tis. na 22,3 tis.). **V relativním vyjádření byl největší nárůst zaznamenán v nejpočetnější třídě 9 (46,6 %)**, dále ve třídě 2 – specialisté (45,2 %), třídě 8 (43,5 %), třídě 5 (35,9 %) a třídě 4 – úředníci (35,0 %).

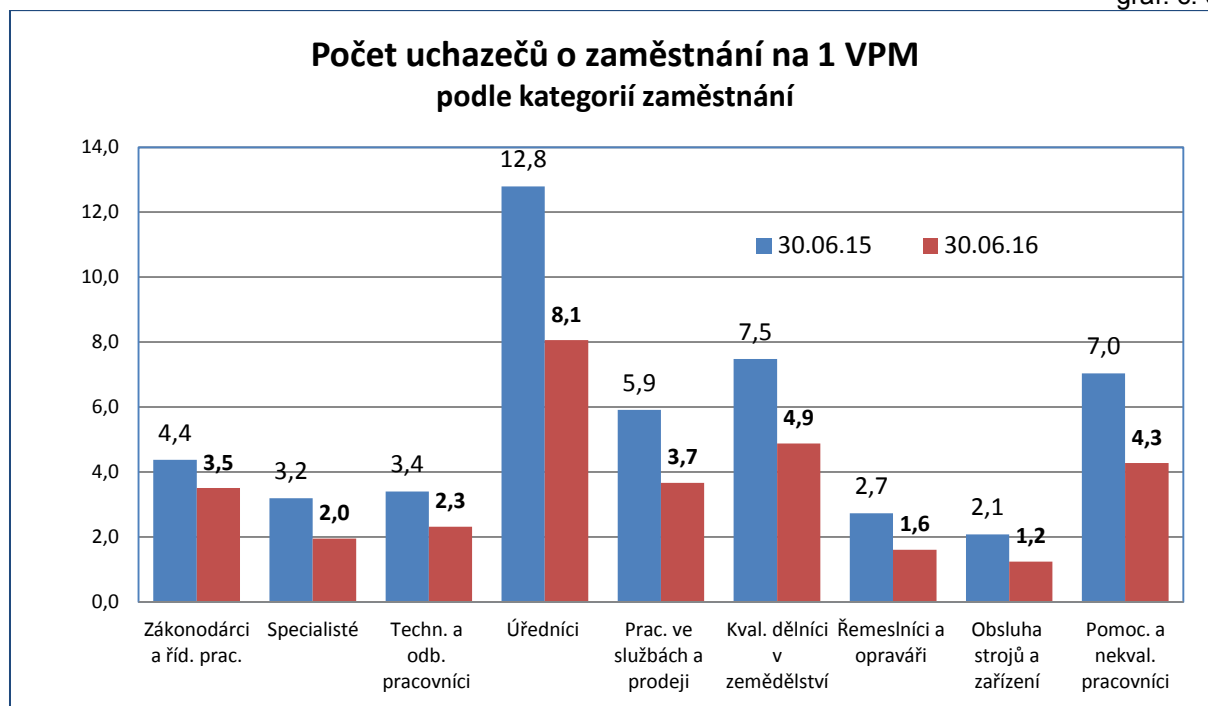
graf. č. 7

Nejvyšší převis nabídky práce nad poptávkou po pracovnících je patrný ve třídě 4 – úředníci (8,1 UoZ na 1 VPM), v málo početné třídě 6 – kvalifikovaní

dělníci v zemědělství (4,9) a v nejpočetnější v třídě 9 - pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (4,3).

graf. č. 8

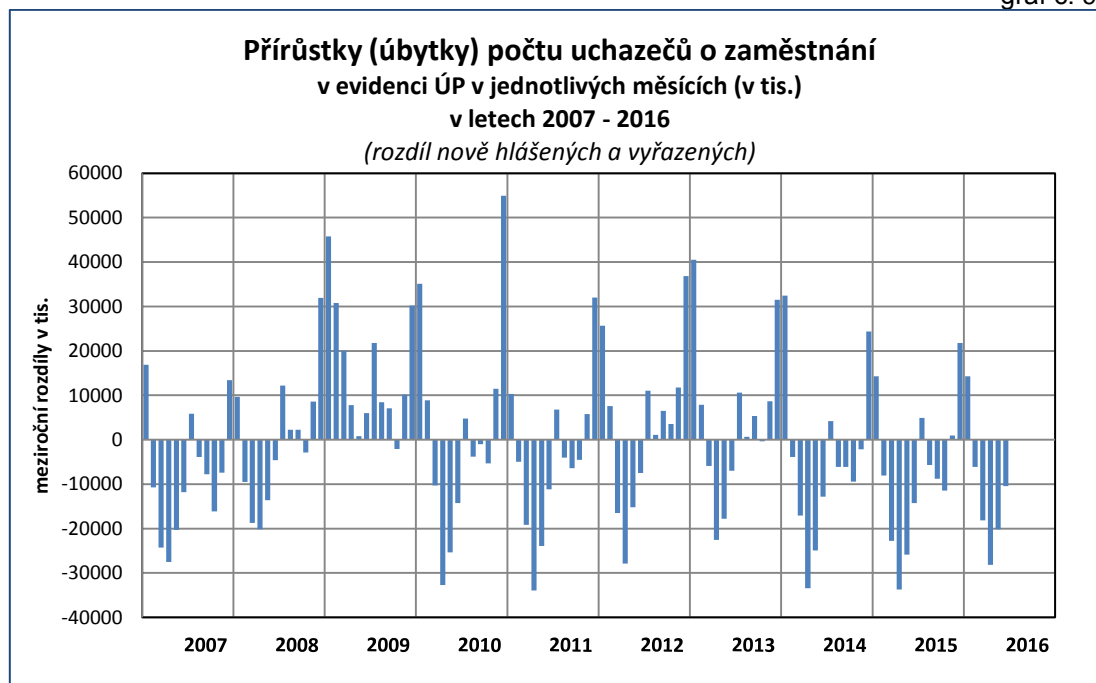
Při výrazně rostoucím počtu nabízených volných míst dalšímu snižování nezaměstnanosti brání strukturální faktory. Příčiny nesouladu lze definovat jak na straně poptávky (volných pracovních míst), tak na straně nabídky (uchazečů o zaměstnání). MPSV ve spolupráci s ÚP ČR připravilo samostatný podrobný materiál „Analýza nabídky a poptávky na trhu práce“, který rozebírá nejzávažnější problémy související s problematikou nesouladu poptávky a nabídky na trhu práce, specifika nejčastěji poptávaných profesí zaměstnavateli, bariéry přijetí zaměstnání na straně nejpočetnějších skupin uchazečů o zaměstnání, jako i návrhy opatření v oblastech podpory vyššího souladu nabídky a poptávky na trhu práce ⁴.

⁴ Dne 15. června 2016 byli s tímto materiálem seznámeni členové vlády, materiál byl následně dne 25. července 2016 projednáván Radou hospodářské a sociální dohody (RHSD). Materiál, který přezveze relevantní opatření z materiálu Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce, bude v pravidelných intervalech vyhodnocován a předkládán k projednání vládě ČR a RHSD.

2. Toky nezaměstnanosti

Vývoj přírůstků a úbytků počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR v období let 2008 – 2016 znázorňuje následující graf.

graf č. 9

Pokles nezaměstnanosti při příznivém vývoji ekonomiky ovlivnily především nižší počty nově přicházejících uchazečů o zaměstnání do evidence ÚP ČR. Strukturální problémy na trhu práce dokládají nižší počty těch uchazečů o zaměstnání, kteří z evidence odešli, včetně těch, kteří se zaměstnali.

V 1. pololetí 2016 se do evidence ÚP ČR nově zaevidovalo 273,9 tis. osob, tj. o 14,7 tis. méně než v 1. pololetí 2015. Na poklesu se podíleli větší měrou muži, jejichž počet se snížil o 9,0 tis., zatímco počet nově zaregistrovaných žen byl meziročně nižší o 5,7 tis.

Z evidence ÚP ČR v průběhu roku 1. pololetí 2016 odešlo celkem 342,7 tis. osob, jejich počet byl nižší oproti 1. pololetí 2015 (379,1 tis.) o 36,4 tis., počet žen se snížil o 13,5 tis., počet mužů poklesl o 22,9 tis.

Počet těch, kteří se prokazatelně zaměstnali, činil **236,7 tis.** a byl i přes zlepšující se nabídku práce meziročně **o 30,6 tis. osob nižší.** Počet těch, kteří se uplatnili na trhu práce **pomocí pracovníků ÚP ČR, se snížil o 15,6 tis.** Počet těch, kteří si **našli práci sami nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR, poklesl**

o 15,0 tis. Ve větší míře se sami na trhu práce uplatnili muži (129,4 tis., tj. 54,7 % celkového počtu umístěných).

Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

tab. č. 16

	1. pololetí 2015			1. pololetí 2016		
	Celkem	I.Q	II.Q	Celkem	I.Q	II.Q
nově evidovaní	288,6	159,7	128,9	273,9	148,5	125,4
z toho ženy	134,6	70,8	63,8	128,9	66,7	62,2
muži	154,0	88,9	65,1	145,0	81,8	63,2
vyřazení celkem	379,1	176,3	202,8	342,7	158,6	184,1
z toho:						
umístění ÚP ČR	71,9	26,5	45,4	56,3	22,6	33,7
umístění jinak	195,4	95,2	100,2	180,4	86,5	93,8
vyřazení pro nespolupráci	41,6	19,5	22,1	41,3	18,1	23,2
vyřazení - ženy	168,4	81,8	86,6	154,9	75,2	79,7
z toho:						
umístěné ÚP ČR	35,5	13,7	21,8	28,9	12,2	16,7
umístěné jinak	82,7	42,9	39,8	78,3	40,3	38,0
vyřazené pro nespolupráci	12,6	6,0	6,6	12,9	5,7	7,2
vyřazení - muži	210,7	94,5	116,3	187,8	83,4	104,4
z toho:						
umístění ÚP ČR	36,4	12,7	23,7	27,4	10,4	17,0
umístění jinak	112,6	52,2	60,4	102,0	46,2	55,8
vyřazení pro nespolupráci	29,0	13,5	15,5	28,5	12,5	16,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Podíl všech umístěných z celkového počtu vyřazených uchazečů o zaměstnání meziročně mírně poklesl na 69,1 % (v 1. pololetí 2015 činil 70,5 %).

Uchazečů **vyřazených pro nespolupráci**⁵ s ÚP bylo 41,3 tis. (12,9 tis. žen a 28,5 tis. mužů), tj. meziročně méně o 0,3 tis. **Vyřazeno z ostatních důvodů**⁶ bylo **64,7 tis. osob** (34,8 tis. žen a 29,9 tis. mužů). Proti 1. pololetí 2015 jich bylo o 5,5 tis. méně.

⁵ např. odmítnutí nástupu vhodného zaměstnání, dohodnuté rekvalifikace, neposkytnutí součinnosti při vypracování individuálního akčního plánu, jeho neplnění, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§30 (2), §31 zákona o zaměstnanosti).

⁶ tj. uchazeči o zaměstnání, kteří písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR (např. z důvodu nástupu na rodičovskou dovolenou nebo odchodu do důchodu), vyřazení z důvodu nástupu na soustavnou přípravu na povolání, vykonávající nelegální práci, ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců nebo nastoupili výkon trestu odnětí svobody, stali se plně invalidními podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR, změnili trvalé bydliště, dále přirozený úbytek, apod.

3. Struktura uchazečů o zaměstnání

Pracoviště ÚP ČR věnují zvýšenou pozornost při zprostředkování zaměstnání především těm uchazečům o zaměstnání, kteří jsou znevýhodněni při hledání pracovního uplatnění zejména kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (absolventi bez praxe, mladí do 30 let a osoby nad 50 let) či péči o dítě. U nich existuje důvodný předpoklad delšího setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání.

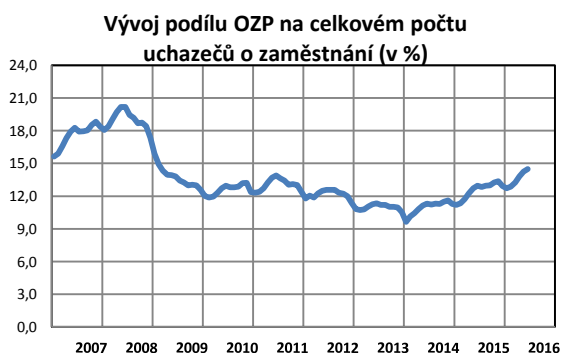
S poklesem nezaměstnanosti poklesly v 1. pololetí 2016 také počty těchto uchazečů o zaměstnání, výjimkou byla pouze početně malá skupina UoZ bez vzdělání a skupina UoZ ve věku 60 a více let, jejichž počet i podíl vzrostl. Pokles byl ovšem v mnoha případech pomalejší než pokles celkového počtu uchazečů o zaměstnání, takže se jejich podíly mezi nezaměstnanými zvýšily (osoby se zdravotním postižením, UoZ ve věku 50-59 let). Pozitivní skutečností je snížení počtu i podílu UoZ do 25 let a dlouhodobě nezaměstnaných (včetně velmi dlouho nezaměstnaných – 24 měsíců a více).

➤ Uchazeči o zaměstnání se zdravotním postižením

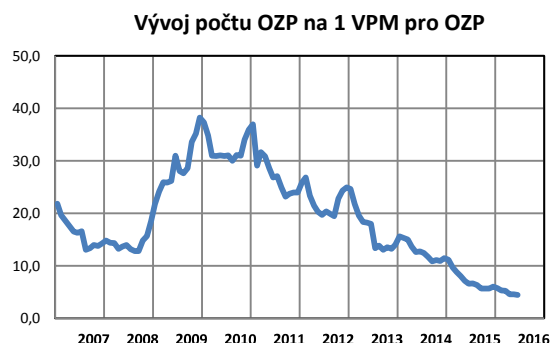
K 30. 6. 2016 bylo v evidenci ÚP ČR **55,7 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. **o 2,9 tis. méně** než před rokem.

Zatímco celkový počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR meziročně poklesl o 14,9 %, počet uchazečů - OZP byl meziročně nižší pouze o 4,9 %. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci června 2016 proto meziročně **vzrostl z 13,0 % na 14,5 %**.

graf č. 10

graf č. 11

V průběhu hodnoceného období však pokračoval nárůst **volných pracovních míst** vhodných **pro OZP**, který byl úměrný nárůstu celkového počtu VPM.

K **30. 6. 2016** jich bylo nahlášeno **12,4 tis.** Jejich počet ve srovnání s polovinou roku 2015 byl 1,4násobný. Ze všech volných míst hlášených na ÚP představovala místa pro OZP 9,3 %, přibližně stejně jako před rokem (v červnu 2015 tvořila 9,1 %).

Průměrný měsíční počet uchazečů – OZP v 1. pololetí 2015 dosáhl 60,9 tis., v 1. pololetí 2016 poklesl na 58,1 tis., průměrný počet volných míst vhodných pro tuto kategorii vzrostl ze 7,0 tis. na 11,4 tis. Díky výraznému nárůstu počtu volných míst a nižšímu počtu uchazečů o zaměstnání – OZP připadalo v **1. pololetí 2016 na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro tuto skupinu **průměrně 5,1 OZP, což je výrazně méně než** v 1. pololetí 2015 (v průměru 8,8 OZP). K **30. 6. 2016 poklesla hodnota** tohoto ukazatele z 6,6 na konci června 2015 **na 4,5** (viz graf č. 11).

➤ **Věková struktura uchazečů o zaměstnání**

Z hlediska věku jsou nejvíce ohroženými skupinami nejmladší a nejstarší věkové kategorie.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

tab. č. 17

	k 30. 6. 2015		k 30. 6. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	451,4	100,0	384,3	100,0	-67,1	-14,9
15 - 19 let	12,5	2,8	10,8	2,8	-1,7	-13,6
20 - 24 let	49,1	10,9	37,4	9,7	-11,7	-23,8
do 25 let	61,5	13,6	48,2	12,5	-13,3	-21,6
25 - 29 let	48,1	10,7	40,3	10,5	-7,8	-16,2
30 - 34 let	47,4	10,5	39,3	10,2	-8,1	-17,1
35 - 39 let	56,1	12,4	45,4	11,8	-10,7	-19,1
40 - 44 let	52,4	11,6	45,4	11,8	-7,0	-13,4
45 - 49 let	47,1	10,4	39,7	10,3	-7,4	-15,7
50 - 54 let	51,9	11,5	44,9	11,7	-7,0	-13,5
55 - 59 let	62,4	13,8	54,2	14,1	-8,2	-13,1
60 - 64 let	23,5	5,2	25,6	6,7	2,1	8,9
65 a více let	0,9	0,2	1,2	0,3	0,3	33,3
50 a více let	138,7	30,7	126,0	32,8	-12,7	-9,2

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

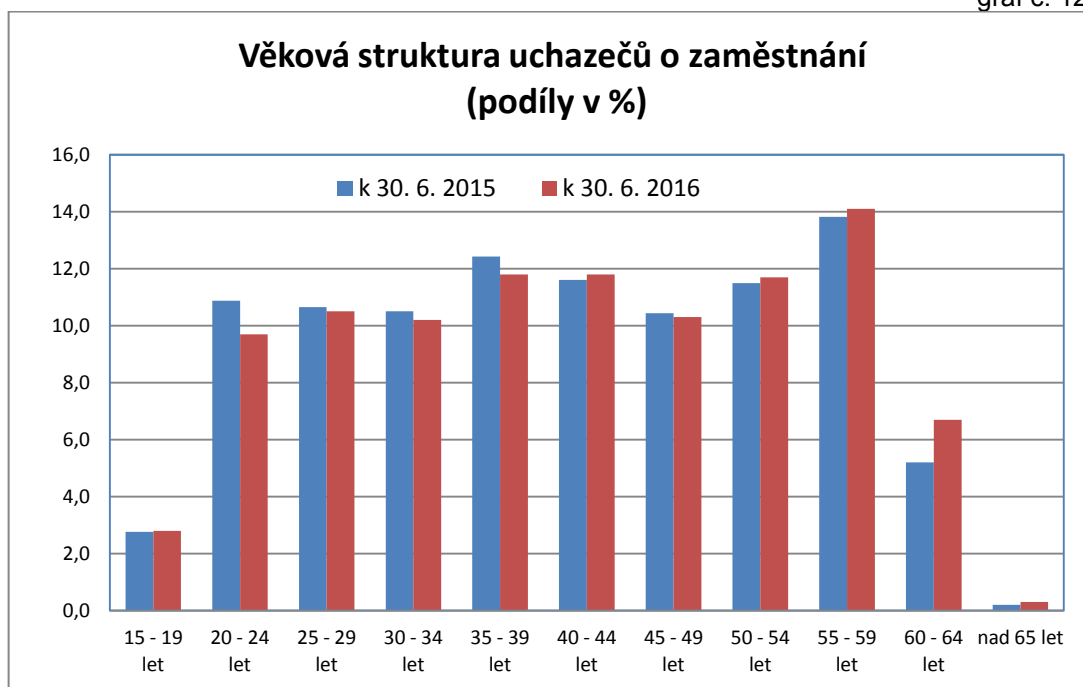
Počet uchazečů ve věku 50 a více let v polovině roku meziročně **poklesl** celkem o 12,7 tis. **na 126,0 tis.** Pokles o 9,2 % byl pomalejší než pokles celkového počtu uchazečů o zaměstnání, proto **podíl** této věkové skupiny na celkovém počtu

uchazečů **vzrostl** o 2,1 p. b. **na 32,8 %**. V souvislosti se zvyšující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu se mírně zvýšil počet a podíl uchazečů ve věku **60 – 64 let**, a to o 2,1 tis., tj. 8,9 %, převážně žen (nárůst o 2,0 tis.). **Nepatrný nárůst** (o 0,3 tis.) zaznamenala i kategorie **65 a více let** (jsou to jediné věkové kategorie, u nichž došlo k meziročnímu nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání).

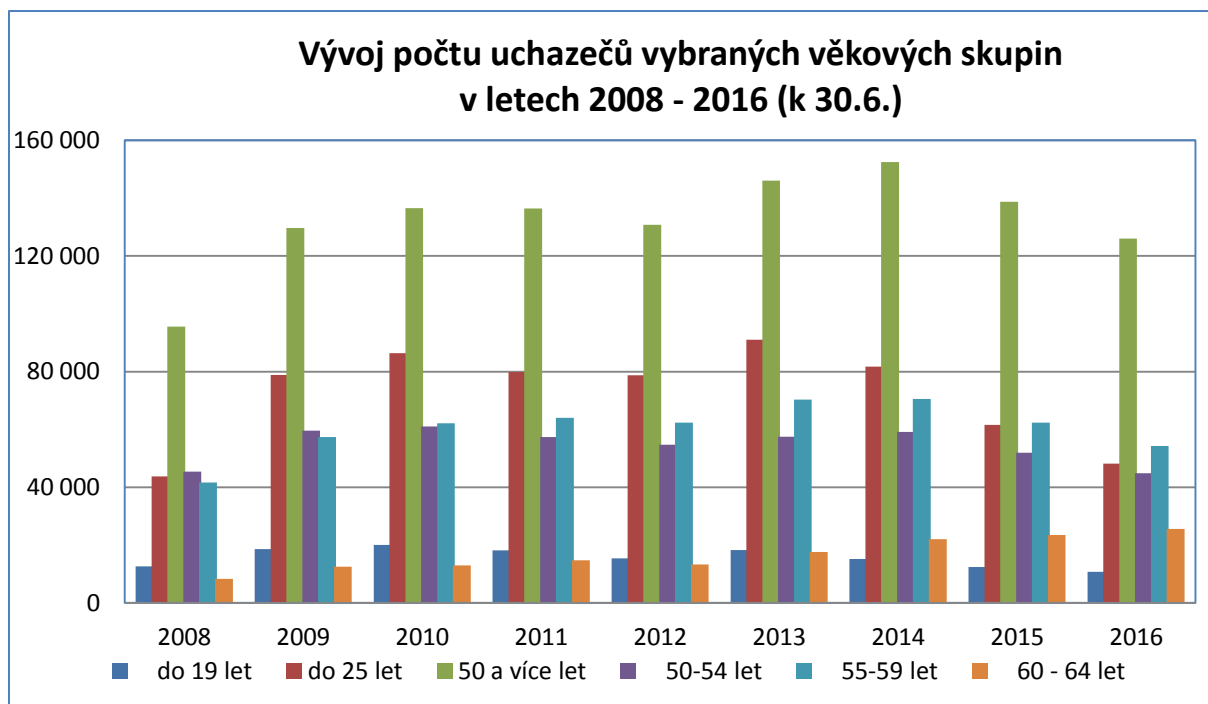
Nárůst podílu starších uchazečů o zaměstnání se odrazil v dalším **zvýšení průměrného věku uchazečů** o zaměstnání ze 41,2 let k 30. 6. 2015 **na 41,9 let** (u žen ze 40,9 na 41,5 a u mužů ze 41,5 na 42,3 let).

Počet uchazečů o zaměstnání **mladších 20 let** meziročně **poklesl** o 1,7 tis. **na 10,8 tis.** (o 13,6 %), jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na ÚP ČR (2,8 %) **se nezměnil**. **Výrazněji poklesl** počet uchazečů o zaměstnání v kategorii **20 - 24 let**, a to o 11,7 tis., tj. 23,8 %, **podíl** této kategorie na celkovém počtu uchazečů **se proto snížil** z 10,9 % **na 9,7 %**.

graf č. 12

Celkově tak mezinárodně sledovaná věková kategorie uchazečů **do 25 let** zaznamenala pokles **o 13,3 tis.**, k 30. 6. 2016 jich bylo evidováno **48,2 tis.** Její **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **12,5 %** je ve srovnání s polovinou roku 2015 **nižší o 1,1 p. b.** Pokles této kategorie byl (kromě realizovaných programů určených pro mladé) nepatrně ovlivnil i demografický vývoj (počet obyvatel ve věku 15 – 24 let podle měsíčních odhadů na základě bilance obyvatelstva se mezi červnem 2015 a červnem 2016 snížil o cca 3,4 %).

Specifické podíly nezaměstnaných osob (SPNO) podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

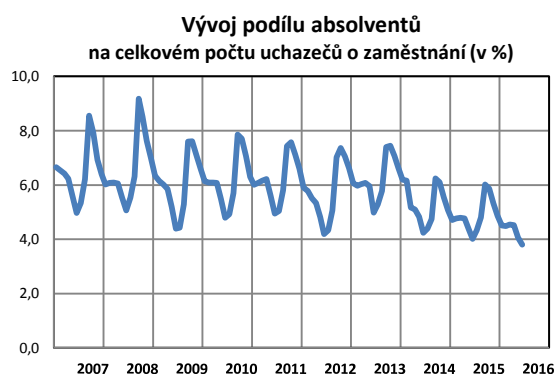
U věkové kategorie mladých **do 25 let** dosáhl k 30. 6. 2016 SPNO hodnoty **4,6 %** a meziročně **poklesl o 1,1 p. b.** (zatímco celkový PNO byl nižší o 1,0 p. b.), v kategorii **55 – 64 let** činil SPNO **5,5 %** a meziročně byl nižší pouze o 0,4 p. b.

Nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (více než 5,2 %) vykázaly kategorie, do nichž spadají absolventi škol a lidé v předdůchodovém věku, a to **20 – 29 let a 45 – 59 let**⁷.

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání a **mladistvých** po ukončení základní školy (dále „absolventi“). K **30. 6. 2016** jich bylo evidováno **14,6 tis.**, což je **o 3,5 tis. méně** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **se meziročně snížil** pouze mírně, ze 4,0 % **na 3,8 %**. **Průměrný počet absolventů** v evidenci ÚP ČR v **1. pololetí 2016** meziročně **poklesl** o 4,8 tis. **na 19,2 tis.**

⁷ **Podíl nezaměstnaných osob** vztažený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů. Původně vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu (pracovní síle) z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě).

graf č. 14

graf č. 15

Nabídka nahlášených **volných pracovních míst** vhodných i pro absolventy na konci června 2016 **vzrostla na 39,9 tis.**, zatímco na konci 1. pololetí 2015 bylo evidováno 25,5 tis. míst. **Na jedno volné pracovní místo** vhodné i pro absolventy škol a mladistvé jich připadalo **0,4**, což je ještě **méně** než před rokem (červen 2015 – 0,7).

V souvislosti s rostoucí ekonomikou a nedostatkem zaměstnanců v některých profesích je patrná větší ochota zaměstnavatelů přijímat nové pracovníky i z řad čerstvých absolventů škol. Pozitivní skutečností je pokles nezaměstnanosti v rámci těch kategorií vzdělání, kde je nezaměstnanost absolventů tradičně nejvyšší, tj. především absolventů nižšího středního odborného vzdělání a středního odborného vzdělání s výučním listem. Kromě vlivu lepší se ekonomická situace a podmínek na pracovním trhu hrají určitou roli také demografické změny, na trh práce přicházejí slabší populační ročníky, silná poválečná vlna z trhu práce odchází, což vede ke snižování konkurence na pracovním trhu. Určitou roli (v případě středoškoláků) sehrává i větší zájem o vysokoškolské studium.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti**

Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** se meziročně **snížil o 42,5 tis.** (tj. o 22,3 %) **na 163,4 tis.** Díky rychlejšímu poklesu jejich počtu proti poklesu celkové nezaměstnanosti (o 14,9 %) se jejich podíl snížil ze 46,6 % **na 42,5 %**. Na poklesu se podíleli **nezaměstnaní v rozmezí 12 – 24 měsíců** (pokles o 21,2 tis. na 49,3 tis.). Ještě více se v absolutním vyjádření snížil počet

nezaměstnaných s délkou evidence na ÚP ČR **24 a více měsíců** (pokles o 25,8 tis. na 114,1 tis.), v relativním vyjádření to představovalo snížení o 18,4 %.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

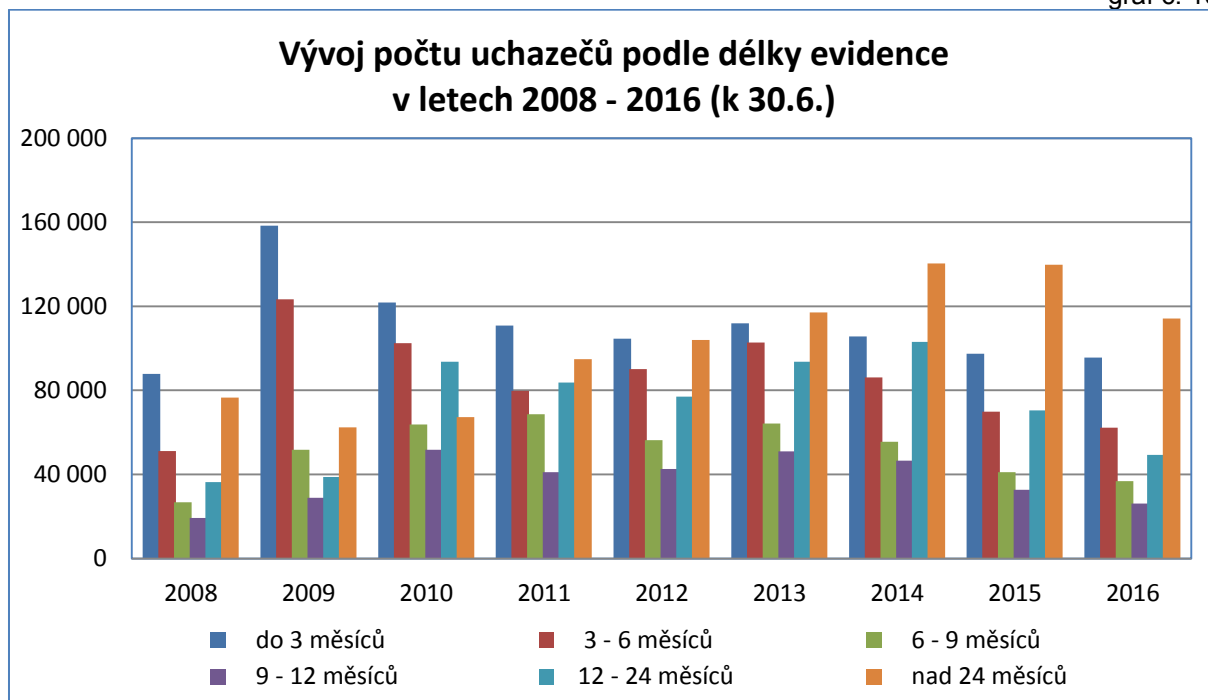
tab. č. 18

	k 30. 6. 2015		k 30. 6. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	451,4	100,0	384,3	100,0	-67,1	-14,9
z toho:						
do 3 měsíců	97,4	21,6	95,7	24,9	-1,7	-1,7
3 - 6 měsíců	69,8	15,5	62,3	16,2	-7,5	-10,7
6 - 9 měsíců	41,0	9,1	36,8	9,6	-4,2	-10,2
9 - 12 měsíců	32,7	7,2	26,2	6,8	-6,5	-19,9
12 - 24 měsíců	70,5	15,6	49,3	12,8	-21,2	-30,1
nad 24 měsíců	139,9	31,0	114,1	29,7	-25,8	-18,4
nad 5 měsíců	309,3	68,5	247,8	64,5	-61,5	-19,9
nad 6 měsíců	284,2	62,9	226,4	58,9	-57,8	-20,3
nad 12 měsíců	210,4	46,6	163,4	42,5	-47,0	-22,3

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Počet i podíl dlouho nezaměstnaných se i při klesající celkové nezaměstnanosti v předchozích letech stále zvyšoval. Po výrazném poklesu v letech 2007 - 2008 v důsledku účinnosti zákonů v sociální oblasti kategorie nezaměstnaných déle než 12 měsíců (a zvláště déle než 24 měsíců) vykazovala dlouhodobě rostoucí tendenci. Pokles počtu a podílu této skupiny jako celku byl od té doby poprvé zaznamenán v roce 2015, ovšem **podíl uchazečů o zaměstnání nezaměstnaných 24 a více měsíců** při poklesu jejich počtu zatím ještě rostl. Na konci 1. pololetí 2016 ovšem **klesl** meziročně už i **podíl skupiny velmi dlouho nezaměstnaných**, a to z 31,0 % **na 29,7 %** celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Aktuálně ovšem **tvoří 69,8 % celkového počtu dlouhodobě nezaměstnaných** (na konci 1. pololetí 2015 to bylo méně, a to 66,5 %).

V souladu s instrukcí MPSV k realizaci aktivní politiky zaměstnanosti věnuje ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří byli v evidenci již **déle než 5 měsíců**. **Na konci června 2016** jich bylo evidováno **247,8 tis.**, což znamená meziroční pokles o 64,5 tis. osob, tj. o 19,9 %. Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných činil **64,5 %** a meziročně poklesl o 4,0 p. b.

➤ Délka evidence uchazečů o zaměstnání

Přetrvávající (i když klesající) značný počet i podíl dlouhodobě nezaměstnaných ovlivnil průměrnou délku evidence na ÚP ČR. Průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 30. 6. 2016 registrovaní na ÚP ČR), se prodloužila ze 719 dní na konci června 2015 na **739 dní**.

Větší šanci najít uplatnění na trhu práce mají ti, kteří jsou evidováni na ÚP ČR kratší dobu, což dokládá i **délka ukončené evidence** (tj. délka nezaměstnanosti těch, kteří z evidence odešli). V červnu 2015 představovala 329 dní, **v červnu 2016** se ovšem také prodloužila, a to na **340 dní**. Její nárůst mohl ovlivnit i odchod značného počtu dlouhodobě nezaměstnaných. Přesto je proti délce průběžné evidence méně než poloviční.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle stupně vzdělání**

K 30. 6. 2016 byl zaznamenán meziroční **nárůst** uchazečů o zaměstnání **pouze v početně malé skupině uchazečů o zaměstnání bez ukončeného vzdělání** (o 3,0 tis. na 8,4 tis. osob).

Absolutně nejvíce poklesl počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 28,3 tis., tj. o 17,5 %). **Uchazeči s vyučením** (133,8 tis.) i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představují **34,8 %** všech uchazečů o zaměstnání. Relativně nadprůměrný **pokles** byl patrný ještě u uchazečů **vyučených s maturitou, se středním vzděláním bez maturity a se středním odborným vzděláním s maturitou**. **Nejpomaleji klesly počty** uchazečů o zaměstnání **s vysokoškolským vzděláním**.

Poměrné zastoupení jednotlivých kategorií na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se příliš nezměnilo. Po **vyučených druhou nejpočetnější skupinou zůstávají** uchazeči **se základním vzděláním** (110,2 tis. osob), kteří tvoří na celkové nezaměstnanosti 28,7 %.

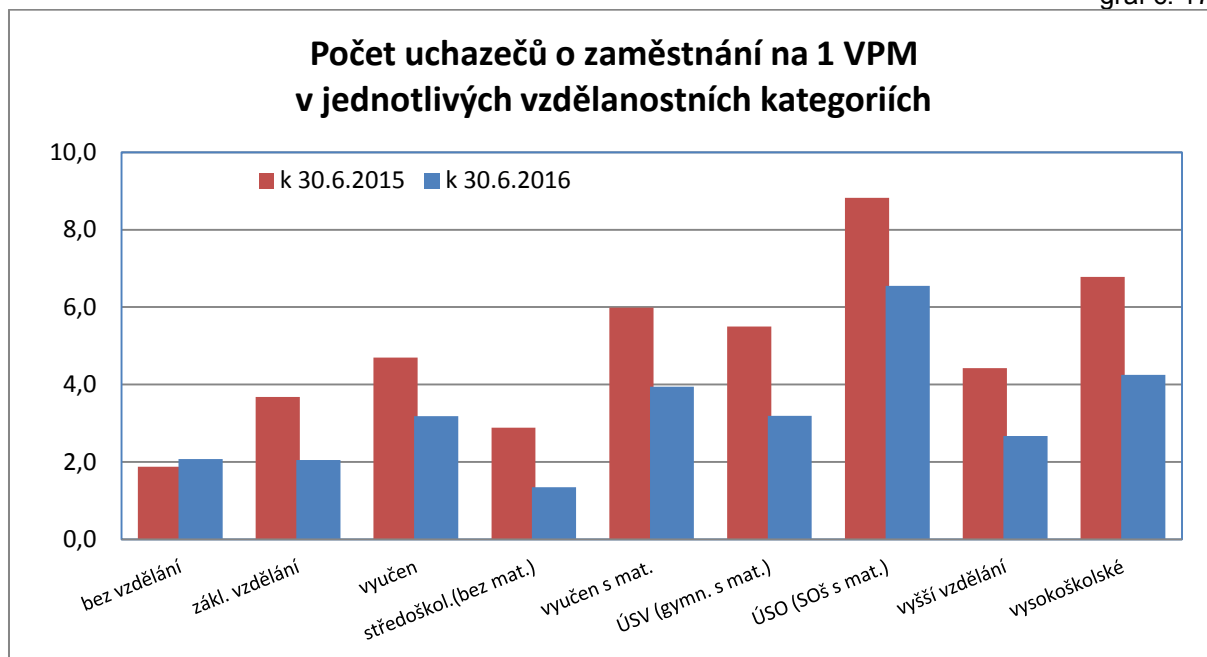
Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

tab. č. 19

	k 30. 6. 2015		k 30. 6. 2016		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	451,4	100,0	384,3	100,0	-67,1	-14,9
z toho:						
bez vzdělání	5,4	1,2	8,4	2,2	3,0	55,6
základní vzdělání	128,9	28,6	110,2	28,7	-18,7	-14,5
vyučen	162,1	35,9	133,8	34,8	-28,3	-17,5
středoškol. bez mat.	14,9	3,3	12,4	3,2	-2,5	-16,8
vyučen s mat.	19,7	4,4	16,2	4,2	-3,5	-17,8
gymnázium	13,5	3,0	11,7	3,0	-1,8	-13,3
SOŠ s mat.	72,3	16,0	60,2	15,7	-12,1	-16,7
vyšší vzdělání	3,7	0,8	3,2	0,8	-0,5	-13,5
vysokoškolské	30,9	6,8	28,2	7,3	-2,7	-8,7

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

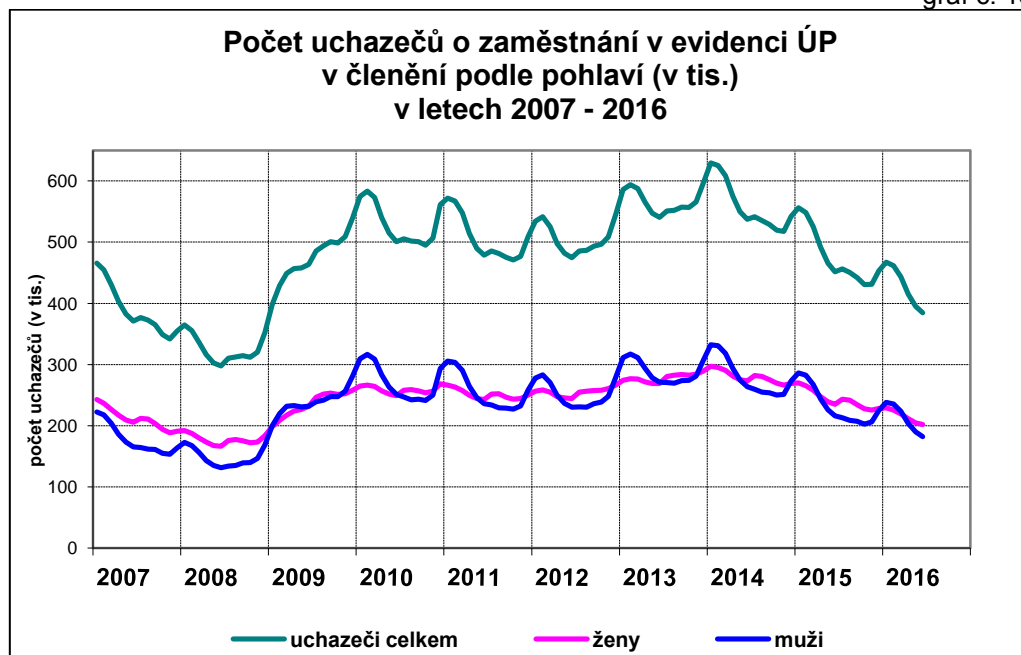
Rozdíly mezi kvalifikační strukturou uchazečů o zaměstnání a kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů vyjádřené **počtem uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo** se oproti červnu 2015 **nejvíce zmírnily u vysokoškolského vzdělání, u gymnázií, středního odborného vzdělání s maturitou a vyučených s maturitou**.

I v oblasti nezaměstnanosti si Česká republika v souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020 stanovila národní cíle. Konkrétně se jedná o **snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 - 24 let) o třetinu** a **míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0 – 2 klasifikace vzdělání) o čtvrtinu oproti roku 2010, tj. na cca 12,2 %, resp. 18,8 %**. Vzhledem k tomu, že k jejich vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data EUROSTATu z VŠPS/LFS, konkrétní hodnoty jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti.

➤ **Ženy a muži v evidenci ÚP ČR**

V průběhu roku se zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání mění. Vyšší počet mužů je charakteristický zejména na přelomu roku, protože se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích. Naopak převaha žen v evidenci ÚP ČR je typická spíše pro letní měsíce, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i s tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. Tuto skutečnost dokládá i vývoj počtu žen a mužů v evidenci ÚP ČR v následujícím grafu.

Pokud jde o **průměrné roční hodnoty**, do roku 2008 převažovaly v evidenci ÚP ČR ženy. Tento jev přerušila ekonomická krize, která postihla především odvětví s vyšší zaměstnaností mužů a od roku 2009 se poměr nezaměstnaných mužů a žen obrátil. Od roku 2015 (zejména jejího 2. pololetí) již mají v evidenci ÚP ČR opět převahu ženy.

V 1. pololetí 2016 dosáhl **průměrný počet mužů v evidenci ÚP ČR 215,8 tis.**, což je o 42,7 tis. méně než v 1. pololetí 2015. Počet žen klesal pomaleji, **žen bylo v průměru 217,6 tis.**, meziročně méně o 37,8 tis. **Průměrný podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných **vzrostl na 50,2 %**, zatímco v 1. pololetí 2015 ženy tvořily 49,7 % všech uchazečů o zaměstnání.

K **30. 6. 2016 klesl** počet mužů v evidenci ÚP ČR na **182,4 tis.**, **žen bylo 201,9 tis.**, tj. o 19,5 tis. více než mužů.

Relativní ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných osob**, byl na konci pololetí 2016 **u žen (5,6 %)** také vyšší než **u mužů (4,9 %)**, **průměrná hodnota** tohoto ukazatele za celé pololetí představovala **u žen 6,0 %** a **u mužů 5,8 %**.

U žen byl PNO na konci pololetí nižší než **u mužů** pouze ve věku **15 – 24 let** (v tomto věku jsou ženy ekonomicky neaktivní zejména z důvodu studia a mezi osobami připravujícími se na povolání je mírná převaha žen) a ve věku **60 let a více** (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu). Naopak nevíce převyšuje PNO mužů

(o 1,5 – 2,2 p. b.) ve věkové skupině 30 – 49 let, do níž spadají ženy, které těžce nacházejí uplatnění na trhu práce z důvodu péče o dítě, případně péče o osobu blízkou (viz příloha č. 6).

Z celkového počtu žen bylo 4,1 tis. těhotných, kojících nebo matek 9 měsíců po porodu (tj. 2,0 %) a 46,4 tis. žen pečujících o dítě do 15 let (23,0 % z celkového počtu uchazeček o zaměstnání). Před rokem tyto kategorie dosahovaly hodnot 4,3 tis. (1,8 %), resp. 56,3 tis. (22,3 %), ovšem při vyšší celkové nezaměstnanosti.

Uchazeček o zaměstnání, které bezprostředně před vstupem do evidence **osobně pečovaly o dítě do 4 let, se v 1. pololetí 2016 zaevidovalo 16,7 tis. (12,9 % z celkového počtu nově zaevidovaných žen).** Je to více než v průběhu 1. pololetí 2015, kdy jich přišlo 14,6 tis. a tvořily 11,3 % všech nově příchozích žen. Na konci června 2016 jich bylo v evidenci ÚP ČR 21,4 tis., tj. 10,6 % všech uchazeček zaměstnání, před rokem to bylo 25,5 tis. a jejich podíl činil 10,9 %.

Vzhledem k převaze mužů v sezónně orientovaných odvětvích je u mužů patrná spíše opakovaná nezaměstnanost, zatímco ženy jsou více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. Nemalou roli v dlouhodobé nezaměstnanosti žen hrají i faktory související s péčí o děti nebo osobu blízkou (ztížená dojížděka do práce a práce na směny, nedostatek práce na zkrácený úvazek nebo jiná forma uspořádání pracovní doby).

K 30. 6. 2016 bylo v evidenci ÚP ČR nepřetržitě **déle než 6 měsíců 60,5 % a déle než 12 měsíců 44,0 % žen. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů jich bylo s poslední evidencí delší než 6 měsíců 57,2 %, déle než 12 měsíců 40,9 %.** Absolutní počty i podíly dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání u obou pohlaví poklesly přibližně stejně.

Podrobnější údaje o počtech a podílech mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše podpory v nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

4. Regionální nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob vyšší než celorepublikový průměr (5,2 %) byl k 30. 6. 2016 zaznamenán (stejně jako před rokem) v šesti krajích. Nejvyšší byl v **Ústeckém kraji**, následoval **Moravskoslezský kraj**. Na třetí místo pomyslného žebříčku postoupil **Jihomoravský kraj**, který se tak podle hodnoty tohoto ukazatele dostal před Karlovarský a Olomoucký kraj.

Meziročně **se PNO snížil ve všech krajích, nejvíce v Karlovarském kraji** (o 1,2 p. b.), dále v Ústeckém, Olomouckém, Libereckém a Zlínském kraji (o 1,1 p. b.), v Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji (o 1,0 p. b.).

Největší pokles počtu uchazečů o zaměstnání zaznamenali v Moravskoslezském, Středočeském, Jihomoravském a Ústeckém kraji, ovšem v relativním vyjádření byl **jejich pokles nejvýraznější v Královéhradeckém (o 21,2 %) a Zlínském kraji (o 18,2 %)**. V Pardubickém, Plzeňském a Libereckém kraji představoval pokles uchazečů o zaměstnání více než 17 %.

Podíl nezaměstnaných osob a počet UoZ a VPM v krajích ČR
(seřazeno podle podílu nezaměstnaných osob k 30. 6. 2016)

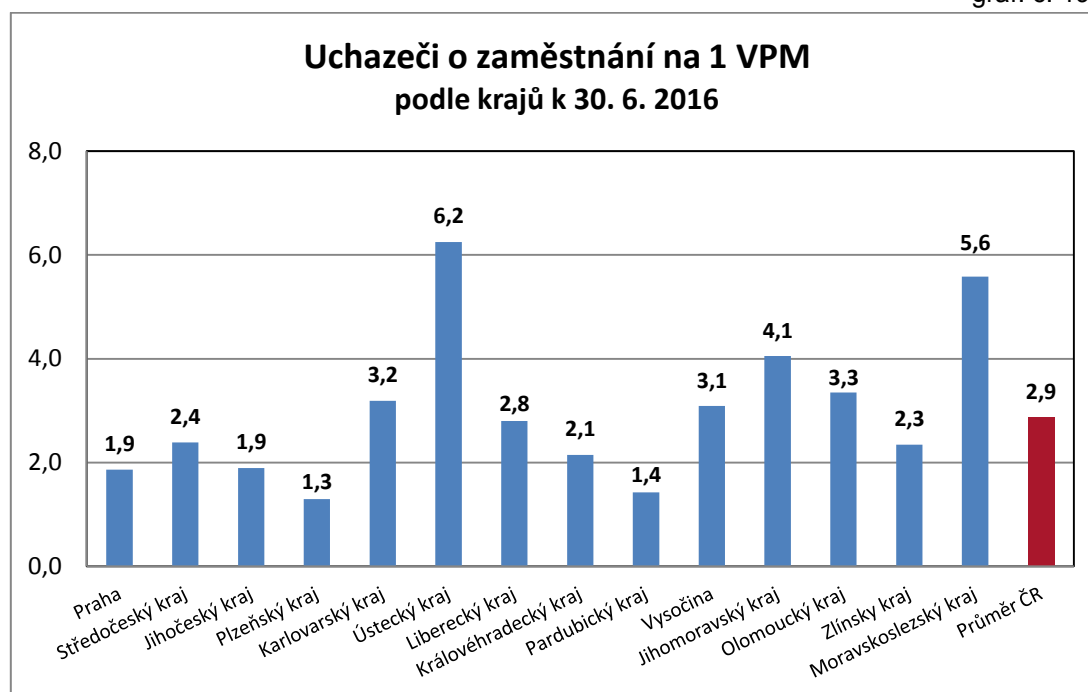
tab. č. 20

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		Volná pracovní místa		Podíl nezaměstnaných osob (v %)	
	k 30. 6.		k 30. 6.		k 30. 6.	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
1. Ústecký kraj	53 678	47 412	5 519	7 587	9,4	8,3
2. Moravskoslezský kraj	73 265	64 359	10 393	11 525	8,6	7,6
3. Jihomoravský kraj	54 569	47 766	9 176	11 789	6,8	5,9
4. Karlovarský kraj	14 884	12 476	2 858	3 914	7,0	5,8
5. Olomoucký kraj	30 506	25 401	5 855	7 587	6,8	5,7
6. Liberecký kraj	19 905	16 488	5 417	5 890	6,4	5,3
7. Vysočina	19 294	16 249	3 942	5 258	5,6	4,8
8. Zlínský kraj	23 413	19 143	5 642	8 154	5,8	4,7
9. Středočeský kraj	48 614	40 638	12 028	17 024	5,4	4,5
10. Jihočeský kraj	20 689	17 623	6 599	9 291	4,6	3,9
11. Praha	39 764	33 963	11 595	18 215	4,5	3,8
12. Pardubický kraj	16 438	13 490	5 929	9 447	4,6	3,8
13. Královéhradecký kraj	18 132	14 289	5 187	6 656	4,8	3,8
14. Plzeňský kraj	18 244	15 031	6 843	11 602	4,5	3,7
Celkem ČR	451 395	384 328	96 983	133 939	6,2	5,2

Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ovlivňuje zejména struktura nabídky práce ze strany zaměstnavatelů a struktura těch, co práci hledají, různá míra uplatňování aktivní politiky zaměstnanosti, míra uplatňování flexibilních forem práce, věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Největší počet volných pracovních míst nahlášených na ÚP ČR k 30. 6. 2016 byl evidován v **Hl. m. Praze** (18 215) a **ve Středočeském kraji** (17 024), kde i nejvíce míst přibylo. Nejméně jich bylo v Karlovarském kraji (3 914) a Kraji Vysočina (5 258), ale jejich počet se zvýšil o více než třetinu. V relativním vyjádření byl nejmenší přírůstek nahlášených VPM v Libereckém kraji (nárůst o 8,7 %).

graf. č. 19

Vzhledem k rozdílné velikosti krajů je více vypovídající ukazatel počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 volné pracovní místo. Z hlediska poměru **nabídky pracovní síly a poptávky** po ní byla situace lepší než celorepublikový průměr (2,9 uchazečů na 1 VPM) v osmi krajích, nejpříznivější byla v Plzeňském (1,3), Pardubickém (1,4) a Hl. městě Praze a Jihočeském kraji (1,9). Naopak **nejhorší v Ústeckém a Moravskoslezském a kraji** (6,2, resp. 5,6 uchazečů o zaměstnání na 1 VPM). I v těchto krajích se však situace zlepšila, v Ústeckém kraji se tento ukazatel meziročně snížil o třetinu, v Moravskoslezském kraji o pětinu.

Podíl většiny znevýhodněných skupin uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu nezaměstnaných za celou ČR se výrazněji nezměnil, ale nadále přetrvávají velké regionální rozdíly.

Podíl uchazečů o zaměstnání bez vzdělání nebo se základním vzděláním v ČR k 30. 6. 2016 vzrostl (díky nárůstu počtu i podílu UoZ bez vzdělání) na 30,9 % všech uchazečů o zaměstnání. Z pohledu krajů byl **nejvyšší v Karlovarském (51,5 %) a Ústeckém kraji (46,5 %)**. Celorepubliková hodnota tohoto ukazatele byla překročena i v Moravskoslezském, Libereckém a Plzeňském kraji. Nejnižší podíl osob bez vzdělání nebo se základním vzděláním byl evidován ve Zlínském kraji (19,8 %), Kraji Vysočina (19,9 %) a v Hl. m. Praze (20,6 %). Podíl těchto uchazečů mírně vzrostl ve všech krajích s výjimkou Jihočeského.

V regionech s nadprůměrnou nezaměstnaností je jak absolutně, tak i relativně vyšší dlouhodobá nezaměstnanost (nad 12 měsíců). Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných (nad 12 měsíců) měl **Moravskoslezský (50,0 %)**, Ústecký (47,7 %) a Karlovarský kraj (47,3 % všech uchazečů o zaměstnání). Vyšší podíl dlouhodobé nezaměstnanosti než celorepublikový průměr (42,5 %) byl také v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina. Nejnižší podíl evidovaly regiony s nejnižší nezaměstnaností - Jihočeský (31,6 %), Pardubický (34,6 %) a Královéhradecký kraj (35,6 %). Pozitivní skutečností je to, že počet, ale i podíl dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání se meziročně snížil ve všech krajích.

V krajích s vysokou nezaměstnaností bývá obvykle i nejvyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli aktuálně v evidenci ÚP ČR, tzv. **délka průběžné evidence**. K 30. 6. 2016 dosáhla **nejvyšších hodnot v Moravskoslezském (950), Ústeckém (862) a Karlovarském kraji (854 dní)**. Celorepublikový průměr 739 dní byl překročen také v Kraji Vysočina, Olomouckém a Jihomoravském kraji. **Nejkratší** délka průběžné evidence byla **v Hl. m. Praze (490), Jihočeském (538 dní) a Královéhradeckém kraji (556)**. Zatímco v Moravskoslezském a Karlovarském kraji vzrostla (o 51, resp. 49 dní) a v Královéhradeckém a Olomouckém kraji se nezměnila, v ostatních krajích se zkrátila, nejvíce v Pardubickém a Jihočeském kraji (o 37, resp. 18 dní).

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří v průběhu června 2016 již z evidence odešli, tj. **délka ukončené evidence**, byla také **nejdelší v Moravskoslezském (391), Ústeckém (389) a Karlovarském kraji (368), nejkratší byla v Jihočeském (276), Plzeňském (291) a Královéhradeckém kraji (294 dní)**.

Celostátní průměr, který měl hodnotu 340 dní, překročily ještě další 3 kraje, a to Olomoucký, Středočeský a Zlínský. Délka této evidence vzrostla v 10 krajích, nejvíce ve Středočeském, Karlovarském a Moravskoslezském kraji (o 41, 28, resp. 25 dní).

Podrobnější informace o zastoupení vybraných skupin uchazečů o zaměstnání v krajích a také v okresech jsou uvedeny v příloze č. 13. Na rozdíl od výše uvedených podíly ostatních skupin ohrožených na trhu práce (UoZ do 20 let, do 25 let, nad 50 let, zdravotně postižených osob nebo žen) nemá přímou souvislost s výší celkové nezaměstnanosti v regionech.

V přílohách jsou uvedeny i další podrobnější údaje o nezaměstnanosti za kraje a okresy ČR.

IV. Politika zaměstnanosti

1. Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2015 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie „Národní program reformy České republiky“ kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75 %, z čehož:

- u žen ve věku 20 - 64 let na 65 %,
- u starších pracovníků ve věku 55 - 64 let na 55 %,
- snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

S cílem zajistit plnění výše uvedených cílů vyhotovilo MPSV „Strategii politiky zaměstnanosti do roku 2020“, která byla schválena vládou České republiky usnesením č. 835 ze dne 15. října 2014. Implementačním dokumentem této strategie je dokument „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“, který byl schválen vládou ČR usnesením č. 891 ze dne 3. listopadu 2014.

Realizace politiky zaměstnanosti byla v 1. pololetí 2016 ovlivněna velice příznivým ekonomickým vývojem, kdy HDP v 1. čtvrtletí 2016 meziročně vzrostl o 3,0 % a ve 2. čtvrtletí 2016 o 2,6 %.

Poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Normativní instrukci č. 15/2014 Ministerstva práce a sociálních věcí určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou primárně určeny uchazečům o zaměstnání, kterým není pro jejich individuální charakteristiky možné zajistit zaměstnání jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány osoby zdravotně postižené. Dále pak absolventi bez praxe, mladí lidé do 30 let, osoby starší 50 let věku a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti rovněž slouží k boji se sociálním vyloučením a v neposlední řadě jsou určeny osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců.

V 1. pololetí 2016 nadále pokračovala **podpora zaměstnavatelů v rámci systému investičních pobídek**. Podpora je určena na vytvoření nových pracovních míst, k rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců.

Důležitou pomocí byl **příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (§ 78 zákona o zaměstnanosti).

2. Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v **1. pololetí 2016** dosáhly **4 483 289 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v 1. pololetí 2015 (4 615 332 tis. Kč) o **132 043 tis. Kč, tj. o 2,9 % nižší**.

Čerpání finančních prostředků **ovlivnil** zejména počet nově zaevidovaných uchazečů o zaměstnání a počet uchazečů o zaměstnání s podporu v nezaměstnanosti:

- v **1. pololetí 2016** se **nově zaevidovalo** na ÚP ČR celkem **273,9 tis.** uchazečů, tj. o 14,7 tis. méně než v 1. pololetí 2015;
- významně se **snížil průměrný počet uchazečů** o zaměstnání **pobírajících podporu v nezaměstnanosti**, a to z 112,0 tis. v 1. pololetí 2015 na **105,7 tis.** (tj. o 5,6 %).

Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) bylo v **1. pololetí 2016** na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **3 733 092 tis. Kč**, v tom MPSV 5 929 tis. Kč, ÚP ČR 3 727 163 tis. Kč. Ve srovnání s 1. pololetím 2015 **klesly výdaje** na APZ o **320 385 tis. Kč, tj. o 7,9 %**. V porovnání s 1. pololetím 2015 se snížil zejména objem výdajů aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z Evropského sociálního fondu (pokles o 8,4 %). Pokles prostředků z Evropského sociálního fondu na APZ v 1. pololetí 2016 souvisel s dočerpáním finančních prostředků OP LZZ v roce 2015. V následujících letech bude proto nutné pro zabezpečení udržení stávající výše finančních prostředků počítat s postupným navyšováním národních prostředků na APZ.

Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu jako **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se zdravotním postižením podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**, ve znění pozdějších předpisů, vynaloženo **2 260 682 tis. Kč**. Na příspěvek dle

§ 78 zákona o zaměstnanosti tedy bylo vynaloženo o 202 062 tis. Kč, tj. o 9,8 %, více než v 1. pololetí 2015.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **119 569 tis. Kč** (meziročně méně o 15 001 tis. Kč, tj. o 11,1 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Od roku 2012 přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce ČR Generální ředitelství Úřadu práce ČR, a to obdobným způsobem, jakým alokovalo finanční prostředky v uplynulých letech MPSV, tedy na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, podrobněji v příloze č. 17.

Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) v 1. pololetí 2016

tab. č. 21

Nástroje APZ bez ohledu na zdroje financování	1. pol. 2016	
	celkem	ženy
Veřejně prospěšné práce	15 632	6 798
Společensky účelná pracovní místa (SÚPM), vč. SVČ	16 808	9 920
Chráněná pracovní místa (CHPM), vč. CHPM-SVČ	435	127
Příspěvek na provoz CHPM a CHPM-SVČ	99	-
Překlenovací příspěvek	106	68
Příspěvek na zapracování	0	0
Rekvalifikace celkem	12 895	5 846
<i>Zvolené rekvalifikace</i>	5 557	2 131
<i>Rekvalifikace</i>	7 338	3 715
Mentor	46	-
Příspěvek na podporu regionální mobility	15	10
Osoby na APZ celkem	46 036	-

- *nesleduje se*

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v předchozích obdobích, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně jejího udržování a obnovování. S ohledem na požadavky zaměstnavatelů byly ÚP ČR přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění. Na základě poptávky zaměstnavatelů a zájmu uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání o konkrétní rekvalifikace byly nejčastěji realizovány rekvalifikační kurzy pro získání řidičských oprávnění včetně průkazů profesní způsobilosti řidiče, dále pak kurzy vedoucí k získání svářečských, strojnických aj. odborných průkazů, kurzy směřující ke zvýšení počítačové gramotnosti a získání specializovaných PC dovedností, kurzy účetnictví a kurzy pro pracovníky v sociálních službách. V tomto období se také zvýšil počet rekvalifikací se zaměřením na profesní kvalifikace dle Národní soustavy kvalifikací.

V 1. pololetí 2016 se rekvalifikovalo celkem 12 895 osob (o 9 501 méně než v 1. pololetí 2015). Z toho se v rámci **zvolené rekvalifikace (ZR)** v 1. pololetí 2016 rekvalifikovalo **5 557 osob** (tj. 43,1 % z celkového počtu rekvalifikovaných), což je oproti stejnému období minulého roku o 4,6 tis., tj. o 45,3 %, méně.

V 1. pololetí 2016 bylo na **rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 141 494 tis. Kč**, tj. **3,8 %** všech prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ ze SR (v 1. pololetí 2015 bylo vyčerpáno 183 090 tis. Kč).

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na rekvalifikace bylo na tento nástroj čerpáno v Moravskoslezském kraji (17,2 %) a v hl. m. Praze (15,6 %).

Struktura použitých nástrojů APZ v 1. pol. 2015 a 2016 (ÚP ČR a MPSV)

tab.č.22

nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených uchazečů/osob (stav) k		Počty podpořených uchazečů/osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků od počátku roku (v tis. Kč)	
	30. 6. 2015	30. 6. 2016	1. pol. 2015	1. pol. 2016	30. 6. 2015	30. 6. 2016	1. pol. 2015	1. pol. 2016	1. pol. 2015	1. pol. 2016
Rekvalifikace (vč. ESF) ¹⁾	x	x	x	x	11 030	1 381	19 509	12 826	183 090	141 494
Aktivizační pracovní příležitost	-	-	-	-	-	-	-	-	970	-
Veřejně prospěšné práce	22 558	22 927	20 870	15 763	21 145	19 769	20 461	15 632	977 476	1 214 875
- vytvoření VPP	1 009	4 014	283	3 407	1 016	3 073	416	2 776	135 374	72 378
- ESF - VPP NIP	21 549	18 913	20 587	12 356	20 129	16 696	20 045	12 856	842 102	1 142 498
Společensky účelná pracovní místa	24 248	23 121	24 302	16 634	22 546	22 180	23 123	16 407	1 377 749	2 324 243
- zřízená u zaměstnavatelů	164	123	30	17	98	69	41	21	2 418	1 419
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	2 910	2 700	1 372	1 051	2 910	2 700	1 372	1 051	74 481	51 981
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	445	1 810	374	1 415	423	1 573	370	1 216	130 426	115 996
- ESF - SÚPM NIP	20 729	18 488	22 526	14 151	19 115	17 838	21 340	14 119	1 170 424	2 154 847
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	2 214	2 618	348	431	1 814	1 938	800	627	26 311	26 408
- zřízení chrán. pracov. míst ²⁾	2 214	2 618	348	431	1 713	1 771	642	435	22 318	21 455
- provoz chrán. pracovních míst ³⁾	x	x	x	x	101	167	101	99	2 147	2 572
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	57	93	1 847	2 382
Cílené programy ESF (RIP)	3 230	469	2 423	493	3 605	437	5 700	526	1 231 687	10 607
Ostatní podpora zaměstnanosti									226 439	5 576
- programy pro podporu tvorby nových prac. míst (vč. investičních pobídek)									6 800	4 250
- ESF OP LZZ ostatní (VS pro stabilitu, Poradenství a koučink, Call centrum ÚP ČR, MIKOP, Rozvoj služeb v obl. volných pracovních míst, POVEZ, VS pro růst! Adaptabilita, Studie SPD a Evropské služby zaměstnanosti ČR) a ESF OP Z ostatní (POVEZ II., Evropské služby zaměstnanosti ČR II. (EURES II.), Efektivní služby zaměstnanosti (EFES)) a EU EaSI									219 639	1 326
Ostatní ⁴⁾									2 970	3 959
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									4 026 693	3 727 163
- APZ ESF									20 281	0
- APZ "národní"									6 503	5 929
Aktivní politika čerpaná na MPSV									26 784	5 929
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									4 053 477	3 733 092
z toho: financování programů ESF celkem									3 657 397	3 349 933

¹⁾ včetně zvolené rekvalifikace a výdaje i vč. rekvalifikací zaměstnanců; finanční prostředky i osoby jsou uvedeny bez RIPů, které obsahuje řádek

"Cílené programy ESF (RIP)"

²⁾ včetně CHPM - SVČ OZP

³⁾ počet osob (zaměstnanců, OSVČ)

⁴⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespecifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – příspěvek na zapracování, překlenovací příspěvek, příspěvek na podporu regionální mobility)

Poradenské činnosti (POR) byly v **1. pololetí 2016** zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Externí poradenské služby byly využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nebylo možné zabezpečit ze strany ÚP ČR vlastními zaměstnanci, nebo bylo v případě potřeby nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečovaného vlastními zaměstnanci ÚP ČR.

Interní poradenství zabezpečované zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR bylo zaměřeno jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především zaměstnanci Informačních a poradenských středisek (IPS), a jsou poskytovány jak žákům a studentům (případně jejich rodičům), tak zároveň i uchazečům o zaměstnání. **V rámci poradenství pro volbu povolání bylo** poradci IPS **zrealizováno celkem 2 961 skupinových akcí pro školy**, kterých se zúčastnilo **55 329 žáků, či studentů**. Dále bylo IPS v **1. pololetí 2016** uspořádáno celkem **1 324 akcí pro 13 933 uchazečů o zaměstnání**.

Dále byly v rámci poradenství realizovány **skupinové informační schůzky**, zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech individuálních akčních plánů apod. Skupinových informačních schůzek se v **1. pololetí 2016** uskutečnilo **celkem 2 981 s účastí 54 778 klientů**.

Individuální poradenství bylo v 1. pololetí 2016 poskytnuto celkem **63 872 klientům**. Individuální poradenství zahrnovalo celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, k rekvalifikacím, speciální, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod. **Bilanční diagnostika** byla interními poradci ÚP ČR poskytnuta celkem **84 klientům**. V 1. pololetí 2016 bylo v rámci **regionálních individuálních projektů (RIP)** zrealizováno zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR celkem **64 skupinových poradenských aktivit**. Těchto aktivit se zúčastnilo celkem **633 klientů**. **Individuální poradenství** bylo v rámci RIP poskytnuto celkem **710 klientům**. ÚP ČR ve sledovaném období rovněž realizoval i **další akce v celkovém počtu 235**. Jednalo se především o prezentace IPS na veletrzích, výstavách, burzách práce, či setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

Externí poradenství bylo v 1. pololetí 2016 zabezpečováno prostřednictvím odborných zařízení za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů fyzických osob pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání, pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením a při výběru vhodných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Skupinových poradenských aktivit zabezpečovaných externě se uskutečnilo **celkem 209 pro 2 149 klientů**. Individuální poradenství zajišťované prostřednictvím nákupu služeb bylo zrealizováno pro **468 klientů**. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována převážně nákupem služeb, a to celkem pro **293 klientů**.

Významnou součástí skupinových poradenských programů jsou **Job Cluby**, které představují ucelený aktivizační poradenský program. Těchto programů bylo v 1. pololetí 2016 **realizováno 152**. Celkem bylo do programu Job Club zařazeno **1 455 klientů, z toho bylo 1 232 úspěšných absolventů**.

Stejně jako v předchozích obdobích převažovala v 1. pololetí 2016 interní realizace poradenských aktivit zaměstnanci ÚP ČR nad externě nakupovanými poradenskými činnostmi.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

Veřejně prospěšné práce jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině (nízká kvalifikace, uchazeči starší 55 let, dlouhodobě nezaměstnaní atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí. S účinností od 1. ledna 2015 došlo k novelizaci § 112 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, která prodloužila maximální dobu vytvoření VPP z 12 na 24 měsíců.

V 1. pololetí 2016 bylo vytvořeno celkem **15 767 míst na VPP** (z toho 12 360 v rámci ESF) a na nich **umístěno 15 632 uchazečů o zaměstnání**, což je o cca 4,8 tis. méně než ve stejném období minulého roku. **V 1. pololetí 2016 bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem 1 214 875 tis. Kč** (z toho

1 142 498 tis. Kč v rámci prostředků ESF), tj. o 237 399 tis. Kč více než v 1. pololetí 2015. Výdaje na vytvoření VPP vzrostly v důsledku nárůstu finančních prostředků z ESF (meziroční nárůst o 300 396 tis., tj. o 35,7 %). **Podíl výdajů** na realizaci VPP (**32,6 %** celkových výdajů ÚP ČR) se meziročně zvýšil (v 1. pololetí 2015 představoval 24,3 %).

Důvod meziročního poklesu podpořených osob při současném nárůstu finančních prostředků lze spatřovat jak v dočerpávání OP LZZ a snahou ÚP ČR podpořit v situaci příznivého vývoje trhu práce nejvíce znevýhodněné uchazeče o zaměstnání, na jejichž umístění jsou poskytovány vyšší finanční příspěvky, tak rovněž v souvislosti s novelizací § 112 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, s poskytováním finančního příspěvku po delší dobu na jednoho znevýhodněného klienta. Pracovní činnost na VPP bývá rovněž zpravidla vykonávána za odměnu na hranici minimální mzdy, resp. nejnižší zaručené mzdy a výše skutečně vyplacených prostředků proto vzrůstá s růstem minimální mzdy a nejnižší zaručené mzdy.

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván v Ústeckém (19,5 % prostředků ÚP ČR čerpaných ze SR na VPP), Moravskoslezském (12,7 %) a Jihomoravském kraji (10,6 %).

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Společensky účelnými pracovními místy jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (SVČ).

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V 1. pololetí 2016 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení **17 123 pracovních míst** (z toho 14 640 v rámci prostředků ESF) a **na tato místa umístil 16 808 uchazečů o zaměstnání**. V meziročním porovnání došlo k poklesu umístěných uchazečů o zaměstnání o 8,6 tis. Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem

2 324 243 tis. Kč (z toho 2 154 847 tis. Kč v rámci ESF (bez RIPů⁸)), meziročně o 946 494 tis. Kč, tj. o 68,7 % více. Tento nárůst byl ovlivněn zvýšením prostředků na národní individuální projekty. Rovněž jako v případě VPP se projevuje jak vliv snahy podpořit nejvíce znevýhodněné uchazeče o zaměstnání, které je i za příznivé situace vývoje trhu práce obtížné umístiti na volném trhu práce, tak rovněž zvyšování se jak minimální mzdy, tak mezd či platů obecně.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**62,4 %**) byl podstatně vyšší než v 1. pololetí 2015 (34,2 %).

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v Moravskoslezském (17,5 %), Olomouckém (15,7 %) a Ústeckém (15,3 %) kraji z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR ze státního rozpočtu na tento nástroj APZ, viz příloha č. 17.

Chráněná pracovní místa (CHPM)

V **1. pololetí 2016** bylo finančně podpořeno **zřízení celkem 431 nových pracovních míst**, na která bylo **umístěno** od počátku roku **435 osob se zdravotním postižením (OZP)**. V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na zřízení CHPM bylo vynaloženo 21 455 tis. Kč, což je o 863 tis. Kč méně než v 1. pololetí 2015.

Na **částečnou úhradu provozních nákladů CHPM** (na nichž bylo zaměstnáno 99 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 2 572 tis., což je o 425 tis. Kč více než v 1. pololetí 2015.

Celková částka na zřízení CHPM a na provoz CHPM činila **24 026 tis. Kč**, což bylo o 438 tis. Kč méně než v 1. pololetí 2015. Jejich **podíl** z celkových výdajů ÚP ČR na APZ **se meziročně nezměnil** a stagnoval na úrovni **0,6 %**.

Další formou podpory osob se zdravotním postižením (OZP) je **pracovní rehabilitace (PR)**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. V 1. pololetí 2016 zaznamenal ÚP ČR zvyšující se zájem o pracovní rehabilitaci a v součinnosti s OZP uzavřel celkem 118 individuálních plánů pracovní rehabilitace. Mezi nejčastěji

⁸ Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

zabezpečené formy pracovní rehabilitace patřila stejně jako v předchozím období příprava k práci (v celkovém počtu 93). **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** osob se zdravotním postižením představoval v **1. pololetí 2016** objem **2 382 tis. Kč**, tj. o 535 tis. Kč více než ve stejném období předchozího roku.

V 1. pololetí 2016 bylo dále **vymezeno 4 462 CHPM**. Vymezování CHPM bylo v 1. pololetí 2016 realizováno v souvislosti s vazbou chráněných pracovních míst na poskytování příspěvku podle § 78 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti lze totiž poskytnout pouze na osoby se zdravotním postižením pracující na chráněných pracovních místech.

Méně využívané nástroje APZ

Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou **příspěvek na zapracování, překlenovací příspěvek, příspěvek na podporu regionální mobility a příspěvek v době částečné nezaměstnanosti**.

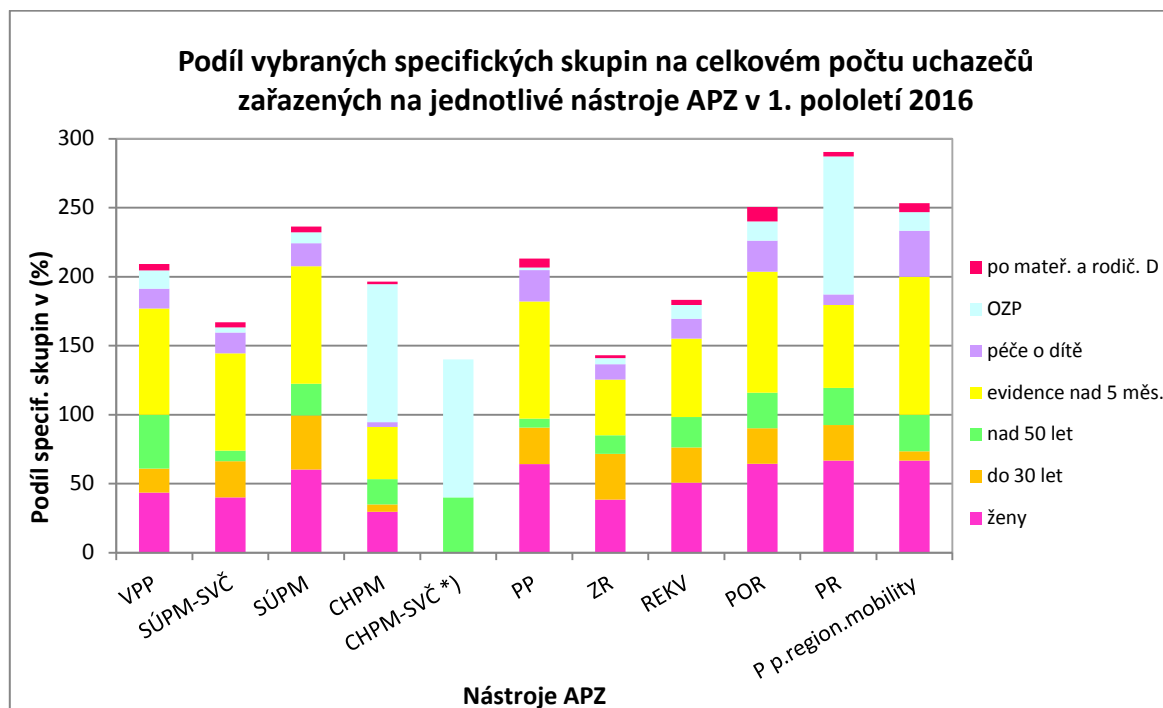
- **Příspěvek na zapracování (PZ)** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V 1. pololetí 2016 **nebyl tento nástroj realizován**.
- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V 1. pololetí 2016 na tento druh podpory **nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky**.
- **Překlenovací příspěvek (PP)** může ÚP ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, již byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Poskytování tohoto příspěvku určeného ke krytí provozních nákladů začínajících OSVČ bylo obnoveno s platností od 1. ledna 2011. Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max. 5 měsíců ve výši 0,25 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první

až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V 1. pololetí 2016 bylo na tento příspěvek **vynaloženo 1 562 tis. Kč** a podpořeno bylo **106 osob**.

- **Příspěvek na podporu regionální mobility** je realizován od dubna roku 2016. Příspěvek je pilotně ověřovaný podle § 106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a to v krajích Ústeckém, Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském, Karlovarském a od července i Královéhradeckém. Cílovou skupinou původně byli uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP ČR déle než 12 měsíců, nebo uchazeči o zaměstnání do 12 měsíců evidence a zájemci o zaměstnání, kteří jsou evidováni na ÚP ČR v důsledku hromadného propouštění zaměstnanců oznámenému ÚP ČR podle § 62 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvek je poskytován paušálně, maximálně po dobu 12 měsíců a jeho výše je odvozena od dojezdové vzdálenosti do místa výkonu práce. Na základě pilotního ověření poskytování příspěvku došlo k revizím a příspěvek je možné poskytnout i uchazeči o zaměstnání evidovanému déle než 5 měsíců či v případě, kdy mu nelze v místě jeho bydliště z důvodu jeho individuálních charakteristik zabezpečit práci jiným způsobem. V 1. pololetí 2016 bylo takto podpořeno **15 osob** a **vynaloženo 13 tis. Kč** (příspěvek je vyplácen za daný měsíc zpětně).
- **Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti**, který je součástí systému aktivní politiky zaměstnanosti od 1. října 2015 a ukotven v § 115 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený nástroj je nástrojem preventivním pro případ závažných hospodářských výkyvů či živelných pohrom s výrazně negativním dopadem na trh práce. Jeho realizace je podmíněna vydáním prováděcího nařízení vlády, a to až v době, kdy nastanou skutečnosti odůvodňující aktivizaci tohoto opatření.

Následující graf zobrazuje podíl vybraných ohrožených skupin na trhu práce na uchazečích zařazených v rámci jednotlivých nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v 1. pololetí 2016.

graf č. 20

Pozn.: Uchazeči spadají současně do více skupin, proto je součet podílů u jednotlivých nástrojů APZ vyšší než 100%.
 *) U CHPM-SVČ jsou k dispozici pouze informace o pohlaví a věku podpořených osob.

Projekty zaměřené na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR v rámci OPZ

ÚP ČR realizuje prostřednictvím svých krajských poboček celkem 7 projektů přímého přidělení, kdy hlavním cílem těchto projektů (viz níže) je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob prostřednictvím komplexní nabídky opatření. Realizace těchto projektů, resp. naplnění jejich cílů, je kontrolováno ze strany GŘ ÚP ČR.

Směr práce ve Středočeském kraji 2

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000015

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2018

Cílová skupina: uchazeči o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech.

Rozpočet projektu: 39 841 581,- Kč

Popis projektu: Zvýšení flexibility, motivace a získání či prohloubení dovedností formou rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání SÚPM, odstranění překážek účasti v projektu poskytnutím přímé podpory, aby se zvýšila zaměstnatelnost účastníka a ten našel trvalé zaměstnání během, nebo krátce po své účasti v projektu.

Nová šance na Vysočině

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000016

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 31. 12. 2018

Cílová skupina: Dlouhodobě a opakovaně evidovaní uchazeči o zaměstnání (nad 12 měsíců).

Rozpočet projektu: 25 987 344,- Kč

Popis projektu: Problematika dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných v Kraji Vysočina. Mezi klíčové aktivity projektu patří zprostředkování zaměstnání, poradenské a informační činnosti a programy, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace, rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce,

podpora aktivit k získání pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh práce, motivační aktivity.

Nová šance ve Zlínském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000023

Realizace projektu: 1. 2. 2016 – 31. 1. 2020

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání v evidenci déle než 5 měsíců, s důrazem na osoby s dobou evidence na ÚP ČR nad 12 měsíců.

Rozpočet projektu: 63 090 389,- Kč

Popis projektu: Prostřednictvím aktivit projektu dojde k získání, obnovení, doplnění nebo rozšíření znalostí a dovedností u cílové skupiny, což bude mít za výsledek zvýšení jejich zaměstnatelnosti. Snahou projektu je znovuzaražení účastníků do pracovního procesu. Mezi klíčové aktivity projektu patří bilanční diagnostika, rekvalifikace (klasické i zvolené), odborná jazyková výuka, práce na zkoušku a SÚPM.

Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000032

Realizace projektu: 1. 2. 2016 – 28. 2. 2019

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou evidováni v evidenci uchazečů o zaměstnání ÚP ČR déle než 12 měsíců nebo jejichž evidence na ÚP ČR je za období posledních třech let delší než 12 měsíců souhrnně, a současně vykazují alespoň 3 znaky sociálního vyloučení.

Rozpočet projektu: 50 895 388,- Kč

Popis projektu: Předmětem projektu je pomoc uchazečům o zaměstnání s dlouhodobou evidencí, kteří vykazují znaky sociálního vyloučení.

Práce a život v Jihočeském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000034

Realizace projektu: 1. 12. 2015 – 30. 11. 2019

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR 12 a více měsíců nepřetržitě a dále také uchazeči, kteří jsou v opakovaných evidencích, z nichž ta aktuální živá evidence je v délce 5 a více měsíců. Zájemci o zaměstnání, původně uchazeči o zaměstnání, kteří plnili aktivity projektu a v průběhu postupování aktivitami se jim podařilo získat zaměstnání, ale aktivitu chtějí dokončit.

Rozpočet projektu: 44 800 776,- Kč

Popis projektu: Rozvoj klíčových kompetencí, měkkých dovedností a podpora motivace pro nastartování schopnosti a vůle pokusit se vrátit do pracovního režimu, doplnit či změnit svoji kvalifikaci a vstoupit aktivně na pracovní trh, poradenský program, rekvalifikace, individuální poradenství, umísťování na pracovní místa, podpora zahájení podnikání, doprovodná opatření.

Společně to dokážeme v Ústeckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000040

Realizace projektu: 1. 4. 2016 – 31. 3. 2019

Cílová skupina: Dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání s nízkou kvalifikací, trpící sociálním vyloučením.

Rozpočet projektu: 128 403 400,- Kč

Popis projektu: Projekt je zaměřen na uchazeče o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR, kteří jsou ohroženi sociální exkluzí a bydlí v sociálně vyloučených lokalitách Ústeckého kraje. Tato cílová skupina se významně podílí na celkové nezaměstnanosti v Ústeckém kraji. Projekt těmto osobám nabídne řadu aktivit (zprostředkování zaměstnání, poradenské a motivační aktivity, bilanční a pracovní diagnostika, rekvalifikace).

Zpět do práce v Libereckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000045

Realizace projektu: 1. 1. 2016 – 31. 12. 2019

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, které jsou v evidenci ÚP ČR déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců

nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech jako uchazeči o zaměstnání.

Rozpočet projektu: 24 612 925,- Kč

Popis projektu: Komplexní činnost s účastníky projektu zaměřená k jejich návratu na trh práce.

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, další projekty zaměstnanosti podporované Evropským sociálním fondem) jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 4. a 5.

4. Systém investičních pobídek

Investiční pobídky zaměstnavatelům jsou poskytovány Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR (dále jen „GŘ ÚP ČR“) na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. GŘ ÚP ČR poskytuje dvě formy investičních pobídek, tj. hmotnou podporu **na vytváření nových pracovních míst** a hmotnou podporu **rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců**.

V 1. pololetí 2016 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu v rámci investičních pobídek jednomu zaměstnavateli ve zpracovatelském průmyslu v celkové hodnotě 4 250 tis. Kč.

Na základě Dohody o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek byla hmotně podpořena vytvořená **nová pracovní místa pro 85 zaměstnanců**.

Z hlediska regionálního rozložení této hmotné podpory v rámci investičních pobídek byl podpořen **Ústecký kraj** (100,0 %).

Podrobnější údaje k této části jsou obsahem přílohy č. 18.

5. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je Evropský sociální fond (ESF). V 1. pololetí 2016 byly postupně **schvalovány poslední závěrečné monitorovací zprávy** projektů **Operačního programu Lidské zdroje zaměstnanost (OP LZZ) programového období 2007 – 2013**.

Postupně tak na významu získává realizace projektů v rámci **Operačního programu Zaměstnanost (OPZ) pro programové období 2014 – 2020**.⁹

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti a jejichž cílem je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti pracovní síly. Oblasti zaměstnanosti se týkají především prioritní osy a investiční priority podrobněji popsané v následujícím textu.

➤ **Prioritní osa 1 OPZ - Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly**

- **Investiční priorita 1.1 – Přístup k zaměstnání pro osoby hledající zaměstnání a neaktivní osoby, včetně dlouhodobě nezaměstnaných a osob vzdálených trhu práce, také prostřednictvím místních iniciativ na podporu zaměstnanosti a mobility pracovníků**

V investiční prioritě 1.1 OPZ, která je zaměřena na zvýšení zaměstnanosti, byla v roce 2015 vyhlášena výzva č. 03_15_001, ve které byl předložen pouze jediný projekt „**Nové pracovní příležitosti (NoPP)**“, jehož doba realizace je od 1. 4. 2015 do 31. 3. 2017 a rozpočet činí 4,011 mld. Kč, což je stejný objem jako alokace výzvy. Tento projekt navazuje na projekt „Vzdělávejte se pro růst! – pracovní příležitosti“ realizovaný v OP LZZ a je zaměřen na realizaci dvou nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, a to **společensky účelných pracovních míst vyhrazených a veřejně prospěšných prací**. Díky svým flexibilním dohodám byl jedním ze stěžejních nástrojů přesného dočerpání alokace OP LZZ. V rámci projektu bylo k 30. 6. 2016 vyčerpáno téměř 2,8 mld. Kč a podpořeno 28 943 osob.

⁹ Podrobné informace o **OP Zaměstnanost** viz odkaz https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/op-zamestnanost-2014-2020.

Dále byla v roce 2015 vyhlášena výzva č. 03_15_121, ve které byly předloženy projekty „**Nové pracovní příležitosti - veřejně prospěšné práce (NoPP – VPP)**“ a „**Nové pracovní příležitosti – společensky účelná pracovní místa vyhrazená (NoPP – SÚPM)**“. Oba projekty jsou realizovány od 1. 9. 2015 do 30. 6. 2018 a jsou zaměřeny na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Alokace na každý projekt je 2 721 mil. Kč. V projektu NoPP – VPP bylo k 30. 6. 2016 vyčerpáno 629 mil. Kč a podpořeno 19 561 osob. V projektu NoPP – SÚPM bylo k 30. 6. 2016 vyčerpáno 998 mil. Kč a podpořeno 22 146 osob.

Dále byl v rámci výzvy 03_15_121 schválen v 1. pololetí 2016 projekt „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II**“, který je zaměřen na **poradenské činnosti a rekvalifikace** a který navazuje na projekt „Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“ realizovaný v rámci OP LZZ. Doba realizace projektu je od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2020 a rozpočet projektu činí 1,050 mld. Kč.

V roce 2015 byla také vyhlášena výzva č. 03_15_123, ve které byly v 1. pololetí 2016 schváleny 4 projekty Fondu dalšího vzdělávání, a to „**Prohlubování kompetencí pro zvýšení zaměstnatelnosti I**“ s rozpočtem ve výši 93 540 504 Kč, „**Podpora začleňování cizích státních příslušníků na trh práce**“ s rozpočtem ve výši 29 599 513 Kč, „**Vzdělávání praxí pro zvýšení zaměstnatelnosti**“ s rozpočtem ve výši 155 306 353 Kč a „**Cesta k uplatnění na trhu práce**“ s rozpočtem ve výši 267 300 896 Kč.

Na základě dobrých zkušeností s realizací **regionálních individuálních projektů** v OP LZZ byly vyhlášeny výzvy v rámci OPZ, které ÚP ČR, resp. jeho krajským pobočkám, umožňují navázat realizací regionálních projektů i v rámci OPZ. Jedná se o tyto **výzvy pro ÚP ČR**:

- výzva č. 03_15_004 v IP 1.1 (**Záruky pro mladé**), v rámci které bylo předloženo a schváleno **11 projektů**, a to ještě v roce 2015. Realizace těchto projektů však byla zahájena až v 1. pololetí 2016. Jedná se o projekty, které navazují na úspěšné projekty Odborná praxe pro mladé do 30 let. Alokace na tento typ projektů je ve výši 1,0 mld. Kč. Hlavním cílem těchto projektů je podpora aktivit k získání pracovních návyků a zkušeností, dalšími podporovanými aktivitami jsou poradenství, zprostředkování zaměstnání, rekvalifikace, mentoring na pracovišti.

- výzva č. 03_15_010 v IP 1.1 (**regionální individuální projekty**), kde bylo předloženo a schváleno celkem **36 projektů**. Realizace projektů byla rovněž zahájena v 1. pololetí 2016. Tyto projekty jsou zaměřeny především na zvýšení

zaměstnanosti podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných.

Další výzvy pro ÚP ČR byly vyhlášeny v rámci **investičních priorit 1.4.1 a 1.5**, viz subkapitoly „Investiční priorita 1.4“ a „Investiční priorita 1.5“.

V roce 2015 byly vyhlášeny i následující **soutěžní (otevřené) výzvy**.

V únoru 2016 byla uzavřena výzva č. 03_15_040, kolová výzva pro předkládání **soutěžních projektů ze strany neziskových, vzdělávacích a poradenských organizací** na podporu zaměstnanosti zejména **osob starších, nízkokvalifikovaných, dlouhodobě nezaměstnaných a jinak znevýhodněných**. Alokace výzvy činí 297 mil. Kč a podpořeny mohou být projekty až do výše 6 mil. Kč. Do výzvy bylo předloženo 461 projektů a v průběhu 1. pololetí 2016 probíhal výběrový proces.

V březnu 2016 byly vyhlášeny i dvě výzvy k předkládání soutěžních projektů pro **Integrované územní investice (ITI) a Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ)**. Na základě těchto výzev nebyly zatím předloženy žádné projektové žádosti, neboť v 1. pololetí 2016 probíhalo hodnocení integrovaných strategií (k předložení prvních projektových žádostí může dojít až po schválení těchto integrovaných strategií).

V dubnu 2016 byla vyhlášena výzva č. 03_16_055 pro **regionální projekty paktů zaměstnanosti v partnerství s Úřadem práce ČR**. Za účelem posílení regionální spolupráce místních aktérů na trhu práce při poskytování **podpory znevýhodněným skupinám uchazečů a zájemců o zaměstnání a neaktivním osobám**. Alokace výzvy činí 100 mil. Kč a podpořeny mohou být projekty až do výše 10 mil. Kč. Výzva bude uzavřena k 15. 9. 2016.

V květnu 2016 byla vyhlášena kolová výzva č. 03_16_053 pro předkládání **soutěžních projektů ze strany neziskových organizací a obcí** na podporu zaměstnanosti **cílových skupin zvláště znevýhodněných na trhu práce** (osob s kumulacemi hendikepů, imigrantů a azylantů, osob nezaměstnaných déle než 12 měsíců, národnostních menšin, osob opouštějících zařízení institucionální výchovy či výkonu trestu odnětí svobody, osob závislých na návykových látkách). Alokace výzvy činí 189 mil. Kč a podpořeny mohou být projekty až do výše 6 mil. Kč. Výzva bude uzavřena k 15. 8. 2016.

- **Investiční priorita 1.2 – Rovnost žen a mužů ve všech oblastech, a to i pokud jde o přístup k zaměstnání a kariérní postup, sladění pracovního a soukromého života a podpora stejné odměny za stejnou práci**

V rámci oblasti podpory **1.2 Rovnost žen a mužů** bylo od spuštění OPZ do poloviny roku 2016 vyhlášeno 11 výzev. Specifickým cílem všech výzev vyhlášených v IP 1.2 je **snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce**. V pěti výzvách již probíhala v 1. pololetí 2016 realizace projektů. Projekty ze zbývajících šesti výzev procházely hodnotícím a výběrovým procesem.

V procesu **realizace** byly v **1. pololetí 2016** projekty z následujících výzev:

- ***Podpora služeb péče o děti 1. stupně základních škol v době mimo školní vyučování mimo hl. m. Prahu (013) a Podpora služeb péče o děti 1. stupně základních škol v době mimo školní vyučování v Praze (014)***

Výzvy nabídly možnost budování zařízení, která rodičům dětí 1. stupně základní školy umožní **sladit pracovní rytmus s péčí o děti**. Mezi podporované aktivity patří zakládání a provozování zařízení, která doplňují chybějící kapacitu stávajících institucionálních forem tohoto typu (školní družiny, kluby), s dobou provozu odpovídající potřebám rodičů (oproti současné nabídce družin též v časných ranních hodinách a až do pozdního odpoledne); skupinová doprava do/ze školy zejména ve venkovských či příměstských regionech s komplikovanou dopravní obslužností (školní autobusy); zajištění doprovodu dětí na kroužky a zájmové aktivity a příměstské tábory v době školních prázdnin (tj. nepobytové).

Do výzvy 013 bylo podáno celkem 475 projektových žádostí. Ve dnech 11. až 15. 4. 2016 probíhalo jednání výběrové komise. Podpořeno bylo **70 projektů**. Právní akty byly podepsány v celkové hodnotě 176 248 720 Kč.

Do výzvy 014 bylo podáno celkem 54 projektových žádostí. Ve dnech 10. a 17. 3. 2016 probíhalo jednání výběrové komise. K realizaci bylo doporučeno **13 projektů**. Celkem byly uzavřeny právní akty v hodnotě 22 954 173 Kč.

- ***Podpora vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku pro podniky i veřejnost mimo hl. m. Prahu (035) a Podpora vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku pro podniky i veřejnost v hl. m. Praze (036)***

Výzvy podporují vznik a provoz zařízení poskytujících pravidelnou péči o dítě od narození, resp. od 1 či 3 let věku, do zahájení povinné školní docházky za účelem **zapojení rodičů do pracovního procesu**. Služba hlídání a péče o dítě je poskytována v kolektivu dětí mimo domácnost dítěte. Obsahem služby hlídání a péče o dítě je zajištění potřeb dítěte a výchova, rozvoj schopností a kulturních i hygienických návyků dítěte. Podporována jsou zařízení péče o děti pro zaměstnance i pro veřejnost.

Ve výzvě 035 bylo celkem podáno 400 žádostí, 353 žádostí bylo podpořeno. Celkové uznatelné náklady na podpořené žádosti činí 1 096 096 888 Kč. Kapacita podpořených zařízení je **4 829 míst**. Bylo podpořeno 193 zcela nových zařízení, 36 transformovaných zařízení a 124 zařízení, která již splňovala hygienické požadavky na provoz. U všech zařízení bude podpořeno 24 měsíců provozu.

Ve výzvě 036 bylo celkem podáno 69 žádostí, 61 žádostí bylo podpořeno. Celkové uznatelné náklady na podpořené žádosti činí 203 654 905 Kč. Kapacita podpořených zařízení je **943 míst**. Bylo podpořeno 18 zcela nových zařízení, 14 transformovaných zařízení a 29 zařízení, která již splňovala hygienické požadavky na provoz. U všech zařízení bude podpořeno 24 měsíců provozu.

- ***Systémové projekty na podporu rovnosti žen a mužů (009)***

Ve výzvě jsou realizovány následující 4 projekty.

Projekt „**Podpora implementace dětských skupin**“ je realizovaný MPSV. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 36 měsíců a rozpočet činí 59 113 135 Kč. V rámci projektu bude podpořeno vybudování a provoz dětských skupin prostřednictvím poskytnutí komplexního poradenství a metodické podpory poskytovatelů dětských skupin s cílem vytvořit síť poskytovatelů a zvýšit dostupnost služeb péče o děti v dětské skupině a dále vytvoření systému kvality dětských skupin s cílem zvýšit jejich kvalitu.

Projekt „**Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování žen a mužů**“ je dalším ze systémových projektů realizovaných MPSV. Hlavním cílem projektu je zahájit proces snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR, propojit hlavní aktéry/ky tohoto jevu za účelem změnit současnou neuspokojivou situaci, zvýšit povědomí o problému a o jeho komplexnosti

a navrhnout a v praxi ověřit inovativní nástroje a přístupy k řešení dané problematiky. Zastřešující klíčovou aktivitou projektu bude tvorba strategického dokumentu na vládní úrovni tzv. Akční plán pro snižování rozdílu pro snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 60 měsíců a rozpočet činí 84 900 109 Kč.

Realizátorem projektu „**Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby**“ je MPSV. Projekt se prostřednictvím podpory mikrojeslí a pilotního ověření nové veřejné služby péče o nejmenší děti v mikrojeslích zaměřuje na zlepšení nabídky cenově dostupných a kvalitních zařízení a služeb péče o děti za účelem zvýšení zaměstnanosti rodičů s malými dětmi, specificky žen, a usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života. Prostřednictvím projektu by rovněž mělo dojít k podpoře vzdělávání za účelem zvýšení kvality a odbornosti pečujících osob. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016, délka realizace je 36 měsíců a rozpočet činí 15 640 680 Kč.

Projekt „**Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 - 2020 a související aktivity**“ je realizovaný úřadem vlády ČR. Projekt se zaměří na řešení nerovností žen a mužů v ČR. K tomu by mělo dojít prostřednictvím systémového nastavení genderové agendy, zejména implementací Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR a dalších dokumentů. Projekt by měl zlepšit institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů na úrovni vlády a prosazování gender mainstreamingu například lepším sběrem statistických dat či implementací standardu genderového auditu. Projekt prohloubí gender agendu směrem k EU, OSN a dalším mezinárodním organizacím. Projekt byl zahájen 1. 2. 2016, délka realizace je 59 měsíců a rozpočet činí 43 901 297 Kč.

V následujících **šesti** výzvách **probíhá proces hodnocení a výběru podaných žádostí.**

- ***Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v ČR mimo hl. město Prahu (061) a Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v hl. městě Praze (062)***

Příjem žádostí byl možný od 10. 3. 2016 do 2. 5. 2016. Finanční alokace výzvy 061 činí 361 000 000 Kč a výzvy 062 činí 39 000 000 Kč. Hodnocení projektů a jednání výběrové komise bude probíhat ve 3. čtvrtletí 2016.

Výzva podporuje **aktivity v oblastech**: komplexní podpora vedoucích ke zlepšení postavení na trhu práce žen ve věku 55 a více let, žen ohrožených na trhu práce a osob pečujících o malé děti či jiné závislé osoby; podpora opatření vedoucích k odstranění projevů diskriminace na trhu práce na základě pohlaví a podpora aktivit vedoucích k vyššímu zapojení mužů do péče o děti a další závislé osoby.

- ***Pilotní ověření péče o nejmenší děti v mikrojeslích v ČR (mimo hl. m. Prahu) (126) a Pilotní ověření péče o nejmenší děti v mikrojeslích v Praze (127)***

Příjem žádostí byl možný od 5. 1. 2016 do 6. 6. 2016. Finanční alokace výzvy 126 činí 100 000 000 Kč, výzvy 127 činí 40 000 000 Kč.

Výzvy nabízí možnost budování a provoz mikrojeslí, tj. zařízení péče o děti ve věku od 6 měsíců do 4 let, s kapacitou 4 děti. Mikrojesle umožní rodičům sladit pracovní rytmus s péčí o děti a současně přináší pracovní uplatnění pro pečující osoby v těchto zařízeních. Výzvy podporují aktivity: vybudování a provozování mikrojeslí, vzdělávání pečujících osoby v mikrojeslích a spolupráci na pilotním ověření služby mikrojeslí s MPSV v projektu „Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby“.

- ***Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020 (méně rozvinuté regiony) (027) a Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020 Praha (028)***

Výzvy platí od 1. 9. 2015 do 31. 12. 2016. Finanční alokace výzvy 027 činí 130 000 000 Kč, výzvy 028 činí 170 000 000 Kč. Výzvy jsou zaměřeny na podporu orgánů veřejné správy při přijímání opatření vyplývajících z Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014 – 2020. Tato opatření mohou být směřována jak na věcnou agendu, kterou má daná instituce v gesci, tak na její vlastní fungování z hlediska personálního a organizačního.

- **Investiční priorita 1.3 - Pomoc pracovníkům, podnikům a podnikatelům přizpůsobovat se změnám**

V rámci Operačního programu zaměstnanost (OPZ) 2014 – 2020 začínaly nové projekty, a především byly připravovány a vyhlašovány nové výzvy.

V rámci IP 1.3 byla zahájena realizace projektů výzvy č. 002 „**Budování kapacit sociálních partnerů**“. Oprávněnými žadateli byli sociální partneři, kteří jsou definováni Radou hospodářské a sociální dohody ČR a organizace zaměstnavatelů (Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Českomoravská konfederace odborových svazů, Asociace samostatných odborů) a odborové organizace, které mají uzavřenou kolektivní smlouvu vyššího stupně. Projekty se zaměřují na posilování sociálního dialogu, rozvoj spolupráce mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, rozvoj a podporu spolupráce sociálních partnerů a dalších relevantních subjektů na řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů na regionální, odvětvové (sektorové) a národní úrovni a zvyšování povědomí o sociálním dialogu na všech jeho úrovních. Podpořeno bylo 12 projektových žádostí s celkovou alokací 270 478 206 Kč.

Dne 31. 3. 2016 byl spuštěn příjem žádostí o finanční příspěvek v rámci projektu „**Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců II**“ (POVEZ II) s rozpočtem 3 499 850 000 Kč, který realizuje Úřad práce ČR. Tento projekt navazuje na sérii projektů, jež byly v ČR realizovány od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Přímou navazuje na projekt "Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců", který se osvědčil jako jeden z nástrojů podpory dalšího vzdělávání v ČR a posilování konkurenceschopnosti pracovní síly na českém trhu práce. Cílovou skupinou projektu jsou zaměstnavatelé ve smyslu § 7 Zákoníku práce, a to prostřednictvím svých zaměstnanců či potenciálně nových zaměstnanců. Cílovou skupinou jsou rovněž fyzické osoby – OSVČ a nestátní neziskové organizace. Projekt umožňuje zaměstnavatelům získat příspěvek na vzdělávání zaměstnanců a refundaci jejich mezd po dobu školení. Ke dni 30. 6. 2016 bylo podáno 6 545 žádostí v celkové částce 710 208 073 Kč.

Dne 1. června 2016 byla vyhlášena **výzva č. 054 pro organizační složky státu a jimi řízené/zřízené příspěvkové organizace**, které mají ve své působnosti podporu některých specifických oblastí ekonomiky a zároveň jsou **vhodnými**

subjekty k realizaci projektů dalšího vzdělávání zaměstnanců v příslušných oblastech. Jedná se o průběžnou nesoutěžní výzvu pro předem definovaný okruh oprávněných žadatelů/příjemců, se kterými byla od začátku roku vedena jednání. Celková finanční alokace této výzvy je 726 387 000 Kč a je rozdělena mezi 4 různé projekty. Mezi oprávněné žadatele/příjemce, se kterými probíhaly konzultace, patří: Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism se svým projektovým záměrem „**Vzdělávání v cestovním ruchu**“; Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků s projektovým záměrem „**Implementace systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR**“ a Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR se dvěma projektovými záměry, kterými jsou „**Zvýšení odborné úrovně znalostí a dovedností v sektoru stavebnictví prostřednictvím koncepčního vzdělávání**“ a (ve spolupráci s příspěvkovou organizací CzechInvest) „**EduTech Transfer**“.

V březnu 2016 byla vyhlášena výzva č. 044 s názvem „**Podpora zaměstnanců ohrožených propouštěním**“ zaměřená na poradenské a informační aktivity v oblasti kariérového poradenství, orientaci na trhu práce pro propouštěné zaměstnance, vzdělávací a rekvalifikační programy pro zaměstnance podniků procházejících restrukturalizací nebo končící svoji činnost, vzdělávací programy pro zaměstnance ohrožené propouštěním a podporu zaměstnávání propouštěných zaměstnanců. Oprávněným žadatelem v této výzvě je Úřad práce ČR. V rámci alokace výzvy byly vymezeny dílčí alokace pro krajské pobočky ÚP ČR v Ústí nad Labem (150 mil. Kč), Jihlavě (50 mil. Kč) a Ostravě (50 mil. Kč). Celkem jsou připravovány 3 projektové záměry, jejichž realizace je plánována od ledna 2017.

V polovině června 2016 byla vyhlášena kolová výzva č. 043 s názvem „**Podnikové vzdělávání zaměstnanců**“ a finanční alokací 1,5 mld. Kč. Jedná se o první výzvu se zjednodušeným vykazováním výdajů formou jednotkových nákladů na vzdělávání. Vzdělávání je rozděleno do 7 aktivit dle věcného zaměření kurzů (Obecné IT; Měkké a manažerské dovednosti; Jazykové vzdělávání; Specializované IT; Účetní, ekonomické a právní kurzy; Technické a jiné odborné vzdělávání a Interní lektor). Cílem výzvy je přispět k podpoře podnikového vzdělávání jakožto jednoho z hlavních pilířů konkurenceschopnosti podniků na trhu. Oprávněnými žadateli jsou zaměstnavatelé, cílovou skupinou jsou pak jejich zaměstnanci.

- **Investiční priorita 1.4 – Modernizace institucí trhu práce, jako jsou veřejné a soukromé služby zaměstnanosti a přispívání k adaptaci na potřeby trhu práce, včetně prostřednictvím opatření pro zlepšení nadnárodní mobility pracovníků a programů mobility a lepší spolupráce mezi institucemi a příslušnými zúčastněnými stranami**

V rámci investiční priority 1.4.1 byla vyhlášena výzva č. 03_15_122 pro MPSV, VÚPSV a SÚIP, jedná se o výzvu k předložení **systémových projektů v oblasti zaměstnanosti**.

Na základě výzvy č. 03_15_011 pro ÚP ČR v IP 1.4.1 byly předloženy a schváleny **dva systémové projekty „Efektivní služby zaměstnanosti“ (EFES) a „Evropské služby zaměstnanosti II.“ (EURES II.)**, jejichž realizace byla zahájena v únoru 2016.

Investiční priorita 1.4.2 OPZ **Zvýšení kvality systému dalšího vzdělávání** se zaměřuje na předkládání systémových nesoutěžních projektů přímého přidělení na **rozvoj a zavedení plošných opatření v oblasti dalšího vzdělávání v kompetencích resortů MPSV a MŠMT**. Podporováno je provazování systémů uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, zavádění prvků kvality do vzdělávacího procesu, zpracování analýz a prognóz kvalifikačních potřeb na trhu práce, realizace systémového kariérového poradenství v celoživotní perspektivě a podpora nástrojů pro párování potřeb trhu práce a nabízené pracovní síly.

Pro předkládání **systémových záměrů na rozvoj dalšího vzdělávání** byla vyhlášena výzva č. 03_15_020. Působí zároveň mezi investiční prioritou (dále IP) 1.4.2 OPZ a IP 3.1.5 **Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy** včetně posílení jejich relevance pro trh práce **Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání „komplementarita“**, tedy vzájemná doplňkovost opatření obsažených v předkládaných projektech obou resortů. **Cílovou skupinou jsou instituce trhu práce a jejich zaměstnanci** (MPSV, Úřad práce ČR, Fond dalšího vzdělávání, Státní úřad inspekce práce) a relevantní aktéři na trhu práce a jejich zaměstnanci.

V současné době jsou připravovány do IP 1.4.2 následující **projektové záměry**:

- **„Vytvoření systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR“** - cílem projektu je vytvoření systému mistrovské zkoušky v ČR jako nástroje vzdělávání a uznávání řemeslného mistrovství v jednotlivých oborech a přispět

tak ke zlepšení kvality systému dalšího vzdělávání v oblasti řemesel i k zavádění prvků kvality do samotného vzdělávacího procesu. Příjemcem je Národní ústav pro vzdělávání a předpokládaná výše rozpočtu je 113,8 mil. Kč.

- **„Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti“** - záměrem projektu je vytvořit pro cílovou skupinu, tj. pro instituce, které se podílejí na naplňování opatření Digitální strategie 2020 a pro aktéry na trhu práce (zaměstnavatelé, sociální partneři a poskytovatelé vzdělávání), systémové prvky podpory, které zvýší efektivitu a dostupnost dalšího vzdělávání v oblasti digitální gramotnosti. Projekt realizuje Fond dalšího vzdělávání a předpokládaný rozpočet je 61,3 mil. Kč.
- **„Technický a informační rozvoj kariérového poradenství jako nástroje dalšího vzdělávání“** - cíle projektu směřují především ke zkvalitnění a usnadnění práce kariérových poradců prostřednictvím **vytvoření integrovaného systému JOBHUB**, který nabídne všem pracovníkům služeb zaměstnanosti, kariérovým poradcům neveřejné povahy i samotným klientům kariérového poradenství širokou škálu technické, metodické a informační podpory napříč všemi segmenty trhu práce. Realizátorem projektu je Fond dalšího vzdělávání. Plánovaný rozpočet záměru je 47,9 mil. Kč.
- **Investiční priorita 1.5 - Trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, mimo jiné pomocí „záruky pro mladé lidi“, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit**

V rámci investiční priority 1.5 byly vyhlášeny dvě výzvy **pro Ústecký a Karlovarský kraj**.

V rámci výzvy č. 03_15_003 pro ÚP ČR jsou krajskými pobočkami v Ústí nad Labem a v Karlových Varech realizovány **2 projekty**, které byly schváleny v roce 2015, realizace aktivit byla zahájena v 1. pololetí 2016. Projekty jsou zaměřeny na trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, mimo jiné pomocí **„záruky pro mladé lidi“**, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit.

Na základě soutěžní (otevřené) výzvy č. 03_15_116 byly na konci roku 2015 předloženy a schváleny **3 projektové žádosti** (dva projekty jsou realizovány v Ústeckém kraji a jeden projekt v Karlovarském kraji). Projekty jsou zaměřeny obdobně jako projekty krajských poboček v Ústí nad Labem a Karlových Varech na mladé lidi mladší 30 let (tj. do 29 let včetně), kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě, žijící ve způsobilém regionu, kteří jsou nezaměstnaní nebo neaktivní (včetně dlouhodobě nezaměstnaných) nezávisle na tom, zda jsou registrováni na ÚP ČR jako uchazeči o zaměstnání či nikoli. Mezi aktivity realizované v těchto projektech patří: zprostředkování zaměstnání osobám z cílové skupiny, poskytování poradenské činnosti, poskytování rekvalifikací, motivační aktivity atp.

➤ **Prioritní osa 3 OPZ – Sociální inovace a mezinárodní spolupráce**

V rámci prioritní osy 3 OPZ mohou být vyhlášeny výzvy týkající se specifických nových řešení souvisejících se zaměstnaností nebo se k tématu může vztahovat některý z realizovaných projektů výzev zaměřených obecně na podporu inovací.

V prioritní ose 3 OPZ byla od 3. 8. 2015 do 30. 10. 2015 vyhlášena výzva č. 32 „**Mezinárodní mobilita pro znevýhodněnou mládež**“ s celkovou alokací 120 mil. Kč. Podporovanou aktivitou výzvy je mezinárodní mobilita pro znevýhodněnou mládež, která zahrnuje vzdělávací a motivační aktivity, zahraniční stáže pro cílovou skupinu, poradenství a intenzivní následnou podporu cílové skupiny pro vstup na trh práce nebo do dalšího vzdělávání či odborné přípravy po jejím návratu do České republiky. V 1. polovině roku 2016 byly uzavřeny právní akty u 18 projektů určených k realizaci. Dle nastavení indikátorů v podpořených projektech lze očekávat, že bude podpořeno cca 440 osob, z toho cca 250 úspěšně ukončí zahraniční stáž.

V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle EUROSTATu (Statistický úřad Evropské unie)¹⁰, viz přílohy č. 20, 21 a 22. V materiálu jsou použita data aktuální k termínu jeho zpracování.

Celková míra zaměstnanosti (MZ) osob ve věku 20 – 64 let v **EU 28** v roce 2015 meziročně mírně vzrostla na 70,0 %, **ve 2. čtvrtletí 2016** hodnota MZ **meziročně vzrostla na 71,2 %**. V **ČR** v roce 2015 meziročně vzrostla o 1,3 p. b. na 74,8 %, **ve 2. čtvrtletí 2016** nárůst pokračoval, míra zaměstnanosti **meziročně vzrostla na 76,5 %**. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na **75 %**. Lze předpokládat, že tento cíl bude splněn. Česká republika zaujímá 7. nejvyšší míru zaměstnanosti v rámci EU 28. Nejvyšší míru zaměstnanosti ve 2. čtvrtletí 2016 naměřili ve Švédsku (81,5 %), nejnižší v Řecku (56,6 %).

Míra zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let v EU 28 v roce 2015 meziročně rostla stejným tempem jako v roce 2014, a to o 0,8 p. b. na 64,2 %, **ve 2. čtvrtletí 2016** vzrostla na **65,4 %**. V **ČR** hodnota tohoto ukazatele ve sledovaném období rostla rychleji než v EU 28, průměr za rok 2015 byl 66,4 % a **ve 2. čtvrtletí 2016** byla naměřena míra zaměstnanosti **68,4 %**. Ve 2. čtvrtletí 2015 měla Česká republika 13. nejvyšší míru zaměstnanosti žen v porovnání s ostatními členskými státy EU 28, **ve 2. čtvrtletí 2016** to byla již 11. nejvyšší hodnota. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let na **65 %**, který se s největší pravděpodobností podaří splnit. V EU 28 patří mezi státy s **nejvyšší mírou zaměstnaností žen** Švédsko (79,7 %) a Dánsko (74,6 %). Nejnižší míra zaměstnanosti žen byla zaznamenána v Řecku (47,2 %).

Míra zaměstnanosti žen ve věku 15 - 64 let v České republice v roce 2015 dosahovala hodnoty **62,4 %**, v **EU 28** činila **60,4 %**. V **České republice** byla **míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku, tj. do 6 let (43,0 %)**, značně nižší než **míra zaměstnanosti žen bez dětí (69,3 %)**. V **EU 28** není rozdíl tak výrazný, **míra zaměstnanosti žen s dětmi v předškolním věku** v roce 2015 činila **61,0 %** a **žen bez dětí 64,0 %**.

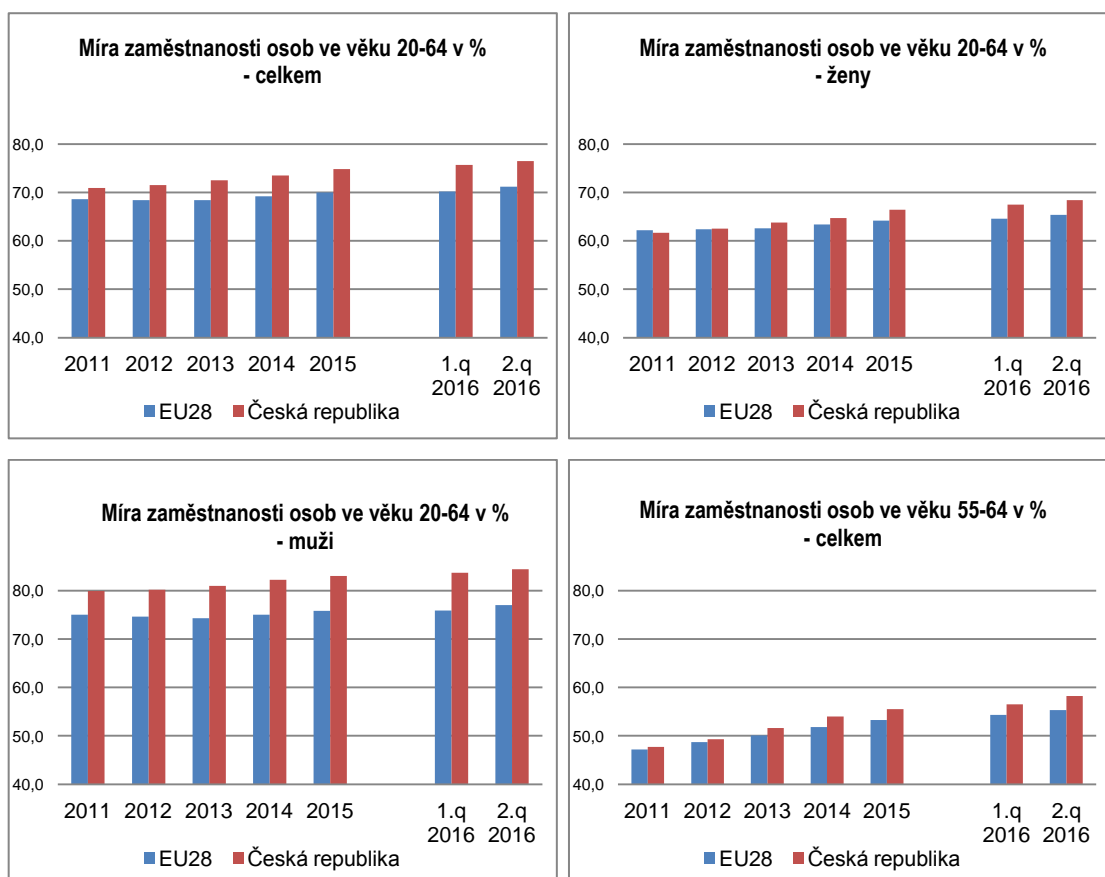
¹⁰ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

Trend **míry zaměstnanosti mužů ve věku 20 – 64 let** byl za EU 28 i v ČR v období 2011 až 2013 rozdílný, zatímco v EU 28 míra zaměstnanosti mužů klesala, v ČR naopak plynule rostla. V roce 2014 v EU 28 vzrostla na 75,0 % a vrátila se tak na hodnotu z roku 2011, v ČR vzrostla na 82,2 %. V roce 2015 v EU 28 míra zaměstnanosti mužů dále rostla, a to na 75,8 %, v ČR vzrostla na 83,0 %. **Ve 2. čtvrtletí 2016 v EU 28 meziročně vzrostla míra zaměstnanosti mužů na 77,0 %. V ČR míra zaměstnanosti mužů vzrostla oproti stejnému období minulého roku na 84,4 % a byla nejvyšší v rámci EU 28.**

graf č. 21

Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 28 a ČR

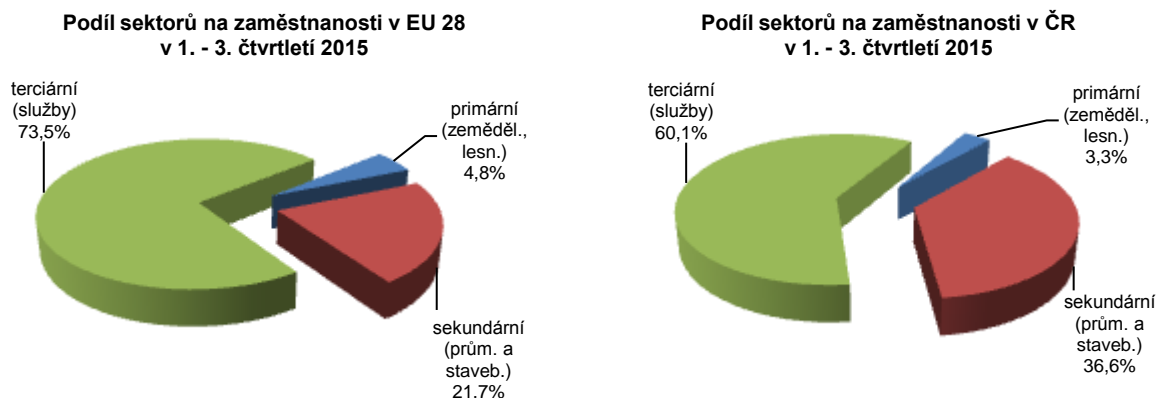

Míra zaměstnanosti osob ve věku 55 - 64 let v EU 28 i v ČR od roku 2011 plynule roste. **V EU 28 ve 2. čtvrtletí 2016 činila 55,3 %.** Míra zaměstnanosti starších osob **v ČR** je dlouhodobě vyšší než průměr za EU 28, **ve 2. čtvrtletí 2016** dosáhla hodnoty **58,2 %**, což byla 10. nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob v rámci EU 28. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti starších pracovníků ve věku 55 – 64 let na **55 %**. **Nejvyšší míra**

zaměstnanosti starších osob byla ve 2. čtvrtletí 2016 naměřena ve Švédsku (75,5 %).

graf č. 22

Srovnání sektorové struktury

Přes probíhající **sektorové změny v zaměstnanosti** je v ČR ve srovnání s průměrem EU 28 stále vysoké zastoupení sekundárního a nižší zastoupení terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti. Ve velké většině členských zemí **EU 28** došlo v roce 2014 k meziročnímu **poklesu podílu sekundárního sektoru**, nárůst byl zaznamenán pouze na Kypru, v Rumunsku, Maďarsku a České republice. Podle posledních dostupných údajů na stránkách EUROSTATu se v **1. - 3. čtvrtletí 2015** v **EU 28** podíl sekundárního sektoru mírně snížil na **21,7 %**, v **ČR** se podíl sekundárního sektoru na zaměstnanosti mírně snížil na hodnotu **36,6 %**, což je stále **nejvíce v rámci EU 28**, před Slovenskem a Polskem, kde se hodnota tohoto ukazatele pohybovala nad 30,0 %. Naopak mezi země s nejnižším podílem tohoto sektoru patří Řecko a Nizozemsko (pod 15,0 %). **Podíl terciárního sektoru v EU 28** v roce 2014 představoval 73,1 %, v **1. - 3. čtvrtletí 2015** vzrostl na **73,4 %**. V **ČR** je zastoupení tohoto sektoru podprůměrné, a to 59,9 % v roce 2014, resp. **60,1 %** v 1. - 3. čtvrtletí 2015. Nižší podíl než ČR byl zaznamenán pouze v Polsku, Bulharsku a Rumunsku, naopak nejvyšší podíl ve Velké Británii a Nizozemsku. Zastoupení **primárního sektoru** se v **ČR** v roce 2014 nezměnilo (3,3 %), v **1. - 3. čtvrtletí 2015** podíl zůstal na stejné úrovni **3,3 %**. V **EU 28** se hodnota podílu primárního sektoru v roce 2014 nezměnila a zůstala na 5,0 %, v 1. - 3. čtvrtletí 2015 byla naměřena hodnota **4,8 %**. Nejvyšší podíl tohoto sektoru

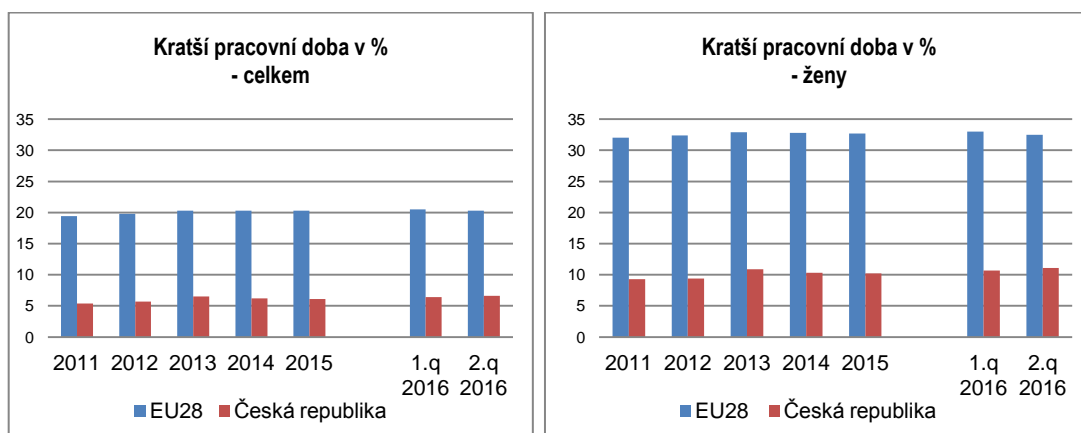
připadá na Rumunsko a Bulharsko, naopak nejnižší podíl setrvává v Belgii, Velké Británii a Lucembursku.

V **EU 28** v roce 2014 pracovalo **na vlastní účet** (podnikatelé bez zaměstnanců, OSVČ) 15,4 % zaměstnaných, což je oproti roku 2013 nepatrný pokles. V **1. - 3. čtvrtletí 2015** jejich podíl klesl na **15,2 %**. **ČR** se nachází se svým podílem 15,3 % v roce 2014 a **14,8 %** v 1. - 3. čtvrtletí 2015 nepatrně pod průměrem EU 28. Mezi zeměmi s nejvyšším podílem stále zůstává Řecko (33,1 %), nejnižší podíl pak zaznamenali v Estonsku, Maďarsku, Dánsku, Lucembursku a Švédsku (nižší než 10,0 %).

Pracovní úvazky na dobu určitou mělo v **EU 28** v roce 2015 14,1 % zaměstnaných, v **2. čtvrtletí 2016** podíl vzrostl na **14,4 %**. V **ČR** je **podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou podprůměrný**, jejich podíl v roce 2015 činil 10,4 %, v 2. čtvrtletí 2016 se snížil na **10,2 %**. Největší podíl v rámci EU 28 byl naměřen v Polsku, Španělsku a Chorvatsku, nejnižší v Rumunsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku.

graf č. 23

Srovnání kratší pracovní doby v EU 28 a ČR

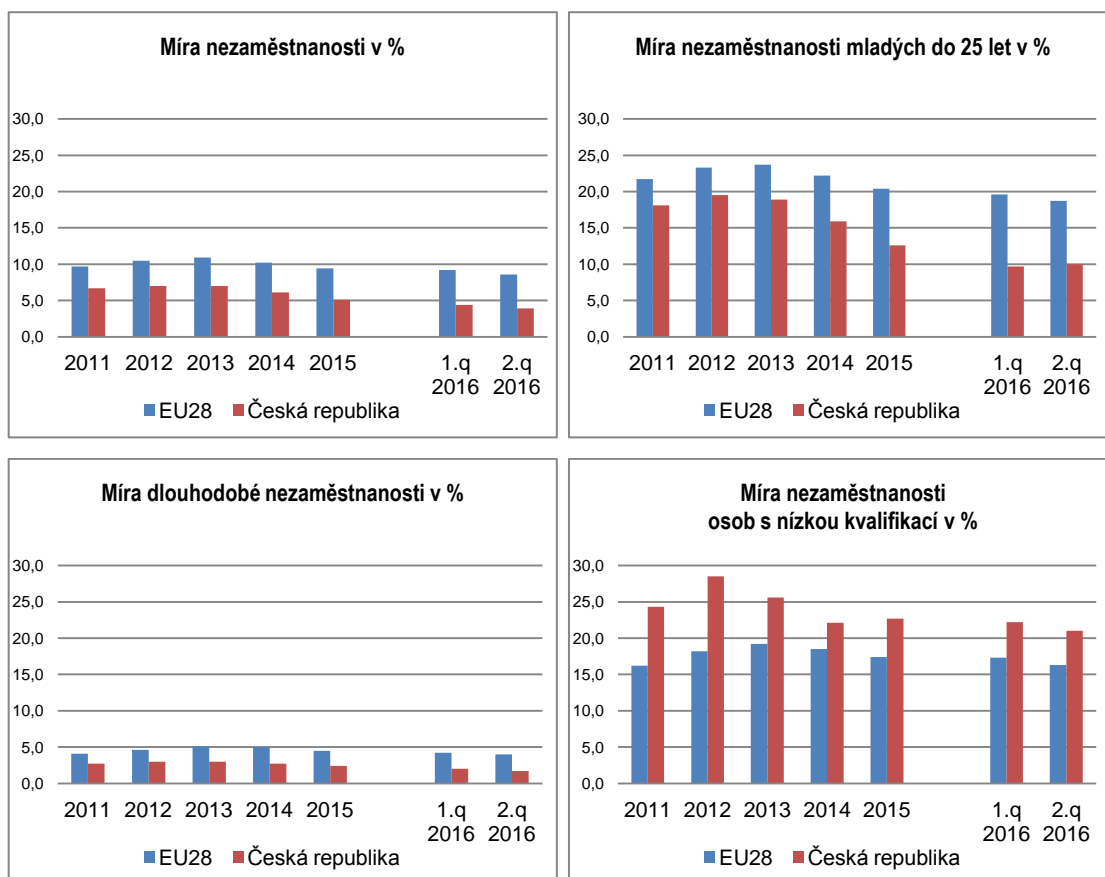

Ještě výraznější je rozdíl mezi průměrem EU 28 a ČR v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku má v **EU 28** v posledních letech stoupající tendenci, v roce 2009 představovala 18,6 % zaměstnaných, v roce 2013 to bylo již 20,3 %, v letech 2014 i 2015 hodnota stagnovala a zůstala na úrovni 20,3 %. Ve **2. čtvrtletí 2016** tento podíl dosáhl hodnoty **20,3 %** (ženy 32,5 % a muži 9,9 %). V **ČR** tento ukazatel po nárůstu v době propuknutí celosvětové hospodářské a finanční krize v letech 2009 a 2010 poklesl v roce 2011 na 5,4 %, v roce 2012 vzrostl na 5,7 %, v roce 2013 dále rostl na 6,5 %, v roce 2014 i 2015 se projevil

pokles na 6,2 %, resp. 6,1 %. Ve **2. čtvrtletí 2016 meziročně vzrostla** hodnota tohoto ukazatele na **6,6 %** (ženy 11,1 % a muži 3,1 %). Aktuálně má ČR 4. nejnižší podíl kratší pracovní doby v rámci EU 28, nižší podíl vykázalo Slovensko, Maďarsko a Bulharsko. Podíl vyšší než 28 % dosahují v Nizozemsku, Rakousku a Dánsku. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 50,5 %, což je 2,5 krát více než průměr EU 28, u žen dokonce 76,8 %.

graf č. 24

Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 28 a ČR

Míra nezaměstnanosti (MN) v ČR je dlouhodobě podprůměrná, v posledních letech navíc vykazuje pozitivnější tendenci ve vývoji oproti MN EU 28. V roce 2013 hodnota MN EU 28 meziročně vzrostla na 10,9 %, zatímco MN ČR stagnovala na hodnotě 7,0 %. V roce 2014 míra nezaměstnanosti v ČR meziročně klesla na 6,1 %. Dynamika poklesu v EU 28 byla nižší a MN zde činila 10,2 %. V roce 2015 MN v EU 28 klesla na 9,4 %, v ČR se snížila na 5,1 %. Ve **2. čtvrtletí 2016 míra nezaměstnanosti v ČR meziročně klesla na 3,9 %**, což byla **nejnižší hodnota** v rámci EU 28. Naopak nejvyšší MN byla tradičně v Řecku a Španělsku (20,0 % a více). Průměr za **EU 28 činil 8,6 %**.

V roce 2015 pokračoval pokles **MN žen v EU 28** (na 9,5 %) i v **ČR** (na 6,1 %). Ve **2. čtvrtletí 2016** MN žen v **EU 28** představovala **8,8 %**, v **ČR** meziročně poklesla na **4,6 %**.

MN mužů v EU 28 klesla v roce 2015 na 9,3 %, ve **2. čtvrtletí 2016** dosáhla hodnoty **8,4 %**, v **ČR** v roce 2015 klesla na 4,2 %, ve 2. čtvrtletí 2016 se meziročně snížila na **3,4 %**.

Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let (vztažené k pracovní síle ve stejném věku) v roce 2015 poklesla v EU 28 z 22,2 % na 20,4 %, v ČR byla dynamika poklesu větší, míra nezaměstnanosti mladých se zde meziročně snížila o 3,3 p. b. z 15,9 % na 12,6 %. Ve **2. čtvrtletí 2016** míra nezaměstnanosti mladých do 25 let v **ČR** meziročně klesla na **10,0 %**, průměr za země **EU 28** činil **18,7 %** (při chybějících datech za Rumunsko v době zpracování Analýzy). V rámci zemí EU 28 vykázala ČR 3. nejnižší míru nezaměstnanosti mladých do 25 let. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010, tj. na **12,2 %**. K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých v rámci EU 28 patří Řecko (47,6 %) a Španělsko (46,5 %), zatímco na hodnotě nižší než 8,0 % se nachází Německo a Malta.

Pokud jde o míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání), je **národním cílem ČR** v rámci **Strategie Evropa 2020** její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. na **cca 18,8 %**. V **EU 28** se v roce 2015 snížila na **17,4 %**, ve **2. čtvrtletí 2016** se meziročně snížila na **16,3 %**. Současná situace v **ČR** je na rozdíl od celkové míry nezaměstnanosti a míry nezaměstnanosti mladých výrazně horší než průměr EU 28. V ČR se hodnota tohoto ukazatele v roce 2015 zvýšila na **22,7 %**, ve **2. čtvrtletí 2016** došlo k meziročnímu poklesu o 0,9 p. b. na **21,0 %**. Česká republika má 8. nejvyšší MN osob s nízkou kvalifikací, tj. stejně jako před rokem. MN osob s nízkou kvalifikací vyšší než v ČR byla zaznamenána na Slovensku (32,4 %), ve Španělsku, Řecku, Bulharsku, v Litvě, Finsku a Švédsku. Nejpříznivější situace byla na Maltě, v Rumunsku, Velké Británii a v Dánsku, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10,0 %.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) po dlouhodobém nárůstu v období 2009 - 2013 začala v **EU 28** postupně klesat. V roce 2014 byla zaznamenána hodnota 5,0 %, v roce 2015 se snížila na 4,5 %. Ve **2. čtvrtletí 2016** se míra dlouhodobé nezaměstnanosti snížila na **4,0 %**. V **ČR** byla v roce 2015 naměřena míra dlouhodobé

nezaměstnanosti 2,4 % a ve **2. čtvrtletí 2016** meziročně klesla na **1,7 %**. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v Řecku (16,7 %), nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna ve Velké Británii, Švédsku a Dánsku (shodně 1,3 %).

Ukazatel **míry volných míst** (procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst) dosáhl v roce 2015 za **EU 28** hodnoty 1,7 % (průměr EU 28 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru), ve **2. čtvrtletí 2016** se míra volných pracovních míst v EU 28 mírně zvýšila na **1,8 %**. Míra volných míst **v ČR** v roce 2015 dosáhla hodnoty 2,2 %, ve **2. čtvrtletí 2016** vzrostla na **2,9 %** (bez zahrnutí primárního sektoru). Z jednotlivých zemí, které data pro tuto statistiku poskytují, mělo nejvyšší míru volných pracovních míst v tomto období Německo (2,4 %), nejnižší hodnotu zaznamenalo Portugalsko (0,7 %). Pokud bychom brali v úvahu data bez zahrnutí primárního sektoru, nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele vykazala ČR (2,9 %) a nejnižší Portugalsko (0,7 %).

Z výše uvedeného vyplývá, že **ČR vykazuje vyšší hodnoty než průměr EU 28 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii Evropa 2020 a zaostává ve využívání kratší pracovní doby.**

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mladých a dlouhodobě nezaměstnaných je pod průměrem EU 28, naopak míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací je ve srovnání s průměrem EU 28 1,3 krát vyšší. Nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací se ale v posledním období zlepšovala, jejich míra nezaměstnanosti v roce 2013 i v roce 2014 klesala, v roce 2015 mírně vzrostla a ve 2. čtvrtletí 2016 byl zaznamenán meziroční pokles hodnoty tohoto ukazatele o 0,9 p. b.

VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V roce 2014 došlo k pozitivnímu obratu v ekonomickém vývoji, HDP meziročně vzrostl o 2,0 %, v roce 2015 meziroční růst HDP zrychlil na 4,3 %. V 1. pololetí 2016 tempo růstu HDP zpomalilo. V 1. čtvrtletí 2016 vzrostl HDP o 3,0 %, ve 2. čtvrtletí 2016 o 2,6 %.

Zaměstnanost podle Výběrových šetření pracovních sil (dále jen „VŠPS“) v 1. pololetí 2016 dále meziročně rostla, v 1. čtvrtletí 2016 o 2,0 % a ve 2. čtvrtletí 2016 o 1,7 %. Základní informace o dalším vývoji na trhu práce podle VŠPS za 3. čtvrtletí 2016 zveřejní ČSÚ formou Rychlé informace počátkem listopadu 2016 (publikace s podrobnými výsledky bude zveřejněna až koncem prosince 2016).

Další vývoj na trhu práce zatím vykazují pouze výsledky z odvětvových statistik, podle nichž meziročně **vzrostl průměrný evidenční počet zaměstnanců** v podnicích s 50 a více zaměstnanci **v průmyslu v červenci o 2,6 %**. **Průmyslová produkce v červenci 2016** meziročně reálně **klesla o 14,1 %**. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v červenci meziročně klesly o 18,9 % (především díky tržbám z přímého vývozu průmyslových podniků). Ve **stavebnictví** byl v červenci zaznamenán **meziroční pokles zaměstnanců o 2,4 %**. **Stavební produkce klesla v červenci** meziročně reálně **o 16,3 %**.

Z **konjunkturálního očekávání ekonomické situace** respondentů v **průmyslu** je zřejmé, že se hodnocení celkové ekonomické situace a celkové i zahraniční poptávky v září téměř nezměnilo. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce snížení tempa růstu výrobní činnosti a téměř neměnnost zaměstnanosti. Celkově se důvěra v průmyslu v září mírně snížila, v meziročním srovnání je ale vyšší.

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v září snížilo, hodnocení celkové poptávky po stavebních pracích se téměř nezměnilo. Respondenti očekávají pro příští tři měsíce pokles tempa stavební činnosti a také zaměstnanosti. Celkově se důvěra ve stavebnictví meziměsíčně i meziročně snížila.

V **odvětví obchodu** se hodnocení celkové ekonomické situace v září oproti minulému měsíci snížilo, očekávání pro příští tři měsíce se nezměnila, pro příštích šest měsíců se snížila. Celková důvěra v obchodě se meziměsíčně i meziročně snížila.

Hodnocení celkové ekonomické situace **ve vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v září téměř nezměnilo, hodnocení poptávky se

nezměnilo, očekávání poptávky pro příští tři měsíce se zvýšila. Celkově se důvěra v těchto odvětvích oproti předchozímu měsíci i stejnému období minulého roku zvýšila.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů **Ministerstva financí ČR** (MF ČR) „Makroekonomická predikce ČR červenec 2016“ a **České národní banky** (ČNB) „Zpráva o inflaci III/2016“ **v roce 2016** předpovídá ČNB zpomalení nárůstu **HDP** na 2,4 %, MF ČR na 2,2 %, **v roce 2017** předpokládá ČNB nárůst 3,0 %, MF ČR nárůst HDP o 2,4 %. **MPSV** odhaduje **v roce 2016** meziroční nárůst HDP v intervalu od 2,2 % do 2,8 %, **v roce 2017** meziroční nárůst HDP v intervalu od 2,2 % do 3,0 %.

MF ČR očekává v roce 2016 **nárůst zaměstnanosti** o 1,6 % a v roce 2017 zpomalení nárůstu na 0,1 %. **ČNB** ve své predikci předpokládá v roce 2016 růst zaměstnanosti o 1,6 %, v roce 2017 nárůst o 0,3 %. **MPSV** s ohledem na dosavadní vývoj odhaduje v roce 2016 nárůst zaměstnanosti o 1,5 % a v roce 2017 o 0,2 %.

Oživení ekonomiky pozitivně ovlivňuje vývoj na trhu práce, zvyšuje se počet volných pracovních míst a postupně klesá počet evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR. Přesto stále převládá nabídka pracovní síly nad poptávkou po ní, poměr nabídky a poptávky na trhu práce ale postupně klesá.

V 1. pololetí 2016 byl průměrný počet **volných pracovních míst** hlášených na ÚP ČR 118,6 tis. Ve 3. čtvrtletí 2016 počet volných míst plynule rostl, v červenci jich bylo hlášeno 135,8 tis., v srpnu 139,3 tis. a v září 141,0 tis. **Na jedno volné místo** připadlo v červenci 2,9 uchazečů o zaměstnání (tj. výrazně méně než v červenci 2015, kdy hodnota tohoto ukazatele dosáhla 4,7), v srpnu (2,8) a září (2,7).

Vzhledem k pokračujícímu ekonomickému růstu dosáhl v 1. pololetí 2016 počet evidovaných **uchazečů o zaměstnání** průměrné hodnoty 433,4 tis., což bylo o 80,6 tis. méně než ve stejném období předchozího roku. Počty uchazečů o zaměstnání v červenci 2016 (392,7 tis.), srpnu 2016 (388,5 tis.) a září 2016 (378,3 tis.) meziročně poklesly. Ve 3. čtvrtletí 2016 se průměrný počet uchazečů o zaměstnání meziročně snížil o 63,7 tis.

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu dosáhl v 1. pololetí 2016 průměrné hodnoty 5,9 %. V červenci 2016 byla hodnota tohoto ukazatele na úrovni 5,4 %, v srpnu 2016 mírně klesla na 5,3 %, v září 2016 dále klesla na 5,2 %.

Očekáváme, že **průměrný podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu v roce 2016** dosáhne hodnoty **5,6 %**, tj. o 1 p. b. nižší než v roce 2015. Vzhledem

ke strukturálnímu nesouladu mezi nabídkou a poptávkou, který se v letošním roce projevuje zpomalováním poklesu nezaměstnanosti, přepokládáme, že **v roce 2017** poklesne pouze na hodnotu v rozpětí **5,2 – 5,6 %**. **V roce 2016 MF ČR i ČNB** odhadují hodnotu tohoto ukazatele **5,6 %**, **v roce 2017** předpokládá **MF ČR** pokles na **5,4 %**, **ČNB** pokles na **5,3 %**. Pokles podílu bude zmírňován poklesem obyvatelstva v produktivním věku (15 – 64 let), k němuž se při výpočtu tohoto ukazatele počet uchazečů o zaměstnání poměruje.

Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS).

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **uční**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat úřadů práce.

Rozdíly v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii úřadů práce a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor (průměr roku 2015 necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů v ČR, v nichž bylo téměř 54 tis. respondentů všech věkových skupin, z nich je víc jak 46 tis. respondentů ve věku 15 a více let). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti.

O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště.

- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti. **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává samostatnou výdělečnou činnost. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na Úřadu práce ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebrání ani výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru nebo výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční výdělek nebo odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy (tzv. nekolidující zaměstnání), nesmí však být překážkou pro poskytování součinnosti ÚP ČR při zprostředkování vhodného zaměstnání a pro přijetí nabídky vhodného zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být i fyzická osoba soustavně se připravující na budoucí povolání, pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
 - nebyli zaměstnaní,
 - hledali aktivně práci,
 - byli připraveni k nástupu do práce, t.j. během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO.

Ve 2. čtvrtletí 2016 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 407,8 tis. osob, z toho 389,1 tis. dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 220,5 tis.) se tedy lišil o 187,3 tis. resp. o 168,6 tis.

Rozdílly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří si nehledají práci prostřednictvím úřadů práce (ve 2. čtvrtletí 2016 to bylo 28,5 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nesplňuje podmínky dané mezinárodní definicí pro nezaměstnanost.

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdílly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti

v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchylení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře aktivní politiky zaměstnanosti a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 2. čtvrtletí roku 2016 činil jejich počet 126,4 tis. osob, tj. o 14,9 tis. méně než ve stejném období roku 2015. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je totiž schopno nastoupit jen 44,6 tis. osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence úřadů práce. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU(EHP)), vedených úřady práce.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro zavedení **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob (ve věku 15 – 64 let)} = \frac{\text{UoZ}_{15-64 \text{ let}}}{\text{P}_{15-64 \text{ let}}}$$

UoZ_{15-64 let} – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let

P_{15-64 let} – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna, která vstoupila v platnost počínaje lednem 2013, se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada (viz http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).

Seznam použitých zkratk:

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ČNB	Česká národní banka
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU 28	Evropská unie (28 zemí)
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GP	grantový projekt
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
HDP	hrubý domácí produkt
CHPM	chráněné pracovní místo
ILO	Mezinárodní organizace práce
IPS	informačně poradenské středisko
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MEA	míra ekonomické aktivity
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MN	míra nezaměstnanosti
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OPZ	Operační program Zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PMS	Probačně mediační služba
PNO	podíl nezaměstnaných osob
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
RHSD	Rada hospodářské a sociální dohody
SIP	systémový individuální projekt/systém investičních pobídek
SPNO	specifický podíl nezaměstnaných osob
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VPM	volné pracovní místo
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil